

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Nisan 2016

Sayı: 7

Fiyatı: 6 TL

Edebiyat - Sokak

Can Dündar
Ahmet Ümit
Barış İnce
Nejat İşler
İsmail Saymaz
Hande Erçel
Necati Tosuner
küçük İskender
Cengiz Bozkurt
Ayşen Aksakal
Haydar Ergülen
Turgay Fişekçi
Ali Lıdar
Meltem Yılmaz
Alper Gencer
Hacer Foggo
Zihni Başsaray
Fulsen Türker
Fatih Pınar
Selda Tokat
Ethem Onur Bilgiç
Elif Tanverdi
Celil Oker
Ahmet Büke
Emrah Polat
Neslihan Önderoğlu
Berna Durmaz
Hande Gündüz
Berkay Ateş
Ali Mendillioğlu
Esra Tanrıbilir
Hakan Demir
Erk Acarer
Kemal Can Kayar
Önder Abay

ONLAR ÜMİDİN DÜŞMANIDIR, SEVGİLİM.
AKAR SUYUN,
MEYVE ÇAĞINDA AĞACIN.
SERPİLİP GELİŞEN HAYATIN DÜŞMANI.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

BU ALEM YANLIŞI SEVMEZ!

Babaların bABASI

IMAGINATIVE YÖNERGİ "BABALARIN BABASI" MENİNGERİS SAMANCIAR: ALI SÜRMELİ AYHAN TAS BURAK SATTIOĞLU İSMAIL DEMİRCİ BURCU BİNGÖL AĞUŞ YERERKAN BAKİS BAKAR ÖMER GECİ FERİD ÇANDIROĞLU EMEL KENTİNGİÖZÜ AYŞEN BEZİREK
YÖNERGİ YAYIN TAYLA KUTUNCU YÖNERGİ YAYIN VEDAT BAYTAN YÖNERGİ YAYIN GÜLSEREN KESİROĞLU YÖNERGİ YAYIN CEYDA KARALIOĞLU YÖNERGİ YAYIN GEM TOSTA YÖNERGİ YAYIN ENGİN ALTINBAŞ YÖNERGİ YAYIN CANSAS KARAGÖZ YÖNERGİ YAYIN SEDRAK İNGİREN YÖNERGİ YAYIN PARHAN PROJELER YÖNERGİ YAYIN ÇALIŞTAYI MÜLK FARKAKAS
YÖNERGİ YAYIN FEZA ÇALIŞTAYI YÖNERGİ YAYIN ZENGİN YÖNERGİ YAYIN NURU GÜZEL YÖNERGİ YAYIN NURU YILDIRIM YÖNERGİ YAYIN SELİN ALTINTIPE YÖNERGİ YAYIN BAŞU ÇELİKLER

22 NİSAN'DA SINEMALARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://tanteey.org>

Mehmet Ali & Akınsefer

FLAS

POST PRODUCTION

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

YAMA

BAVUL

ONLAR ÜMİDİN DÜŞMANIDIR, SEVGİLİM.
AKAR SUYUN,
MEYVE ÇAĞINDA AĞACIN,
SERPİLİP GELİŞEN HAYATIN DÜŞMANI.

ÖNDER ABAY

DUVAR

Son yüzyılın en acımasız insanlarını ve yıllarına şahitlik ediyorum. Arkadaşlarımın ölümüne, vedalarına, aşklarına, tutuklanmalarına tanık oldum. Zamanın kendisi sıra dışı olduğunda, içinde olan her şey de sıradanlaşıyor. Bilmiyorum, belki de ben abartıyorum. Belki de biz içinde yaşadığımız bu zaman çok ciddiye alıyoruz. Duvarların içine hapsolmuş gibiyiz. Düşündüğümüz, konuştuğumuz ne varsa, o duvarlara çarpıp geri dönüyor. Dokunmak istediğim ne varsa, bir adım gerisinde durmak zorunda kalıyorum. Oysa ben çocuklara oynamak, gülmek, umut etmek istiyorum.

Gökyüzünü işgal edecek kadar yüksek duvarların arasında kendimi işgal altındaki bir ülkenin esir insanı gibi hissediyorum. Bu duvarlar, sanki bir binadan fazlasını anlatıyor. Nasıl ki iki ülke arasına çekilmiş uzun duvarlar bir betondan fazlasıyla, şehrin göbeğinde gökyüzüne uzanan duvarların da başka bir anlamı olduğunu görüyorum. Sanki birileri, Babil Kulesi'ni her gün yeniden inşa eder gibi sonsuzluğa erişmek istiyor. Bazı duvarlar bizi özgürlüğümüzden uzaklaştırıyor.

Yüksek bir plazanın gölgesinde gerçek bir yas tutmanın ve âşık olmanın mümkün olmadığını biliyorum. Sanki o kocaman duvarlarla birileri bana hep benden daha yukarıda olduğunu anlatmaya çalışıyor. Üstelik öyle güvenmiyor ki kendine, duvarların üzerine her gün egosuyla bir kat daha çıkıyor. Dışarıyı görmek için değil, sanki insanlara yukarıdan bakabilmek için duvarlarını camdan yapıyorlar.

Tarih boyunca duvarlar insan yaşamının hafızasını saklar kalbinde. Nice savaşlar, nice ölümler, nice aşklar ve yakarışlar görmüştür bin

yıllık duvarlar. Bazen bir duvarın yıkılışıyla başlar bir şehrin hikâyesi. Konstantinopolis, İstanbul oluverir duvarında bir delikle. Diyarbakır'daki surlar, binlerce yıl boyunca kaç sultan eskitmiştir tarih çöplüğünde? Kaç bayrak asılmıştır kim bilir en emegen haliyle, kaç egelemenin adı bile kalmamıştır tarih denen kara delikte.

Asırlardır birbirini izleyen binlerce ömür görmüş duvarlar kurşun yer hiç beklemediği yerden.

Yüksek bir plazanın gölgesinde gerçek bir yas tutmanın ve âşık olmanın mümkün olmadığını biliyorum.

Bazen de birlikte yaşamının ilk kuralıdır dört duvar. Bir odanın bir başkasına açılan kapılarda aile olur insanlar. Tek bir odada yemek yer. Çünkü aileler birlikte yemek yer.

Aileler birlikte yemek yerken anneler bir tepside yemekleri alıp evlatlarının tabaklarına koyar. Çocuklar yemeklerini yemediği zaman, "Arkanızdan ağlar," der. Bazen de tam diyecekken bir duvar yıkılır. Anneler çocuklarının hep tok olmasını, hiç üşümemesini ister. Bir duvar yıkılınca içeri bir mermi girer, bazen anneyi vurur. Zaman geçer, herkes unuttur. Bir tek, çocuklar ve duvarlar unutmaz bir annenin özlemi.

Büyük duvarlar, küçük duvarların yasını tutar. Herkes şehirleri hatırlar, insanlar unutulur. Oysa insanların tarihi duvarlardadır. Küçük mahallelerin duvarlarında görürsünüz yüzünü asla görmeyeceğiniz insanların hikâyelerini. Büyük şehirlerin duvarlarında görürsünüz yüzünü her gün gördüğünüz insanların kinlerini.

Mermilerle yaralanmış duvarların dibinde çok dualar edildi. İnsanlar asıldı bu duvarlar izledi. Sesini çıkarmadan yapılan bütün zulmü not aldı kent duvarları. Medeniyet ve barışlağı şahit yazıldı. Biz söyleyeceğiz bu duvarlar yine ayakta kalacak. Biz geleceğe nesillere bu duvarlar anlatacak.

TERS KÖŞE HANDE ERÇEL

- Okul hayatınız boyunca yaptığınız en büyük haylazlık? Bütün gün uyumak.
- İnandığınızı en büyük yalan? "Bundan sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" yalanı.
- En zararlı alışkanlığınız nedir? Heyecanlandığımda dilimin tutulması.
- Hangi kötü karakter olmak isterdiniz? Malefiz.
- Bir suç işleyecek olsanız hangisi olurdu? Markette gördüğüm her çikolatayı çalmak.
- Hangi hataları hoşgörüyle karşılayabilirsiniz? Her hatayı.
- Arkadaşlarınızın en çok şikayet ettiği özelliğiniz nedir? Herkesi iyi insan sanıp aramıza almam.
- Sizi en çok ne sınırlendirir? Hakkımı yemeye çalışan insanlar.
- Değiştirmek istediğiniz ön yargılarınız var mı? Önyargım yok.
- Hayatınızın en zor anı hangisiydi? Kamera karşısına ilk kez geçtiğim an.
- Yıkılmak istediğiniz bir gelenek var mı? "İnsanlar ne düşünüyor?" diye yaşanması.
- Sizce bir insan ne zaman tehlikeli olur? Âşık olduğu zaman.
- Kendinizi dışarj etmek için ne yaparsınız? Çizim yaparım.

KALAN SÖZ

İçinden içine yol vardır insanın. Gurbete gidilen yerdür sıra. Kendi gurbetine. Kendi içine özlem duyulur kendi içinden titreyişim. Sevgiyi çoğaltır özlem. Özlem, yanına özlem. Dokunmaya kıyamadan sevilir düşündükçe. Düşündükçe artar titreyişim. Titreyişte titreyerek kendini uzak tutar özlem. Kendini uzak tutmak için özen gösterir. Umutsuzluğa dönüşmesine engel olur hiç değişse; özlemin duyumsanan derinliği, arttıkça artan varlığı. En azından bir sevinçtir hiç değişse varlığı. Sevincin olduğu yerdür. Güzel bir esinti olur o yandan.

Dökülmüş saçılmış, birbirinden koparak koparak dağılmış, birbirinden dağılmış düşüncelerle uzaklaşmış. Uzaklaşmış, yazık olmuş düşüncelerle. Yazık yazık olmuş.

Yazık yazık olmuş - olmadani!
İsrarla. Umutla. Umutlanmakta titizlenerek. Taparcasına. Taparcasına biçimlenmiş o umutla. Aman, geldim geliyorum olan sanki.

**Şaşırdım burkuldum acı çektim.
Ağırdım sancımdı öledim.
Ağladım ağladım ağıt oldum.
Gülmedim. Gülmedim.**

Sakinlik gerekiyor şimdi. Sakinlik...

Elma sirkesi içsen de ruhun arınmaz senin. İçinin kara katranını özlemek için, içinin kara katranını usulca ve yılmadan öze öze gevşetmek, yumuşatmak, hafifletmek için bir yeni sevinç gerek sana. Bir yeni sevinç küçük de olsa, katran çözücü ve çözülük katrandan azala azala sevince geçen, bir küçük sevinç ama çabalaya çabalaya büyüyen, büyüdüğü çoğalan bir yorgunlukla, öyle tatlı bir

yorgunlukla arınan ruhunda sevinçten kivanca ulaşan. Erişen. Öyle bağıra bağıra önemini söylüyor olmayan ve küçükten küçüğe yayılarak içinde yer tutan bir dinginlik olan. Katrandan ağarmış bir dinginlik.

Gelir mi o günler, gelir mi?..

Birazdan kendi saçlarının arasından usulcacık geçmeyi aklından geçirmeye çalışan bir bebek soluğu gibi. Sonunda iştel Bir tutam pembe şeker

ve yeni iltılmış süt kokulu bebek soluğu gibi, işte sonunda tam da beklendiğince, gerçeğe, tam da gerçeğe işte sonunda dönüşen, ger-çek-le-şen, birazdan işte artık gerçekleşmiş bir düş gibi somutlaşmış olacak olan: Kokusu vanilya. Pürüklü tarçın. Damlası bal. Tadı tanıdık. İşlitsi göz işlitsi. İşşyan sevgi. Pırıl pırıl pırlıltı. Çok uzun yılların geleceği -sevgi. Anlı şanlı. Gelip gelip de göreceği. Gelip gelip de seni bulacağı -sevgi- bir gün. Hep beklenmiş bir gün.

Kıskanılmış olan. Kendisinden de kıskanılmış olan. Esirgemek için. Korumak için kıskanılan. Kendine kötülük etmenin sırasını beklemeyen. Atılan. Hemen kendine kötülük etmek için atılan. Kendine kötülük etmeye can atan. Gücü kendine yeten. Gücü, kötülüğü ancak kendine etmeye yeten. Kendini kendi kötülüğünden hiç sakınmayan. Hiç de sakınmayan.

Buna da sanki hiç şaşılman.
Pamukçukları avcunun sevinç.

Şaçmalığıyla da güzel bulunan. Yalancıkταν. Oyunlardan saçmalık oyunu. Plastikten değil, tahta oyması. Kandırdığın çocuk olan kendin. Kendi saçmalığın. Kanmak isteyen çocuk olan kendin. Uysal çocuk olmak isteyen kendin. Uysal olmayan. Kanmayan. Kendini kandırmaktan nefret etmeyi erkenden öğrenen. Öğrenmek zorunda

kalan. Saçmalığı beğenen ama oyuna uzak duran. Oynamak da istemeyen. Bağırarak isteyen. Kendi kendinin önüne geçmiş, öylece duran. Bağırmanın.

Söndürülmüş yangın yeri çamuru: Başarılmış sayılan ve zavallı. Yitirilmişlerin kazanılmış yanılması. Çekici ve aldatıcı ve ürkün bir eski yangın anısı. Kalcı iz

birakan derin yara. Yok edilir, yok sayılır, unutulmaz. Kurak. Çorak. Bozkrak kabuklu. Geçmiş yangın yeri bir ömür.

Dörtüleri yak da sırda bir dur bakalım...
Kendimin arından söyleyeceğim tek söz kalmıştır ve o da şudur: Kendi külağını çekmeye bile yolu yetişmeyen adam, hep en üst katlardaki düşlere uzanmaya çalışıyor.
Sen ne söyleyeceksin?..

Yaziya saygı:

DOLMA KALEM TAMİRCİLİĞİ

Dolma kalemin öyküsü MS 800'lü yıllarda mürekkeple yazılan ilk yazıya kadar uzanıyor. Bazı kuşların kanat kemikleri ya da kamış gibi materyallerin hokka adı verilen mürekkep haznesine batırılarak kullanılması dolma kalemin en ilkel halini oluşturuyordu. 1900'lü yıllarda, doldurulabilen mürekkep haznesini içinde taşıyabilen kalemlerin icadıyla, dolma kalemin serüveni tam anlamıyla başladı. Yaşadığımız bilgisayar çağı dolma kalem kullanımını azaltsa da o hiç istifini bozmadan, bir avuç kalmış tutkunuya büyüü çekiciliğini sürdürmeye devam etti. Günümüzde daha çok bu tutkudan vazgeçemeyen koleksiyonerlerin tercihi oluyor dolma kalemler. Biz de o koleksiyonerlerin mutlaka kapısını çaldığı ortak adrese doğru yol alıyoruz: Dolma Kalem Tamircisi'ne.

Anılar ve mürekkep

Sirkeci Büyük Postane'nin yanındaki sokakta çakmak, gözlük, şemsiye gibi eşyaların tamir edildiği, birbiri ardına sıralanmış küçük dükkanlar vardır. Bu dükkanların sahiplerinden biri de, yıllardır bu işi yapan dolma kalem tamircisi Murat Sunmez. Yalnızca mürekkep lekeli küçük bir masanın sığırdığı dükkândaki kalem parçaları aynı masanın üzerine dağılmış. Sunmez kalemlerle bir bağ kurabilmeyi başardığını ve bu yüzden uzun yıllardır bu işi yapabildiğini söylüyor. "Bazen duyuyorum, yoldan geçenler 'Dolma Kalem Tamircisi' yazısını okuyup kalemin tamiri mi olur diyorlar," diye de ekliyor, içerlemiş tavrıyla. "Bu gerçekten değerli, güzel bir meslek çünkü mesela biri 1950'de üretilen dedesinden kalma bir kalemi getiriyor; anılarını, çocukluk günlerini unutmamak için belki de. Burada o kalem bakıma giriyor, tekrardan hayata dönüyor; tarih canlanıyor bir anlamda. Müthiş bir şey değil mi bu şimdi?"

Sunmez, meslek ustalığıyla kalemlerin yilını, markasını, kullanım koşullarını hemen hemen her şeyini tahmin edebiliyor artık. Eline geçen en eski dolma kalemlerden biri Waterman marka 1903 yılından kalma, yüzyılı devirmiş bir kalem.

"Hayal inşaatının tuğlasıdır harfler."

"Dolma kalem yazma alışkanlığı kazandıran tek kalemdir"

Sunmez'e müşteri profilini sorduğumda ise kapısını en çok koleksiyonerlerin çaldığını söylüyor. Gazeteciler, mimarlar, mühendisler en sıkı müşterilerinden. Yazmakla belki de en özel bağı kuran yazarların gelip gelmediğini ise özellikle soruyorum: "Geliyorlar tabii, sonuçta hayal inşaatının tuğlasıdır harfler. 'Dolma kalem yazma alışkanlığı kazandıran tek kalemdir,' diye de boşuna dememişler." Bizat gelen kalem tutkunlarından birinin gazeteci-yazar Murat Bardakçı olduğunu da söylüyor. "Gelir, sohbetini eder, kahvesini içer, kalemini yaptırır öyle gider"miş Bardakçı.

Son Tamirci

Sirkeci'de dolma kalem tamiri yapan iki yer daha varmış ancak onlar yürütemedikleri için kapatmışlar. Sunmez'in dediğine göre Ankara'da da bu

iş yapan kalmamış. Daha vahimi Sunmez'in bir çırağı yok. "Bu iş çok para kazanılacak bir meslek değil, bir tutku işi öyle çırağı da bulamadım" diyor. Yani şu an dolma kalemin tek kalesi Sirkeci'deki bu küçük dükkan. İnce bir iş olduğu kadar sabır da gerektiren dolma kalem tamirciliği halen kalem sevgisi taşıyan bir çırak bulamazsa bir meslek daha yok olup gidecek gibi görünüyor.

Dolma kalem kullanıcısına öğütler

- * İyi yazabilmek için mutlaka kaliteli, mümkünse ithal mürekkep kullanılmalı.
- * Eğer kalem uzun süre kullanılmıyacaksa çürüme yapmaması için mürekkep mutlaka boşaltılmalı ve içi sıcak su ile temizlenmeli.
- * Kalem çok soğukta tutulmamalı.
- * Uzun süre kullanabilmek için uzun aralıklarla bakımı yaptırılmalı.

BARDA MARS

Amerikan barda her zamanki tabureme tünemisi, Akşamüstü rakısının tadını çıkartıyordum. Hava karamadan önce rakıya başlarsanız onun gerçek yüzünü görebilirsiniz; aydınlıkta yudumlanmaya başlanılan rakı size 'hayır' diyebilmeniz için yollarını öğretir. Gece içilen rakı 'evet' indekslidir - sizi yuvarlamaya, her şeyi kabullenmeye hazırlar. Oysa gün içi rakısı 'hayır' yanıtlarının verilebileceği yüzlerce soruyla önünüzde net ve ayıltıcıdır. Kuracağınız her cümle neden bir yargı havası taşır, neden eğlenceli değildir, mizah duygusunu reddeder - düşünmezsiniz bile. Gün rakısı sizi sizin yerinize sizin doğrularınızla yönlendirir; buzsuz içilmesi de onandır. Serinletici gerçek kadar kötü bir içki yoktur.

Barmen oğlan kül tablamı değiştirirken, -Barları kapatmayacakmış hükümet, ama müşterinin girmesi yasaklanacakmış, dedi. -Bence makul, dedim, en azından artık sıkıntından otuz bir çektiğin için yorulursun. Kapi aralandı, yaşlıca bir adam bara bir an dışardan vuran ışığın merkezinde bize doğru belirdi. Silüetinden anlaşıldığı kadıyla başında bir fôtr, üstünde kumaşı ağır bir palto vardı; elindeki bastonu öne uzatıp üçüncü bir bacağı çevirdi ve üç bacaklı bir örümcek gibi sakın, sessiz Amerikan bara yöneldi. Bir metre kala durdu. Barda üçümüzüzdük. Bu da bir başka üç bacaklı örümceğin hikâyesiydi bir bakıma - barmen, ben, adam: Belki de üç bacağın birini yiyerek hayatta kalmayı başarabilen örümcek buradan yürüyerek çıkacak ve kurban ettiği lüzumsuz uzunun üzerinden yeni bir hayat kuracaktır. Üçümüz de tehlikeye açık ve hazırız. Farkında olmadan bu gerilime kapılmıştık; barmenle

ben adama kitliyken, adam gözlerini ayırmadan ikimize bakıyordu. -Kapalı değil, di mi, dedi adam kısık bir sesle. Kapalı olmadığının inanmak istediği belliydi. Barmen hemen kendini topaladı: -Yok yok, buyurun, bu saatlerde hep tenhadır, dedi, adamın oturacağı tahmin ettiği taburenin önünü bir bezle yalapşap silerek. Adam, yanımdan geçerken başını bana az çevirip küçük bir selam verdi ve barmenin bilmeden işaretlediği tabureye oturdu. -Ne içerdiniz, diye sordu barmen. Bakışlarını barın arkasındaki raflara dizili şişelere çevirdi adam, sakince şapkasını çıkarttı, bara bıraktı. Bastonunu taburesine dayadı. -Sertlik derecesi yüksek suyunuz var mı, diye mırıldandı, bugünlerde pH'ıyla oynanmış su bulmak kolay olmuyor. Barmen birkaç saniye çevresine bakındı, sonra -Hallederiz, olmazsa musluk suyu var, klor oranı daima değişir bu semtte, diye kekeledi. -İyi, dedi adam, millet Mars'a gitmek için dünyanın zamanını ve parasını harcıyor - bir boka da yaramıyor yaptıkları. Oysa ben iki kadeh içtim mi uzayın anasını sikiyordum eskiden. Salak bu Nasa. Mars'a yerleşmek istiyorsa uyuşturucunun serbest kalması için uğraşsın şimdi hepimiz oralardaydık. Dudak bükütm hak vererek. Doğruydu dediği. -Başka gezegenlerde yaşadığına inanılan evlerinden uzaklaştıklarını kolay unuttular ama, dedim. Bana baktı adam,

-Delikanlı, ev bir hücredir. Hücreden kastım, temel yapı taşı. Kimi hücreler bölünerek çoğalır. Yani kimi evler bölünmek zorundadır, ancak böyle hayatta kalır ve içindekilere sonsuz ömür aşılarlar. Boşanmak bölünmektir mesela. Boşalmayı tetikler. Barmen, yaşlı adamın saçmaladığında emin, suyu servis etti.

-Yanılıyorsunuz, diyerek karşı çıktım, birileri istedi diye hücreler parçalara ayrılıp sonsuzluğa dağılmaz. Bunun adı organik faşizmdir. Adam öksürük, kahkaha karışımı bir ses çıkarttı. -Siz evrendeki yolculuğu faşizme bağlıyorsanız, gezegeninize bağımlı muhafazakar bir sosyalistisiniz anlaşıldığı kadıyla. Bırakın insanları gidebildikleri kadar gitsinler. İnsanın girdiği yer aydınlanır. Her yer karanlık. Niye? İnsan olmadığın için. Siz önce astronom tut, kozmonot mu olduğunuzu karar verin.

Gitgide sinirleniyordum: -Sizin gibi her boka laf yetiştiren, her yaptığına kılıf diken bunak bir aharşist olmayacağım kesin. Adam elindeki bardağı yüzüme sallayıp suyu fırlattı. -Su bazen asittir. Umarım yanarsınız. Mars'ta su olmamasının nedeni işte bu ısraf. Oturduğu yerden çekip bir hareketle inip şapkasını aldı, cebindeki bozukluklardan birasını bara attı ve bastonunu döşemeye vura vura bardan çıktı gitti. Barmen yaklaşıp peçete uzatırken, -İyi misiniz, diye sordu. -İyiyim, dedim, on yıldı iyiyim. Boşandıklarından beri yılda bir kez buluşuyorum, ama hâlâ aynı inat. Babam hiç değişmeyecek.

Başka gezegenlerde yaşadığına inanılan evlerinden uzaklaştıklarını kolay unuttular.

Nöbetçi eczane-nöbetçi yazılar

BURADAN BİR KİŞİ SAĞ ÇIKAR

Çok şey yapmak, çok şey olmak istiyordum da hayatta...

Misal İnönü'de kupa kaldırmak, bir tırın şoför mahallinde dünyayı gezmek ya da kim bilir... Bir teknenin kıç tarafında dalgaları izlemek... Ama fizik profesörü olmak değildi hayalim!

Tam da bunları düşünürken... Hoop lise yıllarının makûs talihine yazılmış o cümle:
"Dinlemiyor musun lan sen dersi?"
'Momentum' mudur nedir öyle bir şey işte. Sayılar, şekiller, yazılar...

Kalktım ayağa, yaklaştım. "Dinlemiyorum lan!" dedim. "Dinlesem de anlamıyorum." Gerileyip afalladı, "İtliğe, serseriliğe istidadın var senin," dedi. "Okumayacak mısın sen?" "Okumayacağım;" dedim, "Yazacağım ben!" Küütt... Kapıyı vurdum çıktım.

Hafızası dolmadan rannık diyi kepengi kaldırdım.
Beşiktaş şimdiki gibi bir yer miydi? Yok, değildi
işte. Kültür merkezi tekriml Emmanuelle'lerinin
izlendiği Mistik Sinemas'ydı o vakitler. Ama az
ileride, Bazar yukarıda, Yıldız yukarıdaki aynı isimle
müteber sinemada daha sertleri de olurdu. Uğursuz,
şekilsiz adamlar salonu doldurup film arısına parça
konulacağı anı solukluz beklerdik. İki sinema
arasında yüzleri jilette işaretlenmiş ayaktakımı, Bursa
içi keselerden, 'mavi bandrollü' Marlboro için tombala
çektirilirdi.

Saat sekiz oldu mu esnaf dükkân kapatır, semtin ağır, kalın abileri meyhaneye çakılırdı. Neden sonra ışıklı "Gidin lan artık" mesajı vermek için üç defa kapatılıp açılan mekânlar, "Bir yolluk," diye nazlanan sarhoşları kusardı. Böylece sokaklar, tekrar ve son kez 'yalandan' şöyle bir dolardı. Ama yalpa vurulan çabuk kaybolur, o zaman semte sanki sonsuz bir yarınlılık çökerdi.

İşte o köşede, Mistik Sineması'nın da bulunduğu pasajın bitişiğinde iş hayatına atıldım. Yabancıya gitmedim, babamın eczanesinde bilfiil mesaiye başladım.

Okuldan da uzaklaştırma alınca lisenin benim yöntemlerimle bitirilemeyeceği aşikâr hale gelmişti. "İtliğe, serseriliğe" istibdadım olduğu enikonu anlaşıldığı zaman, rahmetli lafı hiç dolandırmamış,

beni kenara çekip birkaç seçenecek sunmuştu: "Oğlum," diye başlamıştı. "Okuyacağım diye bir kaidem mi var? Biz okuduk da ne oldu? En nihayetinde esnaf dükkânı işte. Tezgâhın arkasında peynir tartandan pek de farkımız yok! Biz de raftan alalı indiriyoruz. Ama istersen yeniden dene. 'Hayır, olmaz' diyorsan seni köye ninenin yanına gönderelim, orada bağ bahçe işleriyle uğraş. İstersen kal, burada kalkanede kalma ol!"

Nâzım Hikmet'in *Memleketimden İnsan Manzaraları* şiirinin ham ve temize çekilmemiş bir eskiziydi sanırım eczane. Tatavası bol bir yerdirdi. .. Öyle olmasa okuldan kaçıp kaçıp sığınmazdım.
Bu yüzden rahmetlinin üç seçenekli restine, iki kelimeyle cevap vermiştim:
"Eczane iyidir.."

İki abi. İki kalfa. Bir de ben üçüncü, çömez!
"Hoop" dediler daha ilk gün, "Burası okul değil,
işyeri. Eczane de artık uğrak yerin değil, işyerin."
Mevzu çabuk anlaşıldı.
Lacivert takım elbiseden emekçi sınıfına yatay geçiş
yapmakla birlikte... "Koş depoya," "Öl tansiyon," "Sar
Optalidon," "İndir Laksefenol," "Bozdur
para" oluvermiştik.

Eczanede, nöbetler ayda birdi, geceydi, eğlenceydi. Üç nöbet sonra mıydı neydi abiler; "Alıştın oğlum artık, kendin de tutarsın" gazı verip, "Ama sakın babana söyleme," diye tembihleyerek sinsi süzülüp geceye karıştılar. Evvel zaman içinde en sıkı anılarımdan biri böylece ortaya

Soğuktu, gece yarısına doğru... Sokağın köşesinde, yüzünde boydan boya faça izi olan Arap Bahtiyar'ı gördüm. Bursa işi tombala kesesini mesai bitince yaz kış neredeyse göğsünden başlayan göbeğine kadar açtığı gömleğinden içeri atar, öçeklerine basar, vavlarına vavlarına vürdü.

Çocukluğumun kâbusuydu Bahtiyar. Rüyalarımın dağınık siyah saçlı, iri kıyım silüet! Adam asmak, izale etmek için etrafı her atma için koca bir banyo bındaydı. Bulduğu banka kıvrılır, ayakakabalarını vastık yapardı.

Lami cimi yok pis bir suretti. Beşiktaş'ın pazarnın tüm semte yayıldığı yıllardı. Köyü'nde bir kaçışma oldu. Çiğliklar duyuldu. Kadınlar gözlerini kapadılar. Ama yine de, yarım yamalak da olsa Arap Bahtiyar'ı, çıkarıp ellinde salladığı cinsel organıyla gördüm. Sarhoştı gülüyordu. *

Velâkin yaylandı, ellerim buz kestiği sırada
eczaneden içeri girdi.
Baktı, baktı, baktı... Gelip karşıma oturdu.
Esrar mı çekmişti yoksa haplı mıydı, ağır ağır
konuştu. Neden anlattı bugün bile düşünür,
çözemem.

"Böyle bir geçeydi," diye başladı. "Kıştı yine, yerde kar vardı, sokakta kimse yoktu. Baban yalnızdı, çay bardağına rakı koymuştun. Geldim, oturdum. 'Sarı bomba' istedim, vermedi. Para dedim, dinlemedi. Hem hafta hem para dışı erdince... 'Bak öğlum,' dedi. 'Burası nöbetçi eczane, böyle yapmaya devam edersen, buradan bir kişi canlı çıkar. Bu, ben olursam, mahkemeye çıkarmazlar, sen olursan, ilk celsede asarlar.' Yani...? Ağır konuştun baban! Ama çorba parası vardı. Sana sorsam ayrınlırın, ne cevap verirsin?"

Kâbusum dağıldı... Elim ayağım ısındı.

"Burası nöbetçi eczane," diye mırıldandım.

Bunun üzerine Arap Bahtiyar,
"Çorba parası var mı?" diye sordu.
"Eyvallah," dedim, kasayı açtım.

Rahmetli hiç anlatmamıştı,
rahmetliye hiç anlatmadım.

Yıllar yıllar sonra kızım... Aniden
aba gibi kokuyorsun," dedi. Babanın
bu olduğunu böylece anladım. Sonra

- **Ölümsevi**

inde," dedim... "Tembeldim,

...da okumasam da yazacaktım. Çok

adıklarımı vazarak oldum! Aldırma iyi

... çıkmışım. Ben tansiyon ölçmeyi de,
... bilirim. Hem sayısız nöbet tuttum!

ara bir gün yine eczane nöbetçiydi,"

Çok şey yapmak,
çok şey olmak
istiyordum da
hayatta... Belki de
yapamadıklarımı
yazarak oldum!

TALKE ARABASI

Halk arasında zengin muhiti olarak işaretlenen Nişantaşı, eski İstanbul'un izlerini halen daha taşıyan bir semt. Günlük rutinlerine, ritüellerine önem veren semt sakinleri artık mazinin sarı yapraklarına gömülmeyle yüz tutmuş bazı mesleklerin yaşamasını sağlıyorlar.

Valikonağı Caddesi'nden Şişli istikametine doğru tembel adımlarla yürüren Şehit İsmet Armağan Sokak'ın köşesinde gözüme bir at arabası takılınca yukarıda yazdıklarımı düşünüyorum. At arabasında çeşitli mevsim meyveleri var. Arabanın başındaki esmer tenli adam müşterilerini güler yüze karşılıyor ve müşterilerinin isteklerini elinden geldiğince yerine getirmeye çalışıyor. Köşede durup bir süre at arabasını gözlüyorum, arabanın başındaki adamla konuşmak istiyorum ama müşterilerin biri gidip biri geldiğinden sokulmaya cüret edemiyorum.

Yaş ortalaması hayli yüksek müşteriler seyrilip arabacıya nefes alma imkânı doğduğunda sotedeki yerimden kalkıp arabacıya doğru sokuluyorum. "Selamünaleyküm" diyorum, "Aleykümselam", diyor. Sadece aleykümselam diyor ama ben vurgusundan ipucu alıp soruyorum, "Roman mısın usta?" Kavruk ve kara yüzünü bembeyaz dişleri aydınlatıyor gülümseyince, "Hem anadan, hem babadan Romanım", diyor.

Arabanın yanında küçük bir taburesi var, beni oraya buyur ediyor. Hal hatır soruyorum, kendini anlatmaya başlıyor. "Adam Hasan, doğma büyüme Kasımpaşalıyım. Kendimi bildim bileli de talke arabasındayım," diyor. Talke ne demek diye soruyorum, "Siz at arabası diyorsunuz ama biz kendi aramızda talke arabası deriz buna," diyor. Sonra da büyük altından benim cehaletime gülüyor.

Bir ihtiyaç hanımefendi arabaya Hasan'a adıyla hitap ederek sohbeti koyuluyor. Ardında da birkaç parça alışveriş yapıp yoluna devam ediyor. "Tanıyorsun herhalde buralarda?" diyorum, "Eh, biz hep buralardayız. Kendi müşterimiz tanıyıyor bizi. Babam rahmetiden bu işi yapardı. Ondan kaldı bu meslek bana. Atın da huyunu bilirim, müşterinin de," diyor. Ardından yan tarafımızdaki taksi durağının esnafıyla selamlaşıyor.

"Babam rahmetli Beyoğlu civarında gezinirdi genelde. Oralar hem bize yakındı, hem müşterisi bereketliydi. Sonra oralar modernleşince bizi yavaş yavaş sürdüler. Biz de Nişantaşı'na kadar geldik. Babam gelmedi gerçi, o Beyoğlu'nda çalıştıktan sonra emekli oldu," diyor. Babasından bahsettikten sonra biraz duruluyor. "Eskiden her şey daha iyiydi. Arabalarla satış yapıydık, yerine göre yük taşırdık. İnsanların bize ihtiyacı vardı yani. Haftada bir pazar kurulurdu semtlerde, biz ise aralarda da gelirdik. Ucuza verirdik malı, halk rahat ederdi bidden alışveriş yapınca. Şimdi marketler türedi, şehir kalabalıklaştı. Yalnızlar içinde kalabalığı oynuyoruz. Süs giyiyiz artık. İhtiyacı yok insanların bize," diyor. Bunları söylerken sitemle karşık bir hüznün kaplıyor sesini.

"Ata nerde bakıyorsunuz?" diyorum. "Heh işte eskiden bir de bu kolaylık vardı. Evimizin alınsunda bakardık hayvanlarımızı. Şimdi oralar hep apartman oldu. Ata bakacak yer kalmadı. Biz iki arkadaş bir viraneye bağlıyoruz hayvanlarımızı. Ama bu de kürüyecekler. Şehrin içinde baktırmayacaklar hayvana. Ta İstanbul'un dışına sürecekler. Ama ben

nasıl gidip geleceğim oraya? Her gün kırk kilometre yola ne at dayanır, ne araba."

Bir müşteri daha gelip sohbetimizi kısa süreliğine bölüyor. Satış yaptıktan sonra Hasan bana dönüp "Ben babadan aldım bu işi ama çocuklarım veremeyeceğim," diyor. Biraz içini buruyor bu, yüzünden belli. Sonra kafasını kaldırıyor, "Benim çocuklar okuyacak ama. Atla eşekle uğraşmalarına gerek kalmayacak," derken yüzüne yerleşen belli belirsiz tebessümün ince bir gurur asılıyor. Çıktıyorken tabakasını, kalın bir sigara sarıyor.

Yalnızlar içinde kalabalığı oynuyoruz.

Yağmur çilemeye başladığında tabureden kalkıyorum. "Yağmurda ne yapıyorsunuz?" diye soruyorum. "Şemsiyem var," diyor ve arabanın önüne bağladığı plaj şemsiyesini çıkartıp açıyor. Şemsiyeyi arabanın

kenarına ilaştırdıktan sonra "İslanmıyorum merak etme," deyince ben soruyorum, "E, at ıslanıyor, o ne yapacak?" diyorum. "O ıslansa da bir şey olmaz. Kurur akşam," diyor.

Ayrılmaya niyetlenince atın bir ismi olup olmadığını merak ediyorum. Soruyorum Hasan'a, "Hayvan," diyor, "hayvan deriz biz ona," Garıpsıyorum durumu. "Ee, bu zaten hayvan," diyorum. Hasan benim kadar enteresan bulmuyor durumu. "Evet, hayvan olduğu için hayvan diyorsuz zaten," diyor.

İki adet muz alıyorum. Para vermeye niyetlendiğimde kabul etmiyor. "Bizden olsun, muhabbetine say," diyor. Teşekkür ediyorum. Hasan'ın talke arabasını ve Hayvan'ın geride bırakıp elimdeki emirler çileleyen yağmurun altında Valikonağı Caddesi'nde yürümeye başladığımı.

HADI ÂŞİK OLALIM! HEMEN... ŞİMDİ...

Sonbahar çok sert geçti, kışın derin bir uykuya yattım.

Doktorlar ritim bozukluğu, babaannem çarpıntı diyorodu adına ama as'olan soğuktan kalbim titriyordu. Kanepeden kalkıp yatağa varamıyordum geceleri. Sırtımı yastıklara dayadım mı, hele kollarımı da çapraz yapıp göğsüme basarsam küçük bir illüzyonla güvende olduğuma inanıyordum. Kendi kendini sarıp sarmalayıp kış uykusuna çekilmiş yılan gibi...

Günler geceye, geceler güne dönüyordu da sabah olmuyordu bir türlü. Derken Latife'nin sesini duydum. Bir yıl önce penceremin önüne bıraktığım yerde kıpırdamadan duran saksı dolusu san'yı yaprakların arasından pembe çiçekler doğmuştu. Çiçeklerle ilişkim, öldürmediğim sürece mutlu olmamdan ibaretti. Latife içine hayat hiç kolay değildi. Şila yapraklarını patiler, Luna tomurcuklarını yer, Luka toprağını eşeler, ben sulamayı unutturdum. Küstü, kırıldı, poyraz esmeye başladığında ise daha fazla dayanamayacağımı düşündü belki. Ama hepimizi affetti ve yeniden çiçeklendi. Güneşin altında şakılar söyleyerek içimdeki yılanı, "Kalk artık, bahar geldi," dedi.

Yeniden başlamak için aybaşı, hafta başını ya da sabah olmasını beklemeden sadece Latife'yi bekliformuşum gibi, "O zaman âşık olalım," diye fırladım kanepeden.

Doğada pazartesi, perşembe ve cuma yoktu; onları biz uydurduk. Ama kış vardı, bahar vardı. Doğamızda aşk vardı. Hayattaki her şey aşka benziyordu.

Hani gözlerin hiç tanımadığın bir çift göze değeri de, daha yumurtasını nasıl sevdiğini, içkiyi fazla kaçıncına neye ağladığını, nelere kızıp nelerle güldüğünü, gıdıklanıp gıdıklanmadığını, çayını kaç şekerli içtiğini bilmeden, kalbin kaburgalarının arasından, "Ben buradayım," diye bağırrı ya... Aşk işte!

Aşk dediğin iki insan arasında mıdır sadece? Geceleri heyecandan uykunu kaçırın, sabahları uyanmak için sebeb olan her şey aşktır. Geçmiş geçmişte bırakmaktır aşk, nefesimizin sesini duymak, her şeyin bundan böyle çok güzel olacağına inanmaktır... Olur ya da olmaz, çoğu zaman da olmaz.

Boş ver, olmazsa da olmaz. Haagi sonbahar çok sert geçti diye, dünya hayata küsmüş de, "Dönemeyeceğim bundan böyle," demiş, bahar gelmemiş... Devam etmek için ihtiyacımız olan tek

şeydir aşk. Koşulu, şartı yoktur. Kullanma kılavuzu yoktur. Altına imza atmamız gereken bilmem kaç yıllık taahhüdü yoktur. Âşık olmak için kendimizden başka hiçbir şeye ihtiyacımız yoktur.

Her sonbahar başı ezilmeye çalışılsa da kendini kurtaran, kış boyunca yalararını sarmak için içimizde uyuyan yılanlar aşk. Yaşam enerjimizdir, geri dönüşüm gücümüzdür, hayallerimizden vazgeçmeyişişimizdir, acılarımızdan yeniden doğuşumuzdur.

**Her bahar
âşık olmayan
insan, yaşamış
sayılır mı şu
hayatta?**

Hadi uyanalım! Hadi âşık olalım! Bir kadına ya da bir erkeğe... Rahimde büyüyen bir bebeğe... Sevgiliimize yeniden ya da eski sevgiliimize tekrardan âşık olalım... Her gece okumadan uyuyamayacağımız bir şiire, gözlerimizi alamadığımız bir resme, kalbimizde kilitlet açan bir filme âşık olalım... Bahçeye ekeğimiz bir zeytin ağacına, bir dostun avuçlarından avuçlanırsa bırakılacak

hercai bir menekşeye âşık olalım... Gözlerini gözlerimize dikmiş bize bakanın sadece sevilmek isteyen bir köpeğe âşık olalım... Elimizde bavulumuz, cebimizde taze umutlarımızla ilk kez ayak basacağımız bir şehre kök salacağımız gibi âşık olalım... Ellerimizi ovuşturarak başladığımız yeni bir işe âşık olalım... Paşa gönlümüzü neyi arzu ederse ona âşık olalım, yeter ki âşık olalım.

Hele bir de aşkımız karışık bulsun... Bak, o zaman ne güzel olur... Hiç olmamış şey değil ya! Ama olmazsa da olmaz! Canımız acıyacak, kalbimiz kırılacak diye korkup aşktan kaçacak değiliz ki... Her bahar âşık olmayan insan, yaşamış sayılır mı şu hayatta? Olmadı mı, yatarız yine derin bir kış uykusuna... Bir sonraki bahar, başka bir aşka uyanırız.

Latife, "Bahar daha yeni geldi, bunları sonra düşünürüz," derken kapı çaldı. Elindeki paketi gülümseyerek kucaklayıp, kargocuya teşekkür etti. Baharı kutlayan bir seremoni ile açtım içini. Sırtımdaki Mecnun hırkasından sıyrılıp, yeni

pembe atletimi geçirdim üzerime. Sadece yılanlar değil, insanlar da deri değiştirir. Deri değiştirmek, itici güçtür, içten dışı büyüme, yenilenmek. Deri değiştirmek acıları tecrübelerle, anılara dönüştürmektir; çiçekler açmaktır, yeni umutlar yeşertmektir.

Benim kardeşim pembenin gücüne inanır. Benimse pembe hiç değmemiştir tenime. Hep kardeşler abla sözü dinleyecek değil ya bu sefer de ben kardeş sözü dinledim. Pembeler giyildim, Latife beni, hem de öyle tozpembe falan da değil, bildiğin çingene pembesi... Umut işte, bırakalım nereden gelsin... Ben bu bahar kardeşime inandım, pembeyle inandım. Şimdi uyku mahmuru yılan gözlerim heyecanla âşık olacağımı anyor etrafta.

*Kırlın dallar gibiyim
Ben her bahar dirilirim
Gizli bir kaynaktır içim
Kendime bir yıl bulurum
...
Ben her bahar âşık olurum*

BU RÜYAYI FREUD'A VERSEN YEMEZ

yeni mayalanmış rahim, tımarlanmış kelebek
düş dünyada geziyordu adım kadar saçmaydı
o şarkı yeni yapılmış
sokaklar gümbür gümbür
"bütün psikozların sebebi sensin
teknelerin öpüştüğü komedi sensin
drinn drinn drinn drin din"
boktan bir saksaforu solo eriyip yitiyordu

bir hamlede devriline kertenkele gökkuşaktan aşağı
ben olmuşum lacivertten kendine yol arayan mor
dağınık ama olsun gel sevgilim içeri
bu da bizim ev halimiz geç otur
atkını as izlet şimdi yakiverir sobayı
ben bir yetim doğurup geleceğim
uzun sürmez şaraba yetişirim

bir hayli yürüyorum şifhane seattle şam
evi bulamıyorum var mıydı yok muydu?
kime sorsam kuş avazı kimi görsem kumandan
sokaklar derin uzun evler çember çelikle
çivilerden daha civiz bir ortodoks imam
nerelerdesin diyor
biz seni allaha şirk koşacaktık dün
meyhane kapalıydı!

nasılsa rüya ben politbüroya işerken bitiyordu,
uyandırdımda herkes emekle ilgileniyordu
ayağımda kemal'in koncları
dudağımda bıyıkları josef'in
çocuklar gülüyordu
çocuklar gülüyordu

çocuklar ne tuhaf ölümü izliyordu

annem başımda durmadan off
sapanla devrilen dev,
davut aleyhisselam...

BAHARIN TADI

*Bir süre sonra yüzünüzde gülümsemeyle pembe bir hayal kurmaya
başlayıveriyorsunuz elinizde baharın o güzel tadı varsa.*

Mutluluğun, sürprizlerin, heyecanın ve
hayallerin rengi...

Her mevsimin bir rengi, bir kokusu, bir
çiçeği var. Baharın çiçeği erguvan, kokusu
umut. Ben ise baharın başka türlü taniyorum.
Roze şarapla... Eğer canımız roze istemeye
başladıysa bahar gelmiştir, hoş gelmiştir.

Baharın resmini çizerken aklımızda hep bir
güneş, sıcak bir hava olur ya, o resmin bir
köşesinde de roze şarap kadehleri durur.

Artık güzel hayaller kurmak çok kolay olmasa
da hayatta hâlâ toz pembe hayal diye bir
şey var. Bu birbirinden güzel, birbirinden
keçici pembe şarapların adından tutun da
kanıştırılan pek çok şeyi var.

Eh, anlatayım o zaman.

Pembe mi? Roze mi? Roz mu? Blush mı?

e) hepsi

ama

Teknik olarak üzüm tanesinden ayrıldıktan
sonra ki bu arada dane de patlamıştır, bu
daneler, üzümün suyu (biz şıra diyoruz) ile
beraber beklerken fermentasyon başlar.

Kırmızı üzümlerinde sırası beyaza yakın
sarı renktedir. Kırmızı şaraba rengini veren
kabukta ki renk maddeleridir. Ve biz danelerin
şırasıyla beraber bekledikleri, kabuktan
renk maddelerini aldıkları bu süreye de
"maserasyon" diyoruz.

Bu süre hemen her şarap için farklıdır.

Roze şarap yapmak istiyorsanız da istediğiniz
pembe rengi alana dek geçen zamandır.

Bazen şarap etiketlerinin üzerinde çok iyi
bildiğiniz kırmızı şaraplık bir üzümün
örneğin, kalecik karasından yapılmış bir

sebebi budur. Neredeyse yok kadar kısa sürede
uygulanan maserasyon.

Pazarlama mucizesi "blush" in çıkış hikâyesi işte bu
teknikle başlar.

Zinfandel, Amerika'da Napa Valley'de 1970'li
yıllarda yaygın olan kırmızı şaraplık bir üzüm.
Beyaz şaraplık üzüm miktarı ise oldukça az.

Bölgedeki şarap üreticilerinden biri olan Bob
Trinchero, şaraphanesinde daha gövdeli
zinfandel yapma için ilk şırayı ayırır. Bu şıradaki
şarabın renginin beyaz şaraba yakın olması, zaten
beyaz şaraplık üzümünde çok az olması, üreticiye
bu şarapları işleyerek şaraphanesindeki küçük
butiğinde satmaya başlamasına vesile olur. Rengi
çok açık pembe olan bu şaraba da Türkçe kelime
karşılığı "kızarmış" olan "blush" adını verir.
Bugün dünyada 1 milyar dolar üzerinde pazarı
bulunan blush şarabın çıkış öyküsü böyle işte.

Roze şarabı, kırmızı şarap tekniği ile yapıyoruz.
Ancak, kırmızı üzümün kabuğunda bulunan renk
maddelerinin şıraya geçtiği maserasyon süresini
çok kısa tutuyoruz.

Blush şarapta ise maserasyon süresi hiç
uygulanmıyor. Hemen her üzümde roze ya da
blush şarabı yapılabilir.

Dünyada daha çok Pinot Noir, Grenache,
Sangiovese ve Zinfandel kullanılırken, Ülkemizde
ise, Çalkarası, Öküzgözü ve Kalecik Karası üzümleri
tercih ediliyor. Her ne kadar daha çok kadınların
şarabı diye de bilinse, roze şaraba artık son yıllarda
erkekler de hayır diymiyor.

Daha çok, gül, çilek, dağ çiçeği, bahar çiçekleri
aromalarının olduğu rozeler, artık sadece aperatif
olarak içilmiyor. Güçlü asitleriyle yemeklerle de
pekala eşleşebilir. Bir süre sonra yüzünüzde
gülümsemeyle pembe bir hayal kurmaya
başlayıveriyorsunuz elinizde baharın o güzel tadı
varsa.

bu hayallerime ortak olur musun Patrick?

KAPTAN

Selim için saatin önemli olduğu belli. Belki bir deniz seferinde bir daha hiç uğramayacağı bir limandan hatıra alıp getirdi yıllar önce.

Çimenlerin üstüne çömelmiş, sırtını duvara vermişim. Tek elimde sigara, öbür elimle hortumumun ucunu tutuyordum. Arada bir işaret parmağımla hortumun ucunu tikliyordum ki şu püskürerek dağılıp ve her yere ulaşsın. Böyle yapınca sigaram da islanıp sünlüyor. Küfredip yere atıyorum. Sonra bir gören var mı diye başımı kaldırıp binaya bakıyorum. Ne olsa yönetimin haberi oluyor, ispiyoncudan geçilmiyor bizim burada. Camların çoğu açık ama sabahın bu saatinde, üstelik Pazar günü çoğu uykudadır şimdi. Başımı indirirdiğim an balkonun kapısını açıyorum. Üzerinde yine kirazlı sabahlığı, dışarı çıkıyor. Ayakları çıplak. Kırmızı oje sürmüş, güneşte parlıyor. Islak zeminde gezdikçe ayakları şıp şıp ediyor. Önce beni fark etmemiş gibi yapıyor, kollarını kavuşturup derin derin nefes alarak etrafı seyreliyor. Parmağımla yeniden hortumun ucuna tikayıp suyun o tarafa doğru hem sesli hem de bacasını püskürmesini sağlıyorum. Ayaklarının dibine düşüyor su. Telaşla geri kaçıyor bir iki adım.

"Ay," diyor, kıldırıyor kendi kendine. Üstüne duvarın dibindeki ilginların ıgıneli gölgesi düşüyor güneşten kaçınca.

"Yeni başladınız galiba, hayırlı olsun."

İşte yine başlıyoruz. Şimdi soracak. Bahçıvan mısınız? Bu kez o sormadan söylüyordum.

"Hem bahçe işleri hem apartman sorumluluğu. Sizin bloğun bitişindekinde."

"Hi, anladım," diyor. "Daha önce hiç görmemişsiniz sizi." Durup ıslak çimlere bakıyor.

"Benim ortancılara fazlaca su verin olur mu? Ortancılar suyu ve gölgeyi çok sever."

"Olur, veririm."

Terasla bahçeyi ayıran otuz santimlik duvarın dibinde bir sıra ortanca var. Gözü gibi bakıyor onlara.

"Benim ortancılara," dedim geçen hafta ödu koptu. "Ne lazımsa yap, ben sana parasını veririm," dedi.

Ertesi sabah küf ilacı serptim, şansa bak ki yaz günü yağmur indirdi, ilacı boşa gitti. Yine de çıkardı yüz lira verdi. "İstemez," dedim, ısrar etti, "Çocuklara çikolata filan alırsın," dedi. Zarif kadındır.

"Çocuk çocuk var mı?"

Gidip musluğu kapadım, hortumun suyu kesildi. Musluğu kapamamla hortumun ucundaki suyun

durması arasında geçen zamanın hortumun uzunluğunun bir aldatmacası olduğunu düşündüm yine. Her seferinde böyle düşünürüm nedense. Bakтім, gözleri üstümde, cevap vermeme bekliyor. "İki tane, bir kızı bir oğlan, ellerinden öperler." Ortancılar islanınca aradaki çürük yapraklar iyice ortaya çıktı. Birkaçını temizledim yalandan.

"Küflenmiş bunlar, ilaç dökmek lazım. Şu ilginların da dallarını budasak, yaprakları dökülüp balkonunuzu rezil ediyor."

Yüzü döküldü, neredeyse ağlayacak.

"Ortancılara ne lazımsa yap, ben sana parasını veririm. Ama ilginları dokunma. Ben o dökülen yaprakları pislik gibi değil, yeşil ıgıneli bir halı gibi görüyorum."

"Para vermenize gerek yok," diyor. "Elimde ilaç var zaten."

Adım ilacın daha çeyreğini bile kullanmamıştım. Benim yerimde Rıdvan olsa affetmez, her defasında alrı yüz lırayı.

"Merak etme, yönetimin haberi olmaz," diyor.

"Yok, onu düşünerek demedim. Geçen seferden kalmış ilaç var, yeter buraya."

Hangi geçen sefer diye sormuyor. Yüzündeki yayın gevşediğini görüyordum.

"Çay ikram edeyim o zaman. Yeni demlemiştim." Bir telaş içeri koşuyor. Islanmış ayaklarının izleri betona çıkıyor.

Elinde çay tepsi ve yanına koyduğu bir tabak dolusu bisküviyle dönmeden açık kapıdan içeri süzülüyor. Salonun ortasında burun buruna geliyor. Az daha elindeki tepsiyi yere düşürecek.

"Sebahat," diyor. "Beni tanımadın mı kız?"

Yüzüme tuhaf tuhaf bakıyor.

"Selim, sen misin? Sahi bu sen misin?"

"Benim ya," diyor. "O kadar çok mu değişmişim. E, tabii kaç ay oldu baksana."

Elindeki tepsiyi ortadaki cam sehpanın üstüne bırakıyor.

"Neden kapıyı çalmadın?"

"Sana sürpriz yapayım dedim."

Gelip tam önümde duruyor. Bir an kararsız kalıyor. Sonra kollarını boynuma doluyor. Uzun uzun sarılıyor.

"Çok özlemiştim Selim," diyor.

Ellerimi beline koyup iyice bedenime yaslıyorum. Mıs gibi kokuyor. Omzunun üstünden başımı hafif kaldırıp karşı duvara bakıyorum. Oradaki saati görmeye çalışıyorum. Altında piring, ucu toplu bir sarkaç tık tık diye ses çıkarak sallanın dururken insana zamanın ne kadar tekdüz olduğunu anımsatıyor. Şimdi saatin yerinde sadece duvarın fildişi boyasının üstündeki karamış izi var.

"Saate ne oldu?"

"Geçen hafta temizlikçi kadın camının tozunu alırken düşürdü. Kızdın mı?"

Selim için saatin önemli olduğu belli. Belki bir deniz seferinde bir daha hiç uğramayacağı bir limandan hatıra alıp getirdi yıllar önce. Belki annesi ölünce kardeşler en sevdiği eşyalan paylaşırken Selim'in payına da bu düştü. Eğer böyleyse, saatin yere düşmesi Selim için bir limanın veya annesinin hatırasının yere düşmesi demek. Benimse saatle bir alıp veremediğim yok. Sadece uzun süre ortadan yok olursam yönetimin dikkatini çeker diye korkuyordum. "Önemli yok," diyor. "Üzülme."

Kolundan tutup içeri, yatak odasına çekiyordum.

Çaylar, diyecek oluyor. Ağzımla kapatıyorum ağzını.

Serin çarşafının arasında tutuşan bedenlerimizin soğumasını beklerken iyice göğsüme yaslanıyor.

Bir an sahiden de Selim olsam diyordum, böyle uzun seferlerden dönüp koyunda uyusan.

Çaydan Rıdvan'ın sesi geliyor.

"Metin, nereden lan?"

Tek dirseğimin üstünde doğruluyordum.

"Gitmem gerek."

Telaşla kalkıp üstüne bir sabahlık geçiriyor. Bu seferki kirazlı değil. Odanın loşluğunda, parlak kumaşın içinde olduğunu genç görünüyor.

"Bu kadar çabuk mu Selim," diyor boynuma bükerek. Elini tutup, "Yakında yine gelirim sevgilim," diyor.

Kapıyı çekip çıkmadan elimi bir şapka tutuşturuyor.

"Şapkanı unuttu kaptan."

Dışarda Rıdvan'la karşılaşıyoruz. Pis pis sırtıyor. "Ne o lan," diyor. "Bu kaçını şapka? Sen de mi denizlere açıldın sonunda?"

Cevap vermeden hortumun suyunu yeniden açıyorum.

Ofisboyluk

Avrupa Yakası, çok güzel bir diziydi. Her hafta çarşamba gününü heyecanla bekler televizyon karşısına kurulurduk. Burhan Altıntop'un tavırlarını az mı takinmadık, Gaffur gibi "Nasılım" derken az mı kahkaha atmadık. Hatta dizi final yaptıktan sonra bir dönem çarşamba akşamlarında ne yapacağımıza karar veremedik, belki depresyona giren bile olmuştur. Avrupa Yakası iyi bir bulvar komedisiydi ve Avrupa Yakası'nın yayınlandığı ilk yıllarda Maslak uzak bir semti. İstanbul'da bu kadar plaza yoktu. Haliyle bu kadar plaza insanı da yoktu. Ofis kültürünü ve beyaz yaka geysiklerini ilk Avrupa Yakası'ndan öğrendik. Şimdi Şesu veya Tanrıverdi deyince aklımıza ofisboyluk geliyor. Ben de nisan ayı için neyi tecrübe etsem acaba diye düşünürken aklıma ofisboyluk geldi.

Ofisin her şeyisin

Medina Turgul DDB reklam ajansındayım. Yanımda Fatih Kır var. Fatih abi ajansın ofisboyu aynı zamanda teknisyeni hatta bestboyu. Her şeyi yapıyor. Zaten anladığım kadıyla ofisboyluk dediğimiz meslek çok geniş bir iş alanına sahip: Damacana boşsa onu değiştiriyorsunuz bu sırada ofise gelen kargoları bir yerden başka bir yere taşıyorsunuz, aynı zamanda neden ofiste internet yavaşladı diye düşünüyorsunuz. Siz tam, "Acaba internet kablolarında mı bir sıkıntı var," diye inçizden geçirirken telefon geliyor: Ampul patlamış onu değiştirmeniz gerekiyor.

"Asıl marifet bulutaydı ama herkes yağmura şiir yazdı"

Eşyayla insan arasındaki köprü

Fatih abi dört yıldır ofisboyluk yapıyor olmuş ve işe başladığında yıldız tornavidayla düz tornavidayı ayırt edemeyecek kadar işe yabancımış. Şimdi gözü kapalı üçlü priz bağlıyor. Yani ofisboyluk yapmak istiyorsanız korkmanıza gerek yok, öğrenirsiniz. Reklam ajanslarında hep böyle sanki hiç çalışılmıyormuş da sürekli parti yapılmıyormuş havası var ya o havanın temel yapı taşlarından biri de ofisboyluk. Fatih abi "Diğer meslek gruplarına göre reklamcılık biraz daha yaratıcılık gerektiren bir iş olduğu için çalışanların olabildiğince rahat olması gerekiyor işte biz de bunu sağlıyoruz," diyor vakur bir tavırla. Mesela çalışma masanız size yüksek mi geliyor. Ofisboya söylüyorsunuz size hemen bir çözüm buluyor. Gerekirse masanın ayakları kesilip boyunuza göre ayarlanıyor. Eşyayla insan arasında köprü kuruyor ofisboyluk.

Fatih abinin yanına gittiğimde ilk başta, mutfağ-
gideri tikanmış onu halletti. Sonra patlamış olan
bir ampülü değiştirdi sonra en esfane iş geldi:
Ofiste yetmiş tane kilidi olan dolap çekmecesini
varmış ve her anahtarın bir yedeği ofisboylarğa

bulunurmuş. İşte o çekmecelerin birinin anahtarını kaybolduğu zaman herhangi bir hırsızlık olayına karşı hiçbir anahata isim yazılmazmış. Yetmiş tane anahtardan deneye deneye kilidi açan anahtar bulduk. Böyle meşakketli işler de oluyor. Çalışanların sandalyeleri yükseltmiyorum, yükseltilğini alçaltmıyorum gibi şikâyetlerle de aradığı oluyormuş Fatih abiyi. Benü duyunca tebessüm ettim sadece. En gergin dönemler toplantı önceleri olurmuş. Benim gittiğim gün öyle büyük bir toplantı yoktu. Toplantıya kaç kişi gelecekti ofisboya söylenir ofisboya ona göre bir oturma düzeni oluşturmuş masalar sandalyeler projeksiyon bunların hepsini ayarlamak gerekirmiş. Toplantının gizli kahramanları gibi bir şey aslında ofisboyluk dediğimiz, bütün düzeneği hazırlayıp çıkıyorsun sonra insanlar toplantı iyi geçerse kendilerine gelen övgüleri şahıs olarak kabul ediyorlar, belki de böyle olmuyordur bilmiyorum. "Bütün mesele bulutaydı ama herkes yağmura şiir yazdı" diye bir söz var ya tam bu sözün anlatsı gibi bir iş ifis ofisboyluk. Ofisboyluğun şöyle bir avantajı da var, ofisteki herkesi tanırıyorsunuz. Bir de diyelim ki size terbiyesizlik yapan hoşlanmadığınız bir tip var ofiste, onun size işi düştüğünde işi ağırdan alıp karşınızdaki tipi uyuz etme lüksünüz var. Bu önemli.

"Ofiste çalışan herkesin kesin ama kesin ofisboya işi düşecektir," diyor Fatih abi muzip bir tavırla.

Porçöz etkisi

Fatih abi daha önce gökdelenlere bir banka ofisinde ofisboyluk yapmış, her gün asansör sırası çok fazla

olduğu için 17 kat merdiven inip çıkıyormuş. Şimdi biraz daha rahatmış. "Gökdelenlerde çalışanların şartları daha ağır," diyor. Fatih abiyi yardım ederken fark ettim ki daha önce hiç bu kadar farklı alanlarda bu kadar kısa zamanda çözüm odaklı hareket etmemişim. Ve eminim ki ofisboyluğun pratik zekâyla çok alakası var. Ofisboyluk kısaca bir tikanıklık olduğunda porçöz etkisi yaratabilmektir.

*Tecrübe etmek korkamam
Gökyüzüne bakmayı unutmayın yazalım.*

ŞİMDİ ONUN ADI BAHAR

Bahar geldi canlar!

Apartman bahçelerinde ince dallı ağaçlar, dallarında gelin süsü gibi çiçekler, refüjlerde beliren papatyalar. Artık can sıkırmıyor yağın yağmurlar. Biliriz ki bulutların ardında sıcak bir güneş var.

Şimdi artık çimenler boy atar, biçildikçe kokuları camlardan içeri sızar. İnsan sabahları mis kokulardan sarhoş kalkar. Tezgahlara can Erik ve çağla badem düşer yakında.

Yaraya tuz basma gibi yemeli, bana bana, doyaya. Sıkılmaktan kırılacak dişlerimiz, koyverin kamaşın mayhoşlukla. Şu dünyada tek bir ömrümüz var, insan yaşamaya mazeret arar; işte şimdi onun adı bahar.

Bahar geldi çocuklar!

Şimdi parklara koşmalı. Kalın montların ağırlığını atıp, lastik pabuçları ayaklara, temiz havayı ciğerlere çekme zamanı. Belediyelerin yağışının salıncakların zincirini, kaydırakların pasını silsin, tahterevallileri tamir etsin.

Çocuk kahkahalana ihtiyaçımız var, coşkuyla oynayacak daha bu çocuklar. Sokaklar kiremitle çizilmiş seksek kareleri ile dolacak.

Sipariş verin manifaturacılar, don lastiği gerek bolca, uçlardan bağlanıp lastik atlanacak. Ter bezleri konacak çocukların sırtına, kavanoz dibinde kalan salçalar, ekmeklere sürülüp ellerine tutuşturulacak. Dizler berelenibili, kolonyaya ile sileriz, sabunla yıkarız. Korkmaya hacet yok. Kabuk tutabilen yaralardan korkmayın çocuklar.

Bisiklet zincirleri elden geçsin, zilleri çalışıyor mu kontrol edilsin, sepetine yeniden plastik güller saralım; renkli süsler bağlayalım gidonuna. Yokuş aşağı giderken ama sakın elleri bırakmayın; elleriniz hep hayatın üzerinde olsun.

Çamurdan pastalar yapılınsın; taşlardan süs, otlardan krema, kırk dallan ucundan da mum. Kızmasın anneler üş buş çamur olunca, içinde gülen bir çocuk varsa, çocuğun gözlerinde can varsa, gıysilerden lekeler çıkmasa ne yazar?

Çocuk dediğin gülmeye bahane arar; şimdi onun adı bahar.

Bahar geldi dostlar!

Tam da pikniklik havalara. Bir örtü, bir ekme, kalan paraya yettiği kadar iş peynir al ister et.

Özlemişti yüzünüzü, sırtımızı bir ağaca versek, mangalın ateşinde inceden çayımızı demlese, zabitlara çıkartmadan karton bardaklardan şarap ziftlensek?

Esen yel mangalı harlasa, muhabbet karnımızı doursa. Top da vardır şimdi kesin yanımızda, yakan topla başlayalım belki bir tur da voleybol oynarız. Hâlâ iş vardır kesin bizde, alt tarafı içiş biraz hamlaşmış.

Fotoğraf da çekiliriz, belki de yarın; bir bu anılar, bir de ağaç gölgesinde dost gülümsemesi elimizde dostlardan geriye kalacak olan.

Ne kadar çok kavuşur, buluşur, kucaklaşırsak o kadar kâr. Balkonlar da yıkayalım; ne de olsa hırka giyip açık havada oturulsa akşamlar. Dostlarla sohbet sohbeti açar, yıldızlar aklımıza düşer, bir geceyi sabah ederiz balkonda.

Bir arada olunca biliriz ki her gece mutlaka bir sabaha çıkar.

Dostluklar muhabbet arar; işte şimdi onun adı bahar. Bahar geldi âşklar,

Gözlerini alan bahar güneşi değil sensin diyeceksin.

Asma bile filiz vermişsin, aşk neden vermesin?

Bir sonraki bahara çok var, hemen şimdi sevmeli. Yoksa başını bir omuza yaslamadan geçmez bu bahar, daha bunun bir ihtimal yazı da var.

Birlikte suda taş sektirmelik, mis kokulu hanımellerini kulak arkasına takmalı, aşınmayan yollarda inadına el ele yürümelik, yüzüne düşen saç nazıke çekmelik, yürekte bir alt dudak heyecanı hissetmelik havalar bunlar.

Şimdi değilse ne zaman?

Sev gitsin, sevmeyince dünya sana, sen dünyaya zarar.

Seversen hem, bakımışın yeniden ısıklıla türküler çalmaya başlamışsın, daha bir ütülü gıyer olmuştun gömleği, ya da çiçekli eteklerini çıkarmışsın sandıkta.

Aynalar barışmış seninle, kendi yüzüne de güler bahar. <https://rantey.org>

Bahar geldi yoldaşlar!

Görüşmeciler yeşil soğan getirdiğin içindeki şifarelere bile hayat katan bahar.

Beton duvarı delip çıkan bir gelincik gibi, gökten dönen kuşların aniden gökte

belirivermesi gibi, denize sallanan oltaya kocaman bir levreğin takılivermesi gibi, içimizde dizginlenemez bir yaşam sevinci bahar.

'96 Ölüm Orucu'ndaki tutsakların kaleme aldığı bir şarkıdır;

"...ol sebepten dostlar, yarğısını infazdan yana verse de zindanlar, yaşamakta direktir içimizdeki bahar."

Pes etmelerin önündeki engeldir bahar; çünkü ucunda güneşli güzel günler var.

Karlı kış geride kalıyorsa, kara günler neden kalmamış dediten, bizi yaşama daha bir tutunduran bahar.

Ömrümüz ne kadar kalmış olursa olsun; bir bahar daha görebilmiş olmanın sevinci ile daha sıkı sarıldığımız, düştüğümüz yerden kalktığımız, gözyaşımızı silip, tozumuzu silkeleyip, ayağa kalktığımız, daha bir dik durduğumuz, yüzümüzü güneşe döndüğümüz günler bunlar.

Umuda hep bir bahane var; şimdi onun adı bahar!

Oturacaktım başına bilgisayarın, daha neler neler yazacaktım; baktım epi topu dört bin vuruş; ama girdi aklıma bir kez bahar, çocuklar kapı önünde cıvılda, aklımda sevgilimin konyu, fikrimde özgürlük, kalbimde umut, dışarıda bahar var.

Ne diyordu Nâzım Hikmet Ran; Vurdu gergin kalın parmaklar yazı makinamın dişlerine.

Kâğıtta her harfi majestikülle dizilmiş üç kelime var;

BAHAR

BAHAR

BAHAR...

Ama yağmurmüş yağıyormuş, yazdığım satırları sel almışmış cebimde 25 kurumuş kalmışmış ne kılar...

Bahar geldi bahar geldi bahar bahar geldi ulan! Tomurcuklandı içimde kan!!

SON SEVDALAR, KAPATİYORUZ

"Evde iki resmini de karşına alarak saatlerce bakıyorum ve saadet beni adeta sarhoş ediyor."

Kenan kitabı kapatıp yatağın üzerine fırlattı. Baş metrelilik odayı sanki hızlı hareket ederse sıkıntısı arkasında kalacak, her dönüşünde de parça parça dağılıp kaybolacakmış gibi bir ileri bir geri adımlamaya başladı. Bir an durdu, yüzünü yatağa döndü. Kitabın kapığındaki Sabahattin Ali fotoğrafına yarım dakika baktı. Sehpadan telefonunu aldı, fotoğraf galerisini karıştırmaya başladı. Sevgilisi Gizem'in farklı zamanlarda çekilmiş onlarca fotoğrafına tek tek baktı; gülerkenki fotoğrafına, sigara içerkenki, ifadesiz dururkenki, poz verirkenki fotoğraflarına... Sonra iç geçirerek telefonu da yatağın üzerine doğru attı.

"Yalan yazıyorsunuz." Kenan içinden bağırırken tekrar Sabahattin Ali'nin yüzüne dikmişti gözlerini. "Siz sevmeyi bilirsiniz de biz bilmiyoruz o zaman. Resmine bakmış da saadetten sarhoş olmuş. Hepinizi yalan yazıyorsunuz."

İki montu vardı Kenan'ın, daha kalın olanını giyip çıktı. Kocamustafapaşa'nın ıssız, hafif yokuş sokaklarını aradı sıra imneye başladı. Samatya'dan sahile vurdu yolunu. Taşlarda oturan erkek gruplarının tamamı bira içiyordu. Kimi çerez kemirir, kimi yüksek sesle sarhoş kakkahaları atarak surlardan kayık limanına kadar uzun aralıkları diziymişlerdi. Kenan da tenha bir yer buldu kendine, dalgaların ulaşmadığı, yüzeyi kalçalarının sıgabileceği kadar geniş ender taşlardan birine çıktı.

Kenan aylardır bir sorunun yanıtını arıyordu. Neden sevmiyordu? Yani sevebiliyordu tabii, her ilişkisinin başında heyecanla doluyordu, kimyası değişiyordu, etrafına bakış, alışkanlıkları. Bir süre her nesne keskinleşiyor, gözüne daha bütünü görünüyordu. Algılarının sonuna kadar açıldığını hissediyordu. Gel gör ki çok kısa sürüyordu. Bazen birkaç ay, bazen biraz daha fazla ve bazen de çok daha kısa. Heyecan yerini tek düzelğe, bir boşluğa, beraberinde de bir boş vermiliğe birakıyordu.

Sevgilisini düşündü bir süre Kenan. Neler hissettğini anlamaya çalıştı. Boşluktu. "Güzel kız ama Gizem, gören peşinde koşar." Sanki ona haksızlık ediyor gibi geldi de böyle geçirdi içinden. Gizem'le ilgili olmadıkları biliyordu sıkıntısının. Her böyleydi. Öncekilerde de. Sonrakilerde de böyle olacaktı, biliyordu. Sevecekti, heyecan duyacaktı, işi içine sığmaz halde günler geçirecekti, her buluşmadan önce karnının içinde deli kelebekler uçacak ama sonra tüm ışıklar yine sönecekti. Başkaları da ilişkilerinde böyleydi. Tutkusuz, alışıldık, albenisiz, heyecansız. Aşk bu olmazdı. Aşk daha yüce, daha

yoğun olmalıydı, kiti plar öyle yazıyordu. Filmler öyle anlatıyordu.

Kenan bitmek üzere olan sigarasının ateşile yenisini yaktı. Gözlerini kapadı, taşlara vuran dalgaların sesini dinledi.

"Ateşin var mı kardeşim?"

Tok bir erkek sesiydi. Kenan başını çevirip baktı; orta boylu, sesinin tokluğunun aksine zayıf, ince yüzlü, kavruk tenli bir adamdı. Çakmak yerine yanan sigarasını uzattı Kenan. Adam davet beklemeden yanına çıktı.

"Mecnun ben. Anlat dinliyorum. Neden buradayım?"

Çattık diye geçirdi içinden Kenan. Sahilin delilerinden herhalde. Kenan'dan bir süre yanıt gelmeyince adam tekrar aldı sözü.

"Tanıyamadın değil mi? Normal. Dur yardımçı olayım. Leyla ile Mecnun hikâyesini bilir misin? Bildiğini biliyorum, yoksa beni buraya çağırma. Mecnun'uym ben o hikâyesin. Şu köşeye burakılır otomobile, yarım saatir seni anıyorum."

Orijinal deli bu. Dur bakayım belki eğlenceli olur.

Kenan konuşmaya karar vermişti. "Kim baktı seni otomobile? Ne zaman çağırışmışsın?"

"Bürodakiler baktı. Derdin varmış, başvuru kağıdını okudum, işi aldım."

"Ne bürosu?" Kenan iyice dikkat kesilmişti.

"Büro işte. Genelde aşkla ilgili başvuruları ben alırım. Sevmiyormuşsun. Yardıma geldim. Bak benim durumumu biliyorsun. Çok sevdim, bir yerde kara sevda'nın piri derler bana. Leyla düşünün peşinde bir ömür geçirdim. Ustalaştım sevmeye, uzmanlaştım. Hadi anlat derdini, çözebilecek biri varsa benim." Sigarasından derin bir nefes çekti Mecnun olduğunu iddia eden adam.

İnsanın insana tutkusunu canlı tutan bir tutam meraktır, merak kalmayınca sevdayı kim kolların?

"E kavuştun ama sen değil mi hikâyesin sonunda?" Kenan oyuna uyum sağlamaya çalışıyordu.

"Yahu kavuştuk da ne kavuşması. Duanı kabul ettik deyip Leyla'nın yanına götürdüler. Öğrendim ki Leyla ben gitmeden üç gün önce

başkasıyla nişan kesmiş o âlemde. Önemli olan sevd yolunda çektiğin çileydi, sen kaf anda bir dünya yarattın, Leylan oyu dediler. Bürodaki işi teklif ettiler. O gün bugündür sevd dertlerine yardım ederim. Ama şimdi bırakalım beni, vaktim az. Anlat hadi."

Kenan ciddileşti. "Başvuruyu almışsin ya işte, biliyorsundur. Neyi anlatıyım? Sevmiyorum. Sevdığım kadarıyla doyamıyorum. Söyle madem Mecnun'sun, madem bu dertlere درمان bürosunda uzmanlık yapıyorsun, nedir yanlış olan?"

Mecnun dalga geçer gibi sırıttı. "Söylesene ne hissediyorsun sevdiğini düşününce?"

"Hiç, Kenan duraksadı. 'Seviyorum yani sevmiyorum denemez, De işte. Önceleri aramak isterdim düşünür düşünmez mesele, şimdi o yok. Ne konuşacağım arasam:'"

"En son ne zaman gördünüz?" Mecnun profesyonel bir sorgu memuru edasına bürünmüştü, yalnız elinde not defteri eksikti.

"Dün akşam konuştuk."

"Peki bu akşam ne yapmıştır sence, nasıldır keyfi hâli, merak etmedin mi?"

"Yoo, gayet iyi. Arkadaşlarıyla yemek yemiş öğlen bir lokantada. Akşam da annesiyle buluşmuşlar."

"Nereden biliyorsun?"

"Yemeğin fotoğraflarını arkadaşlarını da etiketleyip Facebook'a koymuş. Annesine gittiğini de Twitter'da yazmış. Yarın ne yapacaklarını da yazmış hem."

Mecnun yüksek sesle Kenan'ı şaşırtan bir kahkaha attı.

"Neye güldün o kadar?"

"Yahu senin bu kızın ne yaptığını bilmediğin bir anı var mı?"

"Yok herhalde. Olunca da arayıp soruyorum."

"Bak Kenan kardeşim."

"Adımı söylemedim ki sana, nereden biliyorsun?" Kenan ürperti birden.

"Dür kesmedim dipte. Senin sorununu ben çözmem. Sen de çözemezsin. Şirin'in Ferhat'ı gelse, hatta bürünün yenilerinden Milena'nın Kafka'sı, sanmıyorum ki onlar da çözebilisin. Nasıl sevebilmeyi bekliyorsun hâlâ? Şu elindeki telefonda sabahını, öğlenini, akşamını görüyorsun kızın. Ruh hali nedir, ne göldür iki parmak oynatıp öğrenebiliyorsun. Ne zaman istersen arayıp sesini duyabiliyorsun. Eh be Kenan kardeşim, bu kadar gizemsize işte tutku kalıcı olur mu? İnsanın insana tutkusunu canlı tutan bir tutam meraktır, merak kalmayınca sevdâyı kim kollasın? Çözmem senin işi. Belki bir tavsiye; o ilişkinin en başındaki merakın, heyecanın tadını çıkarmaya çalış."

Kenan elindeki telefona baktı bir süre, sonra Mecnun'a döndü. Artık bir deli gibi görünmüyordu ona. Mecnun konuşmaya devam etti;

"Büroya istifamı vereceğim artık. Şundan on beş -yirmi sene evveline kadar iyiydi işler. İnsanların sevdâ sorunları belliydi. Kuvuşamazlardı, ayrılırlardı, açılmazlardı. Gider çözerdim de artık olmuyor. Bu defter bana göre değil. Sevdası bık olanın derdi çözülür, sevdası eksik olanın değil." Mecnun ayağa kalktı. Aynlımadan bir kez daha Kenan'a döndü, "Kusura bakma. Dosyanı yine de kapatmayacağım, kimbilir belki büroda ben bu işi çözerim diyen çıkar."

Mecnun caddeye ilerledi. Az sonra bir ilimuzın durdu önünde, bindi. Limuzinin minibanından aldığı viskiyle dikti kafaya, 'Ah Leyla Ah,' diye iç geçirerek camdan dışarıyı seyretti uzaklaşırken.

Kenan limuzinin arkasından baktı, şaşkın olması gerektiğini düşünüyordu ama değildi. Mecnun'un son sözlerinden beri sımsıkı tuttuğu telefonu denize en yakın kayanın üzerine bıraktı. Bir dalga vurdu telefonun üzerine. Sonra ikinci dalga. Üçüncü. Dördüncü dalga girdi. Kenan'ın gözleri karanlık suyun dibine. Kenan boş gözlerle gemilerin ışıklarına bakıyordu.

Bahriye Mektebi'nde okurken zatlıcepken hastalığı sebebiyle stayyer subaylık aşamasında ordundan ayrıldı.

İstiklal Mahkemesi tarafından 'On beş yıl Küreğe Konulma' cezasına mahkûm edildi. Bunun üzerine Moskova'ya gitti.

Askerleri isyana teşvik suçundan onbeş ve yirmi yıl olmak üzere iki ayrı hapis cezasına mahkûm edildi.

Kemal Tahir'in de bulunduğu Çankırı Cezaevine nakledildi.

Bursa Cezaevi'nde açık grevine başladı. İstanbul Paşaparkı Cezaevine götürüldü.

İmza kampanyaları ve Nâzım Hikmet adına derç çıkartıldıktan sonra annesi Celile Hanım da açık grevine başladı.

Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rifat da açık grevine katıldı.

Cerrahpaşa Hastanesi'nde tedavi görürken serbest bırakıldı.

Pablo Picasso ve Pablo Neruda ile Dünya Barış Ödülü almaya hak kazandı.

Nâzım

15 OCAK

1902

Ressam bir anne ile memur bir babanın oğlu olarak Selanik'te doğdu.

1913

Dedesi Sâir Nâzım Paşanın etkisiyle şiir yazmaya başladı.

1918

İlk kez Hala Senvâler'e Ağlıyorlar mı? adlı şiir 'Mehmed Nâzım' imzasıyla Yeni Mecmuâ'da yayınlandı.

1920

1925

Güneş İçerlerin Türküsü isimli kitabı Bakû'de basıldı.

1928

835 Sotir isimli şiir kitabı İstanbul'da basıldı.

1929

1930 yılında tanıştığı, tutuklamalar nedeniyle bir türlü evlenemediği Piraye Altınözü ile evlendi.

1935

1937

Sırmavine Kadas Oğlu Seydi Bedrettin Destanı kitabı yayınlandı.

1938

SUBAT

1940

Bursa Cezaevi'nde yazmaya başladı. Memleketimden İnsan Manzaraları kitabı yayınlandı.

1941

8 NISAN

1950

9 MAYIS

10 MAYIS

15 TEMMUZ

22 KASIM

1951

SUBAT

1962

3 HAZIRAN

1963

Dördüncü eşi Münüver Berkten Mehmed isiminde bir oğlu oldu. 49 yaşında hastayken askere çağrıldı. Ve Moskova'ya gitti.

15 Ağustos'ta Bakanlar Kurulu kararıyla yurttaşlıktan çıkarıldığı açıklandı.

Afrika ve Asya Yazarlar Birliği Mısır Kongresi'nde başkanlığı seçildi.

Moskova'da geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

MİŞ GİBİ

Günümüzde topuklu ayakkabı sadece kadınlar için zarafet simgesi gibi görünse de aslında tarihte topuklu ayakkabıyı ilk kullananlar erkeklerdi. Mısır'da çiftçiler toprağa batmamak için ayakkabılarının altına yüksek topuklar takarın; at süren erkekler de eyerin üzerinde daha rahat durabilmek için topuklu ayakkabı giydiler. Estetik amaçlı giyilen ilk topuklu ayakkabı ise ünlü ressam Leonardo da Vinci'nin icadıdır. Düğününde uzunmuş gibi görünmek isteyen Floransalı ünlü ailelerden birinin kızı Catherine de Medicis için ünlü ressamın tasarladığı topuklu ayakkabılar kısa sürede soylular arasında popüler olmaya başladı. Yüksekmiş gibi görünmek sadece kadınların değil soylu erkeklerin de sahip olduğu bir hak. Topuklu ayakkabı, insanları olduğundan farklı gösteren icatların sadece bir tanesi ve belki de en masum olanı. Daha zayıfmuş gibi gösteren korseller, zenginmiş gibi gösteren saatler, popülermiş gibi gösteren takipçi sayısı, mutluymuş gibi çıktığınız sefieler, haberin yokmuş gibi çekilen pampa fotoğrafları, biliyormuş gibi gösteren bakışlar, dinliyormuş gibi gösteren kafa sallama hareketi, unutulmuş gibi davranılan eski sevgili. **Miş** gibi yapma zorunluluğu tüm insanların drama dersi almış amatör oyunculara dönüştürüyor.

En çok **miş** gibi davranan politikacılar. Sonra beyaz yakalar gelir. Politikacıların yaptıkları her şeyi millet içinmiş gibi göstermelerine karşın sizin yapacağınız en doğru hareket **inanmış** gibi yapmaktır. İnanmadığınızı göstermenin bedeli yirmi bir aydır.

Miş gibi yapma plaza hayatının vazgeçilmezidir. Yüksek binalardaki oksijenli ofisler beyaz yakaların Oscarlı performanslarının sergilendiği yerlerdir. İş hayatında kendi gibi olmak isteyen; "Ben böyleyim, yersen" çeken nice beyaz yaka namzetleri, insan kaynaklarının mülakat odalarında İzmir Marşı'yla uğurlanıp "Şirketimize gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederiz" ile başlayan "Uygun bir pozisyon olduğunda sizinle iletişime geçeceğiz" diye noktalanan ucu dolu maillerin muhatabı olmuşlardır. Sinavason gece sabahlayarak hazırlanan öğrencilerden

de, tüm randevulara geçiken sevgililerden de olsanız, göbek adınız disiplinmiş gibi davranmak zorundasınız. Kosmetik şirketinde çalışmak için tek motivasyonunuz para kazanmak ve sigortanızı devam ettirmek olsa da, o je kokusu size yaşama sevinci veriyormuş gibi hissettirmelisiniz.

Plazalarda her yer **miş** gibi kokar.

Yeni işimdeki ilk önemli toplantıma ben de heyecanımı terlemiş avuç içlerime saklayarak, kendimden çok eminmiş gibi girmeliydim. Masamda otururken giydiğim rahat babetlerimi, beni olduğumdan altı santim yüksek gösteren topuklu ayakkabılarımla değiştirdim. Deri kapaklı ajandamı ve üzerinde isminim yazdığı gümüş rengi kalemimi alıp toplantı odasına havalı bir giriş yaptım. Benim dışımda toplantıya katılacak olan beş kişiden üçü gelmişti. Tabii ki gelen üç kişi de "te" olarak en az iki kademede altta, kidesizmiş çalışınlardı. Plaza toplantılarının yazılı olmayan kuralıdır: en üstteki yönetici toplantıya en son gelir. Öyle heveslisi gibi saatinden önce toplantı odasına gelmek iş hayatına yeni girmiş acemilerin yapacağı hareket.

Hangi toplantıya giderseniz girin sizi hazırlanmış gibi gösterecek basit yöntemler vardır. İlk olarak güncel dolar kurunu virgülden sonraki iki basamaklı küsuratına kadar bilmek ve herhangi bir cümle içerisinde sıkıştırmak sizi ekonomik gidişattan haberdar birmiş gibi gösterecektir. Eğer buna hâkim olmadın hazırlıksız yakalandıysanız, son yapılan zamların tüketimi azalttığını, bu yüzden şirket olarak önlem almanız gerektiğini söyleyin. Böylece Türkiye'de zamanın eskitemediği klasikleşmiş ekonomik gerçekleri lehinize çevirin. Girdiğiniz toplantıda bu masaneleri kullanma şansını yoktu çünkü katılımcılar dan iki tanesi finans

biriminden geliyordu. Onların bulunduğu toplantıda dolar kurunu söylemek terciye tere satmaya benzer. Kapalı Çarşı'nın deneyimli esnaflarından birini finans departmanına yönetici yaparsınız, beş sayfa raporla anlatılan ve türlü çeşit havalı finansal terimlerle süslenen uzun toplantılarda vakit kaybetmek zorunda kalmayız. Finansal durumunuz aynı hatta daha verimli şekilde ilerleyeme devam eder. Çünkü bu kadar raporun ve havalı terimlerin arkasında çok basit bir havuz problemi vardır. Musluklar vardır açık olan (gelirler); bir de delikler vardır suyu boşaltan (giderler). Musluklar ve delikler kapatıldığı anda havuzda kalan su işletmenin kândır. Kapitalizmin hangi kulvarında koşuyorsanız koşun, üç liraya alıp beş liraya satma işleminden uzaya udu gönderiyormuş gibi bahsetmek plazaların şanıdır.

Kapitalizmin hangi kulvarında koşuyorsanız koşun, üç liraya alıp beş liraya satma işleminden uzaya udu gönderiyormuş gibi bahsetmek plazaların şanıdır.

Dolar kurundan ekme çıkartamayacağımı anlaşıncı ben de hazırlanmış ve çok şey biliyormuş görünmenin başka bir yöntemini kullandım: İstatistikler paylaştım. Her yıl Avrupa'ya satılan 120 bin kadın, hergün aç kalan 800 milyon insan ve dünyadaki 300 bin düşünce suçlusu gibi şirket gelirlere katkı sağlamayacak işe yaramaz istatistiklerden bahsetmiyorum. Her üç kadından ikisinin bukleti yerine duş suçu sevmesi, her sekiş erkekten beşinin alkolü dışında almayı tercih etmesi gibi tüketime çevrilebilir katma değeri yüksek faydalı bilgiler den bahsediyorum. Toplantılarda bu bilgiler hayat kurtarı.

Toplantı bitiminde masama dönerken hafifçe sendeledim. Sağ ayakkabımanın topuğu çekilmeye hazır süti dişi gibi sallanmaya başlamıştı. Ayakkabımanın kalitesinin sorgulanmaması için etrafa hiçbir şey belli etmedim. Sağ ayığma çok baskı olduğunu balemmiş gibi yüüreyek masama kadar geldim. Masanın altına braktığım babetlerimi giydim. Artık ait olduğum rakımdaydım.

SURLARDA TEMİZLİK

"Birinci Mehmet yaşıyormuş" Bu frıstı, Edirnekapi'dan başlayıp dörtnale, şarapçıların, üflettiler, ırz düşmanlarının kulaklarını delerek Yedikle'de surların en ucuna kurduğumuz soframıza düştü. Kulaktan kulağa yayılan müjdeli haber, dişsiz gülümsemeler ve şarap şişelerinden çıkan çınlamalarla, soframızda kutlanıyordu kizaten Birinci Mehmet, "Selâmlen Aleyleküm" diye kapıda belirdi. İşte şimdi çok güzel bir gündü.

Kötü düşüğüm dönemlerdi ama hayatımdan memnundum. Kendimi surların ahalisine sevdirmiştim. Ama benden çok Birinci sevildi. Birinci'yi surlarda takılan herkes severdi ve bunun bir nedeni yoktu. Çünkü Birinci'yi tanısanız siz de severdiniz. Geceleri yakılan ateşlerin başında, bize adını bile duymadığımız şehirlerde dövüştüğü adamları anlatırdı. Bu hikâyeleri dinlerken kimseden ses çıkmaz, sadece şarabın manitası ızgara böbrek ateşin üzerinde cozurdardı.

Neredeyse üç aydır piyasada yoktu, surların en kuytu köşelerinde fısıldanan öldü dedikodusu uzun zamandır canımızı sıkıyordu. Buraların en vadesi dolmuş takımı kolonyacılar bile ne zaman yanımıza kayıntılanmaya gelse, başlarını önüne eğip, "Birinci öldü diyorlar doğru mu?" diye bize soruyor, bizse ölüm lafının altında eziliyor, susuyorduk.

Çok şükür Birinci gelmişti ve şimdi herkes onu kucaklıyordu. Birinci sarhoş öpücüklerden kurtulunca, takıldığımız tarihi burcun kenarına geldi, Marmara'ya doğru derin bir nefes aldı. Kirli sakalı, göğsünden sarkan gümüş çapalı kolyesi ve iflas etmek üzere olan karaciğer kırmızı yüzüyle yaşayan bir romandı. Birinci'nin baktığı yer doğru baktık. Hava tertemizdi. Gökyüzündeki tek leke, demirli tankerlerin etrafında süzülen martılardı.

Herkes onun anlatacaklarını beklerken, "Dilim damakım körkuyuya döndü, şu şişelerin birini bana verin de anlataym mevzu," diye sessizliği bozdu

Birinci. Bir an önce hikâyeyi dinlemek isteyenler hemen eline şarabı tutuşturdu. Birinci, iki eliyle kafaya diktığı beyaz şarabı soluksuz içtikten sonra "Vay bel Özeleşmiş Lenin şampanyasını", dedi. Yüzüne kan gelen Birinci'nin ağızından çıkacak lafı beklerken, ansızın omzunda ışığı açık kamerasıyla bir kameraman ve muhabir içeri giriverdi. Arkasından da polisler. Muhabir biz, "Hayırdır brader," diyemeden başladı konuşmaya: "Evet sayın seyirciler. Görüyorsunuz, Fatih Sultan Mehmet'in şehrinde, dedelerimizin uğruna kanlarını döktüğü bu tarihi surlarda alköl partisi veriliyor." Elindeki mikrofona baktım, ShowTV yazıyordu. Bu tarz başlıklara alışkındık ama gazetecilerin gelmesine değil. Kameraman, kamerasının ışığını gözümüzün içine kadar sokuyordu. Resmen kafamızı açılmıştı. Muhabirin bu girişinin hemen arkasından polisler bizi duvara yasladılar, bacaklarımızı ayırıp üstümüzü aramaya başladılar. Polisler üzerimi ararken, muhabir bana mikrofona tuttu: "Utanmıyor musunuz bu tarihi yerde içki içmeye?"

"Utanıyorduz! Zaten dışardaki hayattan utandığımız için bu karanlık yerde içiyoruz."

Bizi dışarı aldılar. Surların üzerinde onlarca polis vardı ve her delikten müptezeller çıkıyordu. Bali sayesinde korkusunu yitirmiş çocuklardan biri birkaçla polislerin üzerine atıldı. Polisler onu kafa kala almak için uğraşırken Birinci de kaçmak için hamle yaptı. Fakat hamlesi işgüzar kameramanın taktığı çelmeye boşa çıktı. Polisler "İyi çekebildin mi?" diyesorup bir iki kere daha kaçmaya çalışan Birinci'yi yakalayıp dövüyormuş gibi ama gerçekten döverek farklı açılardan çekim yapırdı. Kimlik kontrolünde aranması olanlar ve uyuşturucu içenleri bir kenara topladılar, Birinci de onların arasındaydı. Birinci'yi daha görmemiş olan Surların diğer sakinleri, Birinci Mehmet'i karakola gitmek için bekleyenlerin arasında görünce, "Hop! Birinci

gelmiş," diyerek yanına koştular. Polisler sırayı bozanları uyarınca, Birinci'yi gördüğü için kendini tutamayınlar dan biri, "Amirim, Fatih İstanbul'u fethetti ama Allah, İstanbul'un her deliğine ayak basmayı ona değil bu karşınada gördüğünize adama nasip etti. Her santimetresine imza atmıştır bu delikanlı. Bu adama aşık olan orospular yüzünden genelevler bile batmıştır. O yüzden Fatih ikinci, bu Birinci Mehmet'tir," dedi.

"Bilmez olur muyuz biz de onu arıyorduk zaten. Tacını karakolda unutmuş. Kendisini karakola götürüp tacını takacağı," diye cevap verdi şişman bir polis. Sonra kendi aralarından hain bir kahkaha yükseldi.

Akşam hepimiz olanları televizyonda izlemek için kahvede toplanmıştık. ShowTV Ana Haber Bülteni'nde hayata dair bizden farklı kaygılar taşıyan bir arkadaş haberleri sunuyordu. Doğruluğu, dürüstlüğü temsil ediyordu kendince. Biz ötekiydik. Ashında öteki kirli değil kirlenilendir ama ekrandan öyle gözüküyor. Çokertilen dolandırıcılık çetesi haberinden sonra bizim habere

sıra geldi: "Evet sayın seyirciler bugün İstanbul'un tarihi surlarında çekilen görüntüler bu kadarına da pes dedirtti" Bizim haber, "Surlarda Temizlik" başlığıyla yayımlanıyordu. Surların derin delhizlerinde kafayı güzel etmek için birbirinden farklı tertibatlar *slow motion*da gösterilirken efektler ve müziklerle olay dramatikleşiyordu. Bu bizi güldüren, izleyenleri ürperten sahnelerden sonra görüntü Gayrettepe 2. Şube merdivenlerine döndü, polisler Birinci'nin koluna girmiş götürüyorlardı. Haberi sunan diş ses, "Şahıslardan birinin Topkapı Sarayı'na gizlice girdiği ve geceleri padişahlara ait tahtlarda uyuduğu ortaya çıktı. Akli dengesi bozuk olan şahıs çok sayıda adli olaya da karışmış," dedikten sonra muhabirler Birinci'ye mikrofona uzattılar. Birinci, kameradan bizim gözlerimizin içine bakarak, "Son hikâyemi kimse bilmeyecek," dedi.

Sen biraz dolas da gel.
Kendine bulas da gel.
İçini denizle doldur,
kafandaki dağları aş da gel.

Olduğu gibi görünmelerini
görmek istemez
görünmek için olanlar.

Mehmet Ali & Akşamsefası

YOL BAHANE

Saat 05:40. Otobüsün camından dışarı bakıyorum. Bütün yol heyecandan uykuya tutmamış. Murat Mentеш'in *Ruhi Mücerret*'ini okuyorum. Kitapta ölümlerin dirildiği bir sahne var, tam orayı okuduğum sırada kulaklığında Feist'in *Graveyard* adlı şarkısı çalmaya başlıyor. Kitabın baş karakterlerinden Civan, bir büyüyle diriltiği nişanlısının cesedine "Sevgilim sen misin?" diyor. Bu sırada büyüün menzili yanlış hesaplanmış, sadece ölen nişanlı değil Zincirlikuyu'daki cesetlerin hepsi diriliyor.

İskelet cevap veriyor: "Her şeyimle daima ve yalnızca seninim sevgilim." Bu kafiye sevgiliye Feist, "Bring them all back to life," diye şarkı söylemeye devam ediyor. Otobüsün camından her baktığımda mezar taşları, haçlar, anıtlar. Ne olduklarını anlamıyorum. Tarihi darbelele dolu Şili de çok aydınını gömmüş toprak altına. Pinochet'nin toplu mezarları geliyor aklıma. Geri kalanıysa muazzam bir manzara. Dinlediğim, okuduğum, camdan gördüğüm nasıl bu kadar örtüşüyor. Bir filmde gibiyim. Yavaş yavaş güneş doğuyor, Şili kalıyor. Dünyanın en uzun ülkelerinden birine hayatımın en uzun otobüs yolculuğuyla gidiyorum.

Kitay'a ilk adımı Arjantin'de atmışım. Biletim tek yön üstelik. Bir fikrin, hayalini peşinden Şili'ye gidiyorum; hayatımda daha önce hiç gidip görmediğim bir ülkeye, yaşamaya... Kuzey Yarım Küre'de kış vakti, ben ekvatorun güneyindeyim. Buradaki güneşten mi insanların sıcaklığını mı bilincezimsıcak hissediyorum. Açık bir kalple çıkınca yola insanlar da açıyor kalplerini belki. Karşıma çıkan herkes yardımcı oluyor bir şekilde, herkes hikâyesini anlatıyor. Daha uzun kalmak daha çok hikâyeye dinlemek istiyorum ama aklım fikrim Şili'de. Orada bir iş buldum kendime. İki ülkeyi ayıran And Dağları'nı otobüsle aşmaya karar veriyorum. Uçakla gitmek daha hızlı olur ama yolları merak ediyorum. Yollarını bilsem daha iyi tanırım diyorum. Tıpkı coğrafya dersinde öğrendiğimiz gibi Şili'nin upuzun kıyılarında tüm heybetiyle paralel uzanmış And Dağları. Aralarda geçit yok, tırmanıp aşmak gerek yolları.

Sabah olmuş artık, sınıra az kalmış. Neredeyse yirmi saatir yoldayım. Dağları

tırmanmaya devam ettikçe manzaralar daha da güzelleşiyor. Güzelliği iyice görebilmek için en arkadaki yerimden kalkıp en öne kadar gidiyorum. Otobüsün ikinci katında, en öndeki camdan muhteşem bir film izler gibi yolları izliyorum. Kahvaltı servisi başlamış. Ufak ufak uyanıyor insanlar. O sırada en önde orta yaşlı bir yolcu gitarını çıkarıp hayatımda duyduğum en güzel melodilerden birini

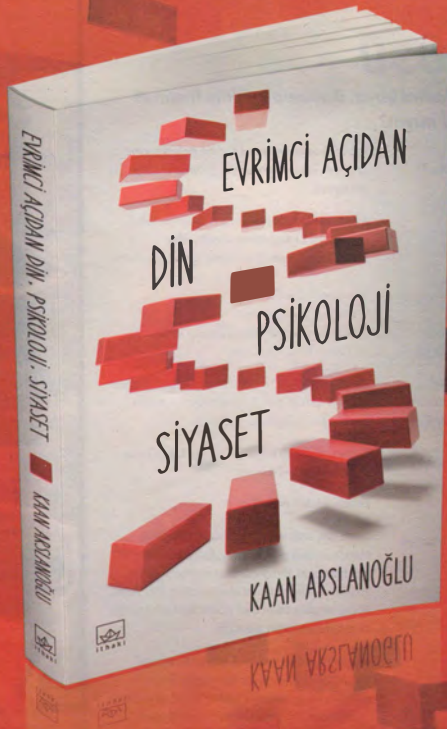
Yoluma insanlar
çıkıyor, kimiyle
kısacık keşiyor
hayatları, kimiyle
biraz daha uzun.

çalmaya başlıyor, belli belirsiz, yumuşacık... Melek gibi sesile, kimseyi uyandırmamaya dikkat ederek eşlik ediyor gitarına. Bir film sahnesi daha.

Yoluma insanlar çıkıyor, kimiyle kısacık keşiyor hayatları, kimiyle biraz daha uzun, hikâyeleri hikâyeme dahil oluyor, bazılarının ismi cismi yok ama hissettirdikleri kalıyor aklımda, bazılarının kalbini kalbimde taşımaya devam ediyorum. Bazıları yük oluyor, üzüldük de olsa bırakıyorum... Yola çıkmak en güzel bahane yükleri atmak için. O zaman yaşam yirmi altı, daha çocuğum. Dünyayı görmem, hayal kurmam, gitmem gerek. Filmlerde, kitaplarda okuduğum, varlığına inandığı sonsuz aşkı arayan herkes çıkıyor o' yola. Bir gün karşıma çıkacak mı, tüm meşlemlerim buydu, her zaman bu oldu. Belki yollara düşüren de bu.

Sınıra yaklaştıkça içimde tatlı bir huzursuzluk, heyecan, korku. Hikâyemin yeni bölümünü yazmaya işte böyle başlıyorum.

İnsanlara her şeyden önce bir birey olmaları önerilmeli.

Kendi kafalarıyla düşünmeleri...

Çıkarlarının bilinçlerini saptırmasına karşı direnmeleri...

Araştırarak, sorgulayarak, sorarak kendi kafalarıyla düşünmeleri...

Ait oldukları takımın marşlarıyla, kendi tekkelerinin ezberleriyle değil...

Ve eğer böyle düşünmeyi becerebilirlerse düşündükleri gibi yaşamaları...

**Kaan Arslanoğlu'nun ülkenin gündemine,
entelektüel çevrelere ve kamplaşmalara dair çarpıcı kitabı
İTHAKİ YAYINLARI'NDA!**

ithaki Mehmet Ali & Akşamserası

www.ithaki.com.tr forprint.ithaki.com.tr www.ilknota.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

twitter.com/ithakiyayinlari

facebook.com/ithakiyayin

Genel Dağıtım **PUNT**

BABA TÜRKÜSÜ

Gece iyice ayaza kesince ağladım biraz. Babama kızdım. İnsan el kadar çocuğa bunları anlatır mıydı?

"Bak bu suyu geçmemiz gerekiyor."

Su dediği şeye baktım. Babam da aynısını söyledi.

"Su almış, götürmüş gelini."

"Ne suyu baba?"

"Su işte. Çalıl çalıl."

"Dere yani."

"Yok, daha çoğu. Taşkın misali. Selden ziyade."

Türküsü de vardı hatta.

Gelin Aşem suya gider /Yosunları tuta tuta /Aman Aşem, aman Aşem /Dağlar başı duman Aşem

Gelinlik kadını düşündüm. Esmem miydi acaba? Bizim oralarda kumral da çok olur. Çakır gözlü sonra. Bilekleri güzeldir mutlaka. E, çağındadır. Incecik olacak tabii.

İbo omzuma vurdu.

"Dinlemiyor musun sen beni?"

Bakıştık bir an. Arkamızdakiler de birikmeye başlamıştı. Biz Arapça, Farsça bilmiyorduk. Onlar tek tük bizden kelimeler öğrenmişlerdi.

"Olur," dedi bir adam. Gülmüsyordu.
"Su çok ama olur."

Parmağıyla karşı kıyıyı gösteriyordu.

On beş erkekti. Yaşlarımız iyice birbirine girmişti. O kadar çok toza bulanmış ki, İbo kırkında falan görünüyordu. Benimle konuşan adam -belki de artık gülmüseyip durduğu için- çocuk gibiydi neredeyse. İbo, "Suyu geçmemiz lazım," diye tekrarlardı.

Ötekiler de anlamıştı. Kafa salladılar. Hemen çöktüler, ayakkabalarını, çoraplarını çıkarmaya başladılar. Babam iyice delirmiş bir nehre neden su, diyordu sadece?

"İbo," dedim. "Ben buradan geçemem."
Bana bakmıyordu bile.

"Sen sıyırdın galiba. İzmir'de iki ay mezbeleliklerde yattık. Paramızı yedirdik itlere. Şu ibadullahlarnın arasına karışmak için yapmadığımız kaldı mı? Sınırı geçirdiler. Su suyu da aştık mı buradan sonrası kolay işte."

Babam yosunların nasıl kadına dolanıp içine çektiğini iri parmaklarını boğazımıza geçirip gösterirdi.

Ayakkabalarını boyunlarına bağladılar. Sırt çantalarını sıkılaştırdılar. Neşeliydiler. İbo kalktı, yaklaştı. Gözlerimin içine içine baktı.

"Kesin mi kararın?"

"Evet, ben dönüyorum."

"Yok, öyle şey! Tellerde enselerler seni."

"O zaman burada kalırım."

Yakamdan tutup savurdu beni. Taşların üzerine düştüm gerisin geri. Tekmeyecekti galiba. Burnundan soluyordu. Vazgeçti.

"İyi lan, o zaman kalan paranı ver bari. Orada ne gelir başıma bilinmez."

Cebimdekileri boşalttım.

Önde İbo, arımdan kaçaklar girdiler suya. Manda sürüsü gibiydiler. Açıkta akıntı biraz aldı hizalarını. Birbirlerinden hafifçe ayırdılar ama sonunda karşı sazlıklara girdiler. İbo, belki döner el sallar falan diye düşündüm ama hızla kayboldu yeşilliğin arasında.

Akşam inince su yükseldi. Islanmamak için bir södüye çıktım. Gece iyice ayaza kesince ağladım biraz. Babama kızdım. İnsan el kadar çocuğa bunları anlatır mıydı? Gece kuşları ötüp duruyordu ensemde.

Şapur şapur sesleri duyunca cebimdeki feneri çıkardım.

Birisi geliyordu.

İşığın nehre düştüğü yerdelbo'yu gördüm. Belinde kocaman kara iş lastik vardı.

Söğütten indim. Koştum ona doğru. Suyu gelince durdum yine.

"Allah'ın ödlöğü," dedi İbo. "Senin yüzünden paramızı ekmek yerine bu boka döktük işte." İbo beni lastiğe oturttu. Elime tutturduğu ipi beline sardı.

Karşı kıyıya vardığımızda ardıma baktım. Karanlıklar içinde babam ayakta bizi izliyordu sanki.

Ben bir ceviz ağacıyım
Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın,
ne polis farkında.

Bulut mu olsun,
gemi mi yoksa?
Balık mı olsun,
yosun mu yoksa? ..
Ne o, ne o, ne o.
Deniz olunmalı, oğlum,
bulutuyla, gemisiyle,
balığıyla, yosunuyla.

Zeynep ile Nergis Bebeğin Yıkım Günlüğü

Yağmurda tüm kenti, tüm yüzüleri, beni geçmişe götüren yokuşları, inifleri, bütün mevsimleri aynı olan o şehrin, o barakalarında, o çadırlarında kaybolan çocuklar benim aradığım... Küçükbaşkalköy'ün, Kağıthane'nin, Sulukule'nin, Pendik'in bütün mevsimleri aynı olan barakalarından çıkıp, çöp konteynerlerinde bulunan kağıtları, plastikleri, şişeleri satıp süt olsun diye karnını doyuran bir annenin çocuk gülüşlü yüzüyüm.

Bebeğinin gözlerindeki ısıltı annenin ona dokunmaya kıyamadığı minicik ellerini tutuşu ona verilen annelik görevi-bebeğe verilmeyen yaşam hakkıyla, insanları hiç uğramadığı bir viyadük, bir köprü altında biten kısacık hayatlar...

Geldi geçti... Unutuk. Bir iki fotoğrafları var bende çaresizliğin fotoğrafını çekebilirim miyimşim utandıran, çektim Sadabad'ın tepesinde bugünlerde kalsın diye...

Zeynep

Sadabad viyadüğünde yağmur, yağmurun altında bir çadır çadırın içinde beyaz Nergis bebeği. Yıkım sonrası bir göz odadan ellerine sıkıştırılan fiyatlarıyla viyadükte bir çadıra yerleşti Zeynep ve ailesi.

Annenin elinde süpürge aşıma kadar çadıra giren suyu süpürüyor. Babanın elinde çek-çek araba sabaha kadar şehirlilerin şişeleri, plastikleri, kağıtlarını topluyor.

Zeynep'in üzerinde incecik bir battaniye soğuga karşı korumayı beceremiyor. Gecenin ayaz sesi Lale Devri'nin mesire yerinde bir çadırın içini açıyor. Annenin kucağında bebek, gözlerini kapatmamak için diyenleri ve sonunda uykuya yenik düşüyor...

Gün ağardığında bebeğin hırıltısı çadır

inlettiğinde anne sarıp sarmalayıp sağlık ocağına götürüyor bebeğini. Doktor, sabah-akşam verilecek ilaçların tarifini yazıyor.

Zeynep, annesinin sırtında çadıra dönerken Sadabad'ın renkleri izliyor... Sabaha karşı çadıra hırıtı sesi kesiliyor... Sessizlik annenin Sadabad'ı inleten çiğliği ile bozuluyor...

Oysa eskiden Sadabad'ın mesire yerinde padişah Lale Devri eğlencelerine katılır devrin şairi Nedim de:

"Ejderhanın ağzından hayat suyunun aktığını görelim / Gidelim servi boylum, yürü, Sadâbâd'a" dermiş.

Yedi +1 gün

Yağmur çiseliyor. Yağmur yedi günlük Nergis bebeğin burnuna tıp tıp damlıyor. Öpüp öpüp koklanan, özel sulurları yikanan, kimsenin dokunmaya kıyamadığı bebeklerden değil Nergis...

**Ejderhanın ağzından
hayat suyunun
aktığını görelim
Gidelim servi boylum,
yürü, Sadâbâd'a
Nedim**

Annesinin eline tutuşturulan ilmhübare evrakı ile kucağında yirmi dört saati bekleyen bir kentin dönüşüm bebeği. Saat dolmadan yıkılacak evinin yakınına kurulan bir çadırdan annesinin çaresiz gözlerini henüz hissetmeyen fakat ileride "ana gibi yar olmaz" sözüne ilişkin kompozisyon ödevinde başarılı olacak bir bebek, bu bebek.

Zaman dolduğunda ve buldozer hatıraları ortadan kaldırdığında, bebek sekinizinci gününü bitirdi.

Çadırın üzerine damlayan yağmur hızlandıkça annesi, günleri bebeğin hayatına eklemek ve yazıp bir ömür yapmak için göğsünü çıkartıp bebeğin ağzına dayadı. Gün ağardığında yağmur durmuş bebek dokuzuncu güne merhaba demişti.

Şimdi o Sulukuleli bebek Sarıgöl'de çocukluğunun beşinde Sarıgöl'ün denizini bekliyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Kağıthane 2006-Sulukule 2010-Sarıgöl 2016

Kesin ki Seni Seviyorum

Nilgün Şimşek

Tren tünele girmişti. Lyce kararı her yer. Is kokusu sarı etrafı. Yavaşça saçlarındın öptü. Öylece kaldım, havada asılı kalan soruları aradım.

Bu karalık kardan çıkmak istiyordum artık. Işık her şeyi çözer diye düşündüm. Göğsüne başımı yaslayıp, "Sakin bir yerlere gitme, benimle kal!" dedim.

İnci bir ömrü, aşkını, düşüncesini ona mektuplarla aşan Vural'a adar. Altmışların başlarında genç bir ezacı kadın olarak, ailesine rağmen aşkının peşinden İstanbul'dan Malatya'ya sürüklenen İnci, varoluşu edebiyatta arayan Vural'la çalkantılı bir hayat geçirecektir. Bir gün sormadan edemez, ben kimim? Kimi sevdim?

Peki ya Vural?

Kesin ki Seni Seviyorum, okuru Vural Bilgin'in mektuplarının derinliğinde İnci Uslu'nun hatıralarının ışığında Orta Anadolu'da sıkışıp kalmış aydınların hüznü ve zorlu aşk hikâyesine sürüklüyor.

Yazarın yayınevimizde yayımlanan diğer kitabı:

Siyah Sardunyalara

Yitilme...
yitikulke.com • facebook.com/yitikulkekitap • twitter.com/yitikulkeyyın

MESELE ESİR DÜŞMEKTE DEĞİL...

Can Dündar, Nâzım belgeseli ve kitabı ile şairini mahpusluğunu anlatmıştı hepimize... Aynı mahpusluğu kendisi yaşıyor. Yazarımız Barış İnce, bir yolsuzluk haberine açılan davaya yazdığı savunmasından dolayı 21 ay hapis cezası aldı. Yargıtay kararını bekliyor. İkisi bir araya geldi ve Bavul okurları için Nâzım'ı, mahpusluğu konuştu.

Barış: Nâzım en güzel eserlerini hapiste, sürgünde verdi... Mahpusluk edebiyatımızda ve siyasetimizde önemli yeri olan bir süreç maalesef... Can abisizler de, onun yolundan geçmiş oldunuz aslında... Bir şeref madalyası diyenler de oldu. Öyle mi değerlendirdirsin?

Can: Bu dönemde öyle. Benim sicilimde hiç mahpusluk yoktu, sağ olsunlar böyle bir dönemde gerçekleşti. Yaratıcılığı etkiler mi ona okur karar verecek belki ama genel bir şey söylemek gerekirse evet... Kitabın arkı kapağında da bahsettim. Öyle çok güzel manzaraları görenler "İnsan burada şair olur" der ama tam tersi

duvara bakınca insan şair oluyor. Çünkü duvarın ötesini hayal etmekle başlıyor bütün iş. O duvarı tırmanmak gerek, hayal gücüyle o duvarı aşmak gerek. Bu da yaratıcılığı kamçılayan bir şey. Bunu kitabımın arka kapağında da yazdım. Biz bir belgesel yaptık Coşkun (Aral), Nebil (Özgentürk) ve ben... Ben Nâzım'ın Küba dönemini anlattım. Üç belgeselci öykü ayrı kişiyi anlattı. Nâzım'ın Küba şiri kendi kişiliği içinde bir hayli geride. Baktığımız zaman bir şiri tadı alamıyordunuz.

Barış: Neden öyle? Nâzım mutlu olduğu için mi?

Can: Mutlulukta Barış... Mutlulukta yazmak zorlaşıyor. Eli bağlanıyor insanın. Duvarın ötesini yaşıyor çünkü. Genelleme yapmayayım tabii ki bunu çok iyi yapanlar olabilir ama yaşadığın zaman hayal gücüne artık fazla yer kalmıyor. Küba'yı hayal eden bir şairle Küba'yı gezen bir şiri arasında ciddi fark olduğunu Nâzım'ın şiirinde görebilirsin.

Barış: Nâzım'ın yazamadığı bir dönem daha var aslında. Doktor Galina ile birlikte yaşadığı dönem. Aşksız ve heyecansız bir birliklilikmiş ve şiri susmuş. Galina bunu senin belgeselinde gülerek anlatıyor. Bir kadın açısından anlatması zor bir durum ama Galina anlatmış... Nâzım o dönem yazamamış.

Can: Tabii çünkü aşk yazdırıyor, hasret yazdırıyor, kısırlılığın duygusu yazdırıyor... İnsanoğlu bu tür dönemlerde yazıcı hale geliyor. Yine genelleme yapmak istemem ama benim için de öyle... Benim bu kadar kalem oynattığım bir dönem hayatımda çok azdır. İçeride delirmiş gibi yazıyordum. İki kolum tutmaz hale geliyordu ve koluma masaj yapma isteği uyanıyordu.

Barış: Peki içeride okumak?

Can: Tabii kapı çalıyor, cep telefonu yok, televizyona da düşkünlüğün yoksa yapacağın en iyi şey okumak ve yazmak. Okuyan yazarın bir kısmı çok başarılı oluyor. İki tane üniversitedir hapishane. Kapan ve çalış... Uzasaydı ne olurdu bilmiyorum tabii...

Barış: Edebiyata bir dönüş yaşadın mı içeride?

Can: Aynen öyle oldu. Çok ilginç bir şey yaptım, hapishane anılarını okudum. Sabahattin Ali ile başladım, Nâzım Hikmet, Orhan Kemal, Aziz Nesin, Cervantes, Gramsci'ye kadar uzanan hapishane defterleri okudum. O zaman söyle bir şey oluyor. Belki rahatlıyor demem gerek, ne kadar doğru bir kelime bilmiyorum

ama... Şöyle ki, o yazarların da içinde olduğu bir aile var ve sen o ailenin bir parçasısın. Bir komşu var senin... İçinde Cervantes de var, Nâzım da var, Aziz Nesin de var, İlhan Selçuk da var. O ailenin bir parçası olmak hem sana gurur veriyor hem iyi geliyor. Yalnızlık hissettirmiyor. Bakıyorsun adamlar ne ürün vermişler, sen de o ürünlerin verildiği akademinin bir mezun gibisin.

Barış: Nâzım okudun mu içeride?

Can: Nâzım okudum evet... Nâzım'la ilgili orada bir şeyi bir kez daha iyice fark ettim. Nâzım hapiste olmasaydı Memleketimden İnsan Manzaraları çıkar mıydı emin değilim. Nâzım nerede görecekti ki o insanlar. O resimler de olmayacaktı. Yani hakikaten ilginç bir şekilde bütün o aradığın insan malzemesi senin yanında oluyor bir cevher yani. O cevherle seni aynı odaya kapatıyorlar. Öyle bir duygu ki bütün o insan tiplerini bulmasına imkân yok. Bir yandan da hırsız katli hepsi bir arada yattığı için o koğuşu gelenekçi müthiş renkli bir insan malzemesi veriyor. Yılmaz Güney Yof'u da öyle çekti. Güney'in elbette ki kendi deneyimi de var ama hapishaneden kaçan insan öykülerini hapishanede yazmak ve onun filmini çekmek hapishanenin bahsettiği bir şey.

Barış: Ama tecrit var artık o insanlarla buluşma şansınız hemen hemen imkânsız.

Can: İşte şimdiki dönüşümde onu fark ettim. Muhtemelen yirmi birinci yüzyılın hapishane edebiyatı çok kendine çok kendine konuşulan olacak.

Barış: Tecrit insanlara ilk monologlar yazdıracak desene...

Can: Kendinle konuşmalar, hesaplaşmalar, özleştirmeler, delilik öyküleri... Tüm o hapishane edebiyatı, gardiyanlar üzerinden anlatılan, kaçma öyküleri, af bekleyen mahkûmlar yerine içine, özüne dönen yazar tipleri çıkacak. Tecrit dediğin boğucu bir şey. Hem dayanışmayı öldürüyor, direnci kırıyor hem de seni yalnızlaştırarak kendinle hesaplaşmaya zorluyor. Kendinle aran iyi değilse kaçmaktan kaçman zor. Onun için kendini inşa süreci gibi bakmam lazım... Bir tür gerilla savaşı... Çünkü koğuşta iyi kötü bir mahallen, çeten oluyor.

Mutlulukta yazmak zorlaşıyor. Eli bağlanıyor insanın. Duvarın ötesini yaşıyor çünkü...

Gardiyan'a hep birlikte kafa tutabilirsin. Yalnız kaldığın zaman ise çok zor... Bana Tuncay Özkan, "Baş ucunda bir sopa bulundur her zaman," derdi. İyi de ne yapabilirsin ki sopayla? Ölüm oruçları döneminde Bayrampaşa'ya gittiğimizde, "Bizi burada asarlar, kendini asi derler, hiçbirinin ruhu duymaz," diyorlardı. Hakikaten ben bunu hissettim orada, o yalnızlığı...

Barış: Nâzım koğuştay, siz tecritteydiniz. Ama senin belki bir farkın var abi o da oğlun Ege... Nâzım Hikmet pek çok sıkıntıyla boğuşurken oğlunun yaşı çok küçüktü. Ege ise yetişkin ve sana her anlamda destek oldu. Çok da güzel yazılar yazdı tutuklanmanızla ilgili...

Can: Benim için çok sürpriz olmadı çünkü biz evde yazma talimleri, temrinleri yapıyorduk eskiden de... Kalemini çok yakından izliyordum. Ama biz de kendisi de ortaya çıkartmayı çok istemedik. Bir Gün gazetesinde yazdığı ek tabii çok prestijli, hoş bir şeydi ama asıl ilgi alanı şiir. Şiir yazıyor. Büyüyünce şair olmak isteyenlerden...

Barış: O da Nâzım'ın yolunda demek...

Can: Evet ama bu üç aylık süreç ona başka bir yol açtı diye düşünüyorum. Zaten politik bir kişi, siyaset bilimi okuyor ama daha da politize oldu. Belki Latin Amerika'ya gidip şiir yazma hayalleri varsa onların yerini daha politik konuşmalar, ülkenin geleceğine dair siyasi tespitler aldı.

Barış: Siz Ege daha çocukken evde kelime oyunu oynarmışsınız yazmaya teşvik için. O nasıl bir antrenmandı?

Can: Ben ona bir şeyi tarif ettirmeye çalışıyordum. Basit şeyleri değil kediyi, köpeği değil de örneğin kokuyu tarif et diydirdim.

Barış: Onları yazar mıydı?

Can: Yazıyorduk, annemiz hakem oluyordu, sen kekiği yaz ben nane'yi diydordum... Çok zor tabii çocuk kekiği nasıl tarif edecek? Ama o zorluyordu... Çok hoş bir masal hikâyemiz vardı. Masal oku diye ısrar ederlerdi hep. Ben de masal okuyacağımıza yazayım diye düşündüm. Sonra da dedim ki niye ben yazıyorum beraber yazalım. Sonra yavaş yavaş masal okurken, bir duvar hikâyemiz vardı. Top nasıl geçecek duvarın öbür tarafına diye... "Baba tünel kazınlar, duvarı yıksınlar..." derdi. Sonra o hikâyeden bir kitap çıkardık biz, bir masal kitabı. Aslında bir Türk Yunan hikâyesiydi. Sınırın iki yakasında oynayan birbirini tanımayan iki çocuğun topun kaçmasıyla tanışması ve duvarı yıkmak hikâyesi. Duvar diye bir masalımız vardı. Ankara'da bir tiyatro bizi aradı ve dedi ki "Biz bunu

sahnelemek istiyoruz. Hem de Yunan çocuklarıyla birlikte sahnelemek istiyoruz." Çok sevindik. Yunan elçiliğinden çocuklar ve bizim çocuk bir duvarın iki tarafında oyunu sahnelediler. Ege'yle de birlikte izledik. Yani hep onda vardı bu ama bu üç ay onun kaleminde de iyi yontulduğu bir üç ay oldu.

Barış: Bu zor dönemlerde Nâzım'ın hangi şiirine sıldınız?

Can: Tabii ki, "Bugün pazar. Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar" şiiri çok anlamlıydı benim için içinde ve çok etkiledi. Garip bir şekilde ben farkında değildim, kışın güneş tepeye çıkmazmış abi ben bunu orada fark ettim. Geliriy, tepeye çıkmadan geçiyor ama bir türlü bize doğru inmiyor, avluya güneş hiç inmedi. On metrekil duvarın üçüncü metresine kadar iniyor ve adım adım bahar geldikçe inecekti. Ben ikinci metreden itibaren sandalyeye çıkıp işaretlemeye başladım. Ege'nin boyunca duvara işaretlediğim yıllardaki gibi... Güneş her santim indiğinde işaretlemeye başladım. Bir gün geldi ve elimi dokunabildim. Çok garip bir şeydi. Güneşle böyle bir ilişki kurmak... Erdem'e dedim ki "Oğlum ben bu güneşi bir gün göreceğim, o gün de çıkacağım."

Gerçekten de o gün Anayasa Mahkemesi'nden karar çıktı. Sandalyesiz ilk kez geldi dokundum ve geri çekildi güneş. Nâzım'ın *Bugün Pazar* şiirini işte o zaman okuyorsun ve hiçbir şeye benzemiyor. Benimki cumartesi'di... Nâzım'ın güneşli pazarı bana cumartesi geldi.

Barış: Akademinin potansiyel bir üyesi olarak bana bir tavsiyen var mı?

Can: Barış ben gireceğim gece eşime kitapları hazırlamasını rica etmişim, göndereceği kitapları... Okuma heyetinden geçerek birkaç gün içinde geliyor. Ben içeri girenken kafamda yazılacak bir kitap vardı, o kitapla çıkıttım oradan... Okumak

istediğim kitaplar, klasikler zaten banko... Mektup çok önemli tabii unuttuğumuz bir alan. Birden ne kadar kıymetli olduğunu fark ettim orada. İnanılmaz bir mektuplaşma ağı var. Ben yıllar var ki pul

yalamamıştım. İadeli taahhütlü diye bir kavram var dışarıyla ilişkin o. O duvarı seni korkutmak için yapıyorlar ama içinde bile çok güçlü bir iletişim ağı var. Hrnt'in, su çatlağını bulur dediği gibi. Ses de yazı da çatlağını bulup bir yol yaratıyor. O gözleklerden sızıyor. Seni

susturmak isteyenleri yendiğini hissediyorsun. O duygu bir yazı adamı için çok güzel bir şey. Bir kâğıttan uçak olup tepelerine konabiliyorsun.

Barış: "Mesele esir düşmekte değil, teslim olmamakta bütün mesele!" demiş Nâzım... O zaman bir ek yapalım... Kâğıttan uçak olmak da bir diğer mesele...

İYİ İNSAN NÂZİM HİKMET

Deneyenler bilir, şiir yazmak zor iştir. Mutlak bir yalnızlık ve yoğunlaşma ister. Çoğu şairin bu nedenle aile bireyleriyle, işyeri çevreleriyle nasıl çekimserle yaşadıkları anlatılagelir. İsteddiği çalışma ortamını bulamayan şairlerin nasıl bir huzursuzluk içine girdikleri de bilinir.

Şiir yazarı biri olmamdan belki, şairlerin hayatlarına yakından ilgi duyarım. Nasıl yazdıklarından nerede çalıştıklarına, sevdikleri yemeklerden oturdukları evlere dek hayatlarının her alanını kapsar bu ilgi.

Bütün genellemeler gibi içindeki yalnızla paylarını bir yana bırakıp şairlerin birlikte yaşanmasızor insanları oldukları söylenebilir.

Bu konuda beni en çok şaşırtan ise Nâzım Hikmet olmuştur. Belki büyük bir aile çevresinde yetiştiğinden, ne kadar bildiği gibi yaşasa da ailesinin öteki bireylerine çok bağlıdır Nâzım. Annesini, babasını, kardeşlerini, arkadaşlarını, uzak yakın tanıdıklarını çok sevmiştir.

Daha yirmili yaşlarının başında, Sovyetler'de yaşadığı devrim heyecanı içinde bile, kız kardeşine yazdığı mektuplarda nasıl bir evlilik yapması gerektiği üstüne öğütler verir.

İstanbul'a döndüğünde –artık yirmi altı yaşında ünlü bir şairdir, babası annesinden ayrılmış, yeni bir evlilik yapmış, bu evlilikten de bir kızları olmuştur – yine babasının kalabalık evinde, ailesiyle yaşar. Babasının ani ölümüyle de ailenin sorumluluğu üzerine kalır.

Piraye ile evlenmeye karar verdiklerinde kiraladıkları Mithatpaşa Koşku'nda birlikte oturduklarını bir sayalım: Piraye, oğlu, annesi, iki kız kardeşi ve bunlardan birinin kocası; Nâzım, kız kardeşi ve kocası.

Toplam dokuz kişi. Aynı salonda oturup, aynı mutfakta pişirip yiyorlar.

Nişantaşı'na, bir apartman daireesine taşındığında da bu "çokluk" sürer: Nâzım, Piraye, iki çocuğu, Nâzım'ın babasının dul kalan ikinci eşi Cavide Hanım ve ikiz çocukları.

Hatta bu beraberlik Nâzım'ın hayatındaki dönüm noktalarından birine de neden olur: Sonradan "orduyu isyana teşvik" suçundan askeri mahkemede on beş yıl hüküm giymesine gerekçe gösterilen Harp Okulu öğrencisi Ömer Deniz'in bu evde kendisini ziyaret etmesinden Nâzım ve Piraye evde yoktur. Kapıyı Cavide Hanım açar. Ömer Deniz'in, "Nâzım Hikmet

randevum var," demesi üzerine de onu içeri alır.

Özellikle de siyasal düşüncelerini paylaşmayan insanların onun insanı yanılla çok sevmeleri nasıl açıklanabilir size?

Nâzım'ın evdeki daktilosuyla bildiriler yazıp, bunları işçilere postalaması nedeniyle bir gece evleri basılır. Polis suç delili daktiloyu arıyor. Piraye'nin, "et kokan Kasap İbrahim Efendi"yle"yan yana oturamayacağı için, komünizme kesinlikle karşı olan annesi, aranan daktiloyu eteğinin altına gizleyip üzerine oturmış. Sonra da gözülüğünü takıp piriç ayıklamaya başlamış. Polisler aradıklarını bulamadan evden ayrılmışlar.

Yine Piraye'nin ilk kocasının babası olan Mehmet Ali Paşa'nın, oğlunun eski karısıyla evlenmiş olan Nâzım'ı, kendine oğlu denil yakın duyması, sürekli öğütler vererek onu komünizmden vazgeçirmeye uğraşması da onun çevresine yaydığı sevgi halkalarının etkisinden başka nedir?

Nâzım'ı bu denli sevilen kılan bir neden de komünizmin yasalarla yasaklandığı bir ülkede, düşüncesini cesurca savunması olmalı. Yargıçların karşısında, "Ben komünistim," diyebilmesi. Bir milletvekili eşinin Nâzım'ı savunmak için, "Bırakın bir tane de namuslu insan olsun memlekette," deyışı de buna örnek.

Nâzım için ülkemizde yaşadığı yıllarda sıkça söylenen bir söz de onun değerini karşıtlarınca bakın nasıl sapıytor: "Nâzım'ı asacasın, sonra da oturup altında ağlayacaksınız."

Nâzım'ın yetenekli gençleri sanatçı yapabilmek için nasıl çaba harcadığı da bilinir. Kemal Tahir, Orhan Kemal, A. Kadir, ressam Balaban onun cezaevlerinde yetiştirmelerine katkıda bulunduğu sanatçılardır. Kemal Tahir'e Fransızca öğretebilmek için çabalarken onun dalgacılığı sürdümesi üzerine söylediği söz insanlarırmızı ne kadar da anlatıyor: "Yaz günü aydağında çizmelerle dolaşarak katlandığı sıkıntıya, Fransızca öğrenebilmek için katlanmıyor."

firmaların Türkiye temsilciliğini almak isteyen mahkûm Vehbi'ye de yardım ediyor. Vehbi'nin firması yok, ama varmış gibi, dünyanın dört bir yanındaki firmalarla yazışıyor. Uygun öneriler arıyor. Cezaevinde dokumacılık yapanlara karaborsa nedeniyle bulunamayan iplikleri bulması, dokunan kumaşların satışının sağlanması da gene onun geniş çevresi içinde çözümlenen işlerden.

Nâzım'ın cömertliği ve yardımseverliği yurt dışındaki yıllarında da çevresindeki insanları etkiler. 1960'ların yeni kuşak Sovyet yazarlarından Yevtusenko, anılarında, Nâzım'ın ne zaman eline para geçse, telefon edip paraya ihtiyacı olup olmadığını sorduğunu yazır.

Bu denli bir yürek genişliğine şaşmamak elde mi?

Nâzım'ı bu denli sevilen kılan bir neden de komünizmin yasalarla yasaklandığı bir ülkede, düşüncesini cesurca savunması olmalı.

NÂZİM'İN BAVULU

Nâzım'ın bavalunda ne var? Bunu bilmeyecek ne var? Dünya var, dünyanın derdi var, büyük insanlık var. İnsanın bütün halleri var. Eski var, yeni var, ileri var. Kavga, sevdâ, hasret, gurbet, karşı kıyı memleket, "memet memet" var. Baskı, zulüm, ihanet zaten var. "Hoşgeldin bebek yaşama sırası sende" dediği şiirinde ne varsa onun hayatında da o var.

Arkadaşı, yoldaşı Vala Nurettin, kısaca Va-Nu ile ulusal kurtuluş savaşına katılmak üzere inebolu'dan Ankara'ya bazen eşek sırtında, bazen yürüyerek giderlerken yolda yazdıkları şiiri hep taşıdı Nâzım Hikmet: "Alınımızda yanar gençliğin tacı". Kalbi genç, eli genç, yumruğu genç, ruhu genç, kafası genç, şiiri genç, kavgası genç... O "Yol Türküsü"nde dediği gibi yaşıadı, "Yorgunluğun anasını satarsın".

Bütün çağlarında devrimciydi, 20 yaşında da 40 yaşında da son yaşında da. Ne mutlu ona ki devrimler çağında yaşıadı. Türk Devrimi'ni de gördü, Bolşevik Devrimi'ni, Çin Devrimi'ni, Küba Devrimi'ni de. Anday'ın "Dünyada geçirdim çocukluğumu" demesine benzer, "devrimlerle yaşadım hayatımı" diyebileceği zamanlarda yaşıadı.

Bavulu ise bir açık bir kapalı oldu. Her hazır tuttu. Sanki savaşa, kurtuluşa, devrime, seferberliğe çağrılmış gibiydi. Çağrıldı da. Memleketini sever gibi memleketinin hapisanelerini de sevdi. O hapisaneler ki onun arka odası, çalışma evi, işliği, okulu gibiydi. Memleketinden insan manzaralarıyla da çoğun oralarda karşılaştı, tanıştı, şaşırdı, hayran oldu, korktu. "Topraktan öğrenip/kitapsız bilen"ler de onları, "Hoca Nasreddin gibi ağlayan/Bayburtlu Zihni gibi gülen"ler de. "Toprakta karınca,/ suda balık,/ havada kuş kadar çok" ve "korkak,/cesur,/ cahil,/hakim/ ve çocuk" olanlar da.

Adi hic eskimeyen mavi bir deftere yazıldı Turgut Uyar tarafından ve "Büyük Gurbetçi"nin defteri oldu bu. "Ve elleri öyle büyük işler için/hazırlanmıştı ki devin, gurbeti de büyük olacaktı hasreti de. İçindeki hiçbir şeyi susturmadan yaşıadı o da. Bir senfonî orkestrası gibi. Devlet senfonî orkestrası değil, diyalektik senfonî orkestrası. Çoşesli, çökrenkli, çöksevinçli, çoközleyişli, çokdirençli, çokiçli, çokkederli...

Ancak vicdanından kaçan insan kaçak sayılır.

Nâzım Hikmet ülkesinden ayrıldı ama vicdanını

terketmedi, hep onunla yaşıadı, eyleminde de, şiirinde de, özeleminde de asıl devrimin vicdanlarda olduğunu hiç unutmadı. Yoksa anavatanında da kolaydı işi, devrimin ilk yapıldığı ama sosyalizmin gerçekleşmediği Sovyetler Birliği'nde de. Daha devrimin önderi Lenin hayattayken başlayan iktidar kavgasında güçlünün değil, haklının yanında yer aldı Nâzım Hikmet. Bürokratik sosyalizmin en beter suçlama ifadesi olan 'Troçkişt' yaftası da ömrü boyunca yakasından düşmedi.

Dolu yaşıamlar, deli kafalar ister. Deli kadınlar, deli adamlar ister. Ancak gelişkin bir kafa içeri dışarı gibi yaşayabilirdi. 60 yıllık bir yaşamın 20 yıldan fazlasında memleketinin

hapisanelerinde ağırlanan

bu sevdalı bulut, yalnızca kendisinin değil aşkın da en güzel şiirlerini oralar da yazdı. Hem de en hakikisinden: "Birde kim bilir/sevdiğin kadın seni sevmek olur/ufak iş deme/yemyeşil bir dal kırılımsı gibi gelir/içerdekî adama".

Nâzım Hikmet: Gayrresmî şiirlerin birincisi. Her türlü iktidara karşı oldu, devrimin başkentinde bile huzur bulamadı. Böyle bir dünyada bir devrimcinin, bir şairin huzur bulması da biraz tuhaf olmaz mıydı zaten? Varsın bulamasın. Nasıl olsa memleketin de dünyanın da saat yarı olacağı yok. Hem biraz da huzur bozmak gerekmez mi? Şair dediğin huzurda elpençe divan duran değil, divan kuran, gerekirse de divan bozan kişidir.

"Kırk şair birden olsam, yazamam bir hevesi" diye yazmışım, 40 yaşındaydım. Bu 20 yılda Nâzım Hikmet'in şiirlerini defalarca okudum, hakkında çıkan kitaplara yenileri eklendi, seminerlerde, derslerde şiirini, yaşamını, kavgasını, aşklarını anlattım. Anlattıkça da öğrendim. Yazmak gibi anlatmak da öğretici bir şey. Böyle böyle anladım 'büyük insanlık'ın şairi Nâzım Hikmet'in de bir 'büyük insan' olduğunu. Kırk şairin şiirini yazdığı bir kırk şairin hayatını

yaşıadığını, kırk devrimcinin çilesini çektiğini ve kırk aşğın yerine sevdiğini.

Şiir yazar birisi bir şairin şiirine, hayatına heves ediyorsa bu ancak Nâzım Hikmet'in şiiri ve yaşamı olabilir. Bunu elbette dünya görüşüne, sosyalizme incancına bakarak da söylüyorum. İnsanlığın kurtuluşunun sosyalizmde olduğunu düşünen ve tüm yaptığını bu düşünce, inanç ya da daha iyisi bu düşünce yolunda oluşturan bir şairi, hem şiirine hem yaşamına baktığımızda "sözünün insanı", "sözünün şairi" olarak niteleyebiliriz.

Romantik bir komünist. Devrime incancında, sosyalizme bağlılığında, şiire adanmışlığında ve kadınlara duyduğu aşka hem romantik hem komünist olarak, 'heves' ettiğimiz bir insan, bir yoldaş. Bavalunda 'heves' duruyor, paylaşmak, ortaklaşmak, çoğaltmak için.

ÇAY GÜZELİ

Rize, ağustos ayında yapılacak Çay Festivali'ni heyecan içinde beklerken; kuşkusuz en ağır yük, bu festival kapsamında şehrin en güzel kızını belirlemek üzere oluşturulan "Çay Güzeli Seçme Komitesi'nin omuzlarına binmişti. Komite, tarihi kararını vermek üzere Cuma namazından sonra belediye binasında toplandı. Belediye Başkanı, komitenin tastamam hazır olduğunu görünce toplantıyı açtı. "Kiymetli hazerun, bugün şehrümüzü layıkıyla temsil edecek olan kızımızı seçeceğiz." Ardından komite üyelerinin önünde duran kapalı zarfları gösterdi. Zarflarda, çay güzeli adaylarının fotoğrafları ve özgeçmişleri vardı. Zarfı ilk açan, Belediye Başkanı oldu. Şaşkın gözlerle genç kızın fotoğrafına odaklanan komiteden çıt çıkmıyordu. Yalnızca Müftü'nün, "Hey maşallah," dediği duyuldu.

Kültür Müdürü bütün cesaretini toplayıp Çay Güzeli'nin şehri çağırıştırarak şekilde, yeşil veya mavi gözlü olması gerektiğini savundu. Sonra da fotoğrafı siyahı adayın fotoğrafını gösterip "Reis bey, bu kızın neresi Rizelidir?" diye sordu. Belediye Başkanı, fotoğrafa dikkatle bakıp "Doğru deyisun, bu olsa olsa Tirabzonludur," dedi.

İlk Çay Güzeli adayı, siyahı bir Trabzonlu olma ihtimali nedeniyle elenirken; zarftan ikinci adayın fotoğrafı çıkarıldı. Müftü, yine "Hey maşallah," diyerek görüşünü açıkladı. Herkes fotoğrafı incelerken; Çaykur Müdürü'nün sorusu işitildi. "Ecaba, kızlar çay toplamayı biliyi, bilmeyi mi?" diye sordu. Komite, bu soruyla kilitlenirken; Esnaf Odası Başkanı, "Burası, Rizel Çay toplamasalar bile çay demlemeyi bilmeleri lazım efendumi!" diyerek, müdürün safında yer aldı.

Tartışma, "En iyisi, biz bu kızları çay demlerken görelüm," önerisine doğru gidiyordu ki, Belediye Başkanı müdahale etti. Başkan'ın "Daha da neler! Bir da kayukhanede baluk tutsunlar," sözleri, tartışmayı bitirdi.

Üçüncü adaya geçildi. Belediye Başkanı, adayın fotoğrafını görür görmez, "Bu kız Rizeli değildir" dedi. Komitenin müftü dışındaki üyeleri aynı suçlu işlemleri olduklarının farkına vardıkları için Belediye Başkanı'nı sessizce onayladı.

Diğer adaya geçilecekti ki, suskunluğa anlam veremeyen Müftü, "Peki neredendur?" diye sordu. Komite üyeleri, sırları ifşa edileceği için kızgınlıkla Müftü'ye döndü. Ne var ki Müftü sorusunda dırtıyordu. En sonunda Belediye Başkanı, yüzü kırmızıya kesmiş halde, "Şato Gazinosu'ndan," dedi. O an salona kasvet çöktü. Müftü, ilkin Belediye Başkanı'na, sonra adayın fotoğrafına bakıp "Hey maşallah," dedi.

Dördüncü aday, güzelliği bütün bir şehrin diline düşmüş olan Canan'dı. Yeşil gözleri, esmer çehresinde bir çift misket gibi parlıyordu. Ve kömür karası saçları, omzundan beline doğru Fırtına Deresi gibi dökülüyordu. Canan sokakta boylu boyunca yürürdüğünde, sanki bütün bir şehir yutkunuyordu. Onlarca delikanlının kolonyaya dadanmasına, onlarca evli erkeğin yeminini bozmasına sebebi. Canan'ın portre fotoğrafını, mübarek bir nesneyi

tutar gibi kavrayan Belediye Başkanı, müftüye fırsat vermeden, "Hey maşallah," dedi.

Artık, karar verilmişti. Canan, o yılki Çay Güzeli olarak seçilmişti. Belediye Başkanı ve komite üyeleri, aldıkları karardan ötürü tokalaşarak, kıvançla birbirlerini kutladı. Kültür Müdürü, "Canan hanımın Rizemuzi temsil edeceği muhakkak. Lakin, biz Canan hanumu temsil edebilecek miyiz?" diye öne atıldı. Çaykur Müdürü, "Canum, çay toplamasa da olur. Canan hanumun çaylukta gezmesi yeter" dedi. Esnaf Odası Başkanı, "Çayun amina koyayım, çay nedur? Ben demlerum, Canan hanum içer" diye kestirip attı. Müftü, "Zaten Canun hanumun ismi, mübarek isimlerdendur. Bizzat Kuran'da geçeyi. Hey maşallah!" diye ekledi.

Sıra, çay yapırlarıyla süslenmiş tacın kim tarafından Canan'a takılacağına bahsine gelince, az önceki coşkudan eser kalmadı. İlk kıvılcım, Müftü'nün "Abdest almadan, besmele geturmeden, bu tacı takmamak icab eder," diyerek, kendisini işaret etmesiyle çıktı. Belediye Başkanı ve Çaykur Müdürü arasında çıkan söz dalaşı, Kültür Müdürü'nün çay kolonyası şişesini Esnaf Odası Başkan'ının başında kırmısıyla bitti. Can hanıvile odaya girerler, komiteyi yaka paça kavga ederken buldu.

Komite dağılsa da, karar bir kere alınmış olduğu için, son Çay Güzeli tacı Canan'a verildi. Canan'a, çay yapırlarıyla süslenmiş tacı Vali Bey taktı.

Ve kömür karası saçları,
omzundan beline doğru Fırtına
Deresi gibi dökülüyordu.

SALKIM SÖĞÜT

AKIYORDU SU
GÖSTERİP AYNASINDA SÖĞÜT AĞAÇLARINI.
SALKIMSÖĞÜTLER YIKIYORDU SUDA SAÇLARINI!
YANAN YALIN KILIÇLARI ÇARPARAK SÖĞÜTLERE
KOŞUYORDU KIZIL ATILAR GÜNEŞİN BATTIĞI YERE!

NÂZİM HİKMET

SADDAM'IN PARALARI

Üzerinde uzun paltosu, belinde çalışanayan silahlı, koltuğunun altında atarı kaselerleyle ne zaman bize gelse, "Don Mafyası geldi," derdi babam. Babamın ona bu lakabı takmasının sebebi sürekli bizde kalan amcamın, babamın çamaşırlarını giymesini bir daha geri getirmemesiydi. Harbi kabadayılık camiasında yetmiş babama göre bitirimsiz müessesesinin yüz karasıydı. Babam "Senden anca deri tavırla ne söyleyeceğini beklerken paltosunun içinden çıkardığı Amerikan Dolarlarını havaya savurdu. Paralar kafamızdan aşağı yağarken anımlen ben neye uğradığımı şaşırılmıştık. Anlatıldığına ve benim daha sonra yaptığım araştırmalara göre Saddam, Amerikan ekonomisini çökertmek için İtalyan para

Evlenecek çağı çoktan geçmesine rağmen bizde kalan amcam, bir gün yüzünde her zamankinden farklı bir gülümsemeye eve geldi. Önce yengeç gibi kasıla kasıla içeri yürüdü. Biz umursamaz bir tavırla ne söyleyeceğini beklerken

amcamın içinden çıkardığı Amerikan Dolarlarını havaya savurdu. Paralar kafamızdan aşağı yağarken anımlen ben neye uğradığımı şaşırılmıştık. Anlatıldığına ve benim daha sonra yaptığım araştırmalara göre Saddam, Amerikan ekonomisini çökertmek için İtalyan para kâğıdına uzmanların bile zor ayırt ettiği ikiz Amerikan Dolarları basmış, Muhaberat da parayı piyasaya sokmak için Türkiye'nin Irak sınırındaki aşiretlerle işbirliği yapmıştı. Bu aşiretlerden biri amcamın yanında fedailik yaptığı gruptu. Amcamın gayrimişuk tarihine adını altın harflerle yazdıрма hikâyeside de burada başladı. Hikâyesinin bundan sonra olan kısmını onun ağzından anlatacağım size.

Para elimize geçtiği zaman birinci mesele bunu nasıl elden çıkartacağımızdı. Irak'ta olduğu söylenen parayı herşey makinesi bile almıyordu. Tabii bahsedilen paranın hepsi bir anda gelemecekti. Muhaberat eğer parayı piyasaya sokabildiğimizi anlarsa yüklü bir transfer yapacaktı. Paranın bana verilen kâsım elden çıkartmak için önde burnumu Akсарy-Laleli piyasasına soktum. İstanbul'da canlı dövizin en çok döndüğü ama aynı zamanda kalpazanların en çabuk enselendiği yerd. Burada bir iki kişiyi yemeyip, ortamı kokuylaçtım. Bir süre araştırma yaptıktan sonra Akсарy'da naylon fatura işinde isim yapmış bir adama ulaştım. Kirpi lakaplı herif Akсарy'da bir müzikhol işletiyor ama asıl parayı naylon fatura ve tefecilikten kazanıyordu. Kirpi'nin

avantajı, pezevenkleri ve torbacıları okuyor diye Akсарy Karakolu'yla arasının çok iyi olmasıydı.

Laleli'deki dövizcilerde parayı elden çıkartamazdık. Sahte parayı baskınamasalar, onlar anladırı ve para dövizcide entilemeyecek kadar büyüktü. Kirpi bir plan yaptı. Bankada çalışan müsterilerinden birini önce kıvama getirecek sonra bu işi beraber yapmaları için kafaLAYACAkti. Adama Kirpi'nin mekânına icmeye geldiği bir gün izettükramdan sonra zarf atıldı: Adama zaten uyanık takıldığı için oldukça karlı tekliyi yanındaki konsomatrislere sarılarak kabul etti. Sonra günbün bizden aldığı dolarları şimdi kapanmış bir bankadaki gerçekleriyle değiştirmeye başladı. Biz de yukarıdan onun alınca

para sevkiyatı daha da hızlandı.

**Kurşun ata ata biter
Yollar gide gide biter
Ceza yata yatar biter
Aldırma gönül aldırma
Sabahattin Ali**

Kısa sürede altımtımdaki arabalar değişti. Herkesin keyfi yerindeydi. Tahsilatı Kirpi'nin mekânında garsonların dışarı çıkardığı çöplerle yapıyorlardı. Belediyedeki çöpcüsüne kadar herkes işin içindeydi yani. Bazen tahsilat günleri Kirpi'nin mekânında sofa kuruyordum.

Benim o gün ezeceğim kadarnı ayırır, o parayı dansözlerle yapıtırıp garsonlara bahşiş dağıtırdım. Kirpi'yle yine tahsilat günü sofa kurmuş, rakı içip etrafı seyrediyorduk. Komiler ellerinde aleveli meyvelerle dumanı yararak dolaşırken, garsonlar solistin önünde tek sıra olmuş şampanya patlatıyordu. Her zamanki gibi favori türküm Karadiri Kaşların kalmaya başladığında, solist yanına gelip bana mikrofon uzattı. Ben de ağır ağır "Ormanların gümbürtüsü başıma vurur" diye ona eşlik ettim. Türkü bitince solist, "Bugün yabancı misafirlerimiz de aramızda. Siz efendim, bir şarkı ister miyiniz? Do you know türkü?" deyip sahneye gülümseyerek bakan iki turiste mikrofon uzattı. Turistler önce reddetse de sonra *Aldırma Gönül* şarkısını istediler. Böyle bir şarkıyı bilmeleri çok

hoşuma gitti. Şarkı bitince onların masasına, aleveli meyve bile gönderdim. Meyvenin gödişini gözümle takibe aldım. Garson beni gösterince turistler yine gülümsediler, ben de elimi hafifçe göğsüme vurarak Estağfurullah çektim. Bu karşılıklı jestlerden sonra kafamın hafif çakırkeşiy olduğunu fark edince aklıma için ayacı kalktı. Tam bu sırada mekânın kapısı ardına kadar açıldı, içeri giren deri ceketi bir adam, "Mali Şube, herkes yere yatsın," diye bağırdı. Ne olduğunu anlamadan akın akın polis girmeye başladı içeri. Bayağı sarhoş olduğumu o anda fark ettim, göz açıp kapayıncaya kadar kendimi ters kelepçe yerde yataken buldum.

Kapıdan çarkaken göz ucuyla Akсарy Karakolu'nun amirini gördüm, yüzündeki ifade "artık sizi ben bile kurtaramam" diyordu. Emniyet'e getirildiğimizde Kirpi, ben, garsonlar birbirimizle hiç konuşmadık. Önce beni sorguya aldılar. (Çift taraf camli odada hayatımın bir daha eskisi gibi olmayacağını düşünürken Mali Şube'den bir komiser girdi içeri. "Attığın taş ürküttüğün kurbayağa değdi mi?" diye sordu. Gerçekten ne gürlütlü bir hayat yaşamıştık ama sadece görüntüler kaldı. Anılar neden sessizdi? Komiser "Bizim başımıza kimleri sardın," dediikten sonra kapı açıldı. İçeri pavyondaki turistler girdi.

Artık yatacağım cezaya üzülmemek için elimde bir sebep vardı. Sonuçta CIA ajanlarına aleveli meyve göndermiş adamdım. Ne demiş Sabahattin Ali, *Kurşun ata ata biter/Yollar gide gide biter/Ceza yata yatar biter/Aldırma gönül aldırma*.

FARKINDASIZ

Bir şehre inanmak ve bağlanmak istedim dostum. Derinlemesine düşünmeden... Uzadıysa değil kestirmeden... Her beğenir gibi olduğu şeye "süper" diyen beyaz yakalı gibi üstün körü... Derinliğin caydırıcılığından ötürü... Vasatı sevmek istedim dostum, vasata sarılmak, vasatı koklamak istedim. Çabalarımızın ve çabalanlarımızın imkânsızlığını bildim. Onları beceriksizliklerinden, başarısızlıklarından sarmak istedim. Acuzelerin, arsızların, çocuk tecavüzcülerinin ve hırsızların kudretine inat; saf ve masum olanları sevmekti dileğim... Beni anlamamı bekledim, beklediğimi bulamayınca daha bir bekledim ve bekleme uzadıkça her fani gibi benim de geldi tuvaletim. Bana reva görülen mahpusluğu yaşatacak o dört duvara, ömrümden çalınacak zamanın soğuk betonuna, işlemek istedim dostum! Harflerin akrostişinde çizilen "kutsal" isimler, sıvanın ve ısınışın ıslaklığını kokusuna sizsin istedim.

Biliyor musun artık boş olmak istedim dostum. Üç kere "boş ol" desene bana... Yürüyen merdivenlerde sağda durup soldan yürümeyi bir türlü öğrenemeyenler gibi farkındasız olmak istedim. Boş gözler, boş sözler... Başboş koşmak, boş konuşmak, başı sonu bilmez bir farkındasız olmak istedim. "Farkındasızlık"... Ne biçim ne bozuk bir Türkçe şimdi bu? Ne demek? İşte böyle kelimeleri alt üst etmek... Sökmek ve birleştirmek istedim. Senci gibi... Bizcil gibi... Alt üst olmuş kelimeler ve farkındasız bir hayat... Tarihi geçmiş bir hayatı farkındasızca

içmek istedim. Mide bulantımı bağlayacak bir neden istedim.

Birisiyle konuşurken yüzüne uzun süre gözümü kaçırmadan bakabilmek istedim. Saniiyeler su gibi geçsin bakarken ve bedenimden ter boşalması bir kere... İki göz bebeğinin arasındaki sebatızsızlık, küçümseme, utanç, kaçıklık vesaire... Bir şey düşünürken ya da biriyi konuşurken üç cümle sonrasında isemsizce geçiveren kafamdaki şey yavaşlasın ve hatta dursun istedim. Dayanamıyorum artık bu sürate, bittim. Son on yıldır herkesten hızlı yediğim yemeyinve içtiklerimin midemde yaratacağı her şeyi yavaştan almak istedim.

Çocukken geleceği bilmek bir meziyet zannederdim, ama şimdi bilmemek istedim. "Bir gün gelecek ve sen 21 ay yatacaksın fakat şimdi değil!"yi de ne zaman? "Ona da biz karar veriz, çünkü biz hayatların içine edenler yüksek cemiyetiz!" Aman çok da "yüksek" imdesiniz... Yükseklerde olmayı küçükkün isteriz. Çocukken olmak istediklerimizi sonradan olmak istemeyiz. Ben ilkokulda Atatürk olmak, ortaokulda Che olmak, lisede Mahir olmak istedim. Şimdiyse dostum... Sadece kar olmak istedim. "Kar yağsa da kardan da olsa adam görsek" diyen eniştelere ve yengelere gibi değil ama... Adamdan ya da kadından kar... "Ulan ne güzel" dedikleri

anda sulanıp çamura yatan, tipini beğenmediğinin ayağını kaydıran, kafasına göre yok olan, gıcık olunan ama yine de özlem duyulan kar... Yine en çok çocuklar çıkarsın tadımı. Bensiz yürürken havasından geçilmeyen zengin kütüpyoslar, beni görünce denk alsın her adımı... Kahraman olmaktan çoktan vazgeçtim dostum. Hayatlarınızın mazgallarına sızmak istedim.

Öncelikler vardı biliyorum ama ben istediğim sorundan başlamak istedim.

Sorunu çözemeyince boş bırakmak yerine kafadan atmaktı bildiğim. Sonradan geri dönersin dediler, dönemedim... Üç kafadan atış boğazımdan bir yumruyu götürdü. Takıntılı insanlar için adeta bir Gauss metoduydu "kafandan at gitsin metodu"... Ve oldu... Şimdi de seni kafandan atmak istiyorum dostum! Ne

gözlerimi kaçırışını, ne tuvaletimin gelişini, ne hızlı yiyişimi, ne beynimin konuşurken üç adım sonraya geçişini, ne vasatı sevimliği, ne de kar olup hayatınıza damlamak isteyişimi; bilemedin! Mazgalları açmadın, hayatına sızdırmadın. Bilemedin dostum. Ben sadece onların çocukları çalarken, bizim çocuklarımız ölmesin istedim. Başıma ne geleceğini düşünmeden konuşmak, yazmak, yani "farkındasız" olmak istedim. Güneş çıkınca eriyeceğini bilmeden, buhar olup da düşmeden, sonumu düşünmeden yaşamak istedim dostum. Yaşamak istedim...

Tarihi geçmiş bir hayatı farkındasızca içmek istedim. Mide bulantımı bağlayacak bir neden istedim.

IRA, İNGİLİZ POLİSİYLE İŞ BİRLİĞİ YAPMIŞTIR

Meşhur 12 Eylül darbesi öncesi olaylar ve çatışmalar, arşivlerde sizin için siyah beyaz resimler olsa da benim için renkleri yerinde daha dün gibi hatırladığım yıllardır. Ben memleketimi hiçbir dönem bu kadar ürkümüş, korkmuş ve karamsar görmedim.

13 Mart'ta Ankara'da hava bahar havasıydı. Açık bir gökyüzü, güneşli bir gün... YGS'den çıkmış öğrenciler, memurlar, emekliler, işçiler hepsi sokaktaydı. Kızılay'da bulvarda park yerinden arabamı alıp bombanın patladığı yerden 17:55'de geçtim, çünkü geçerken eşimi aradım, telefon kayıtlarından biliyorum. Sanırım 18:40'ta bomba yüklü araba patladı ve bir sürü masum insan öldü. 45 dakikayla sıyrıldık bombadan. İlk anem aradı, "iyiyiz Küçükkesat'ta ablamın evindeyiz," dedik. Hiç kimseye bir uyan yapılmamıştı. Sarsıldık, ölenlere üzüldük, kahrolдук.

19 Mart Cumartesi günü yeni başladığımız dizinin çekimleri için Beykoz Kundura Fabrikası'nda, platoda çalışıyorduk. Yine anem aradı, "İstiklal Caddesi'nde bomba patlamış," dedi, "Biz iyiyiz, çalışıyoruz anne," dedik. Ölen masum, ülkemizi gezmeye gelmiş turistlere üzüldük, yaralanan bebek ve çocukların haberleriyle kahrolдук, moralimiz yerlerde çalışmaya çalıştık.

Gece yarısı eve dönerken farklı bir İstanbul'la karşılaştık. Yollar ve sokaklar bombuştu. Bütün şehir sokağa çıkmaya korkmuştu. Şu yaşama geldim, çok şey gördüm yaşadım. Meşhur 12 Eylül darbesi öncesi olaylar ve çatışmalar, arşivlerde sizin için siyah beyaz resimler olsa da benim için renkleri yerinde daha dün gibi hatırladığım yıllardır. Ben memleketimi hiçbir dönem bu kadar ürkümüş, korkmuş ve karamsar görmedim.

Ben 90'lı yılların tamamında Londra'da yaşamış ve IRA bombalama kampanyalarında orda okumuş, çalışmış ve yaşamıştım. Hiç kimsenin eve kapanacak kadar çekindiğini hatırlamıyorum. Anem de bu kadar meraklanmamıştı. Çünkü 1969 yılında başlayan saldırılarına 2005 yılında uluslararası gözlemcilerin denetiminde tamamen silah bırakana kadar devam eden Provisional (Geçici) IRA, 1997 Temmuz'unda son kez ateşkes ilan etmeden önce inanılmaz bir bombalama kampanyası yürütmüştü ve başta Londra olmak üzere İngiltere'nin büyük şehirlerini hedef almış ve ülkenin ekonomisini felç etmişti. 1992'de Londra'nın ekonomik kalbi City'de Baltic Borsa Binası önünde patlayan kamyon da Londra'nın tüm mahallerinden duyulmuş ve hissedilmiş, 1993'te yine City'de Bishop Gate'de patlayan bomba yüklü kamyon tüm binaları ve ofisleri darmaduman etmiş ve İngiliz ekonomisini büyük zarara sokmuştu. Daha sonraki bombalar da öyle.

Peki 1993'te beni Kuzey Londra'daki evimde hoplatacak kadar güçlü, tonlarca bomba yüklü kamyon patladığında kaç kişi öldü sizce? Bir, rakamla: 1... Ölen tüm uyanılara rağmen patlamayı yakından çekmeye çalışan bir gazeteci. Daha önceki devasa kamyon patlamasında da üç. 1996'da Manchester şehrinin merkezine konan 1.5 ton bomba yüklü kamyonla kaç kişi öldürüldüyü dersiniz? Hiç... 212 yaralıyla atlatılıyor. IRA, polisi bölgeyi zamanında boşaltmamakla suçuyor hatta.

Peki nasıl oluyor da tonlarca bomba yüklü kamyonlar Londra'nın en işlek caddelerinde ya da İngiltere'nin en büyük şehirlerinde patlıyor ve bu kadar az can kaybı oluyor ya da hiç olmuyor, hiç düşündünüz mü? Çünkü IRA İngiliz polisiyle işbirliği yapıyor. Her bombanın yeri patlamadan 40, 60 ya da 90 dakika önceden polise ve medyaya kodlu uyarıyla bildiriliyor. Ölümlerin veya yaralanmaların çok olması durumunda hem örgüt hem polis teşkilatı karşılıklı birbirlerini suçluyorlar. Kodlu uyarıyı geç verdi ya da uyarıyı ciddiye alıp zamanında boşaltmadı diye. Peki niye kodlu uyarı, çünkü bir sürü asılsız ihbar yapıldığı için. Kodu yalnızca örgüt ve polis teşkilatı kimi zamanda medya mensupları biliyorlar. Ciddiye alınıp, bölgenin sivillerden hemen boşaltılması için. Ben orada o yıllarda, kimsenin korkudan eve kapandığını ya da sokakların hayalet sokaklara dönüştüğünü hiç hatırlamıyorum. Kod isimlerinin Shamrock, Ballymena, Easter Rising ya da Michael Collins gibi politik önemi olan yer ve şahıs adlarından oluşturulduğunu yıllar sonra öğrenmiş bulunmaktayız.

Uzun lafın kısası, tarihe not düşelim, yaklaşık on bin militanı ile otuz yıl faaliyet gösteren İrlanda Cumhuriyet Ordusu (Provos) İngiliz polisi ve medyası ile iş birliği yaparak sivil kayıpları önlemeye çalışmıştı.

ZAFER EKİN KARABAY

En kötüsü de öldükten sonra da istemek. Özgü Dirik

"Aslında bütün mesele neydi?

Hani, 'Hayatın neresinden dönülse kârdır' dizesi var ya Nilgün'ün, canım benim, ben yaşamın neresinden döneceğimi çoktan belirlemiştim. Nilgün Marmara'nın 29 yaşında, S. Plath'ın şubat ayında intihar etmesi, benim de 29. yaşımın 29 şubatında intihar etmemi gerektirmezdi. Ama madem ki yaşamda kalmaya kendimi ikna edemiyordum, o zaman bir tarih belirlemeliydim ve 29. yaşımın 29 şubatını seçtim..."

Belki de insanın kendini öldüreceği tarihi karar vermesinden daha ağır, karar verdiği tarihte bile ölememesi.

Zafer Ekin, yaşamını sonlandıracak tarihi belirlemişti belirlemesine fakat hayal ettiğinden iki yıl önce son vermişti yaşamına. Yaşamını sonlandırmak isteyen bir şairin, başka bir müntehir şairle ölümünü birleştirmesi neyle açıklanabilir? Neydi birbirlerini

hiç görmemiş, seslerini duymamış insanların ölürken bile birbirlerini kopartmayan, ya da bağlayan? Nilgün Marmara 13 Ekim 1987'de oturduğu evin yatak odası penceresinden atlayarak, Sylvia Plath ise fırının gazını açıp kafasını içine sokarak son vermişti yaşamına. Karabay, bu iki şairi selamlıyor 29. yaşının, 29 şubat'ını seçmişti seçmesine ama bıraktığı veda mektubunda şöyle diyor:

"...bu tarihi bekleyecek gücüm de kalmadı. Hem Zebecet de belirlediği tarihten önce intihar etmemiş miydi?

Şairlerin yaşadıkları döneme tanıklıkları bir yana, onlar şair oldukları dönemin hafızasıdır da. Hafıza, en yipratan yanı insanın. Sivas Katliamı'nın travması belleklerdeki yerini koruyordu ve kuşkusuz en çok etkilenenlerden biri de Zafer Ekin Karabay'dı. Madimakta yitirdiğimiz şair Metin Altok'u onun bir şiiriyle anıyor, bıraktığı mektupta ona olan hasretini şöyle ifade ediyordu: "Yerleşik Yabancıydım her yere Metin Abi... Sen yanarak öldün ve ben ne yangınları geçirdim sana ulaşabilmek için."

Ölümün çirkinliğini, en güzellerimize olan zaafından anlıyorum.

Zefer Karabay, Arkadaş Zekai Özgü Şiir Ödülü 2000'de "Juri Özel Ödülü"ne layık görülmüştü. Arkadaş, Yordam Dergisi'nde Can İren'in erken ölümüne üzüldüğünü yazıp, ondan bir yaş küçük ölmüştü. Onursal Yakupoğlu, ilk ve tek kitabının ilk şiirinde Kaan İnce'yi selamlamış - belki de- onun gibi dördüncü kattan atlamıştı. Atladığı ev abisiyle birlikte kaldığı Beşiktaş Serencebey yokuşundaki evdi. Can Tanyeli'nin yaşamı birkaç yüz metre aşağıda Serencebey Parkı'nda son bulmuştu. Özgü Dirik, yine Kaan İnce'yi bir şiiriyle selamlamış, onun gibi pencereden atlayarak yaşamını sonlandırmıştı. Kaan 22, Onursal ve Arkadaş 25, Can İren, Can Tanyeli ve Özgü Dirik 26, Zafer Ekin 27 yaşındaydı. Toplamda ancak bir ömre denkti yaşları.

Zafer Ekin, veda mektubunun üzerine ilgilirdiği bir notla sorduğu; "Bunu Kü'de yayımlarsanız sevinirim... Nasıl

sevineceksem?" sorusuna cevabı, belki de "Vasiyet" adlı şiiriyle Özgü Dirik veriyordu: "En kötüsü de öldükten sonra da istemek"

13 Ağustos 1975 yılında Kayseri'de doğan Zafer Ekin, ilk ve orta öğrenimi bitirdikten sonra 1993 yılında Kayseri Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne başlayıp 1999 yılında eğitimini tamamlamasının

ardından Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Kimlikteki adıyla Zafer Karabay, birçok şiir ve edebi metinde "Ekin" ön adını alarak, Zafer Ekin Karabay

ismini kullandı. Kendi deyişimle "yaşama tümüyle farkı bir yerden bakmalarına rağmen," onu şiirle buluşturan Necip Fazıl oldu. Sonrasında Atilla İlhan, Kemal Özer, Şükrü Erbaş, Sunay Akin, Salih Bolat ve Haydar Ergülen şiirini kendine yakın buldu. Şiirleri ve yazıları İncansıl, Kavram Karmaşa, Varlık, Damar, Dize, Isık, Şiir Odası, Bahçe, Kül, Edebiyat ve Eleştiri gibi dergilerde yayımlanırken, 1995 yılında çıkarılan Sanat Eylemi dergisinin kurucularından oldu.

Şiirin yanı sıra öykü ve film eleştirileri de yazan Karabay, yaşamın gerçekliği ve edebiyatın sihri arasındaki gerilimle kendini "gerilen" olarak görüp, kendini toplumcu-düşük addetti. 13 Eylül 2002 tarihinde, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki odasında, kendini kemeriyle kapıya asarak yaşamını sonlandırdı. 1999 Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü ve Arkadaş Z. Özgü Şiir Ödülü'ne değer görülen şiirlerini topladığı Şubat'ta Sokaklaşa ölümünden üç ay sonra Mayıs Yayınları'ndan çıktı.

Çok sevdiği, denk düştüğü Nilgün'üne;

"...nil güne ararken şubat gibi birliktim; dört yıl topladığı acısını yirmi dokuzuncu adımında gösteren. ve çıktım yaşamaya onun sakladıklarını sunarak saklandığımdan yerden."

Zafer Ekin Karabay sürüyor...

BOĞMA'NIN GÜNÜ

Adana, bugün Türkiye'nin çoğu kentinin aksine, "geceleri kadın başına" olmanızın normal olduğu bir kent. Türk, Kürt, Arap kimliklerinin bir arada yaşadığı Adana'nın halkı için yemek, içmek ve eğlenmek oldum olası iç içedir. Kenti tika basa dolduran alkollü mekânlar asla boş kalmaz, her yıl düzenlenen "Rakı Festivali" gününde ne kadar rakı tüketiliyorsa, sıradan bir günde de o kadar tüketilir...

Adana'nın "ünlü" olan pek çok özelliğinden biri de "boğma"dır. Ben, bir Adanalı olarak, adını çocukluğumdan beri duymuş olmama rağmen boğmayı, hiç denk gelmediğimden, denememişim. Ve şimdi, Adana'nın bu ünlü içkisini tatmak için daha uygun bir zaman olamazdı.

Kentin Hadırlı tarafı, ağırlıklı olarak Arap-Alevi nüfusu yaşadığı bir yer. Merkezin aksine, bahçeli, müstakil evlerin yaygın olduğu Hadırlı'da, temiz, sakın ve yavaş akan bir hayat var. Yol boyu sağlı sollu kebab restoranları dışardan bakıldığında birbirinin aynısı gibi görünse de, her birinin kendine özgü bir müşteri kitlesi var.

Sonunda, karar kıldığım mekândan içeri adımımı attığımda, beni sağ tarafında devasa bir kasap vitrini karşılıyor. Sıra sıra asılı koyunlar, sucuklar, içkembeler. Birkaç adım sonra aydınlanan ferah mekânın cam kenarındaki plastik masalardan birine oturuyorum. Seçimi garsona bırakıyorum, tabii ki Adana kebab

ama buraya özgü başka ne varsa alabileceğimi söylüyorum. Tabii bir de boğma. Garson, boğmanın satışının yasal olmadığını ancak denemem için ikram edileceğini söylüyor. Adana'da müşteriyi kırmazlar.

On beş dakika sonra siparişler de, misafirim de geldiğinde, has ve öz Adana sofrasında sohbetে koyuluyoruz. Yemeğin yanında içtiğimiz boğma, rakı ile kıyaslandığında çok daha hafif. Tadı daha çok viskiye benziyor, içiş şekli de öyle. Ama, içimi sırasında herhangi bir şekilde sarhoşluk hissi yok, bu yüzden ne kadar içtiğimizin farkına bile varmıyorum.

Bir ara masamıza, hoş geldin demeye uğrayan mekân sahibinden boğmanın tarifini öğreniyorum. Osman Bey, buralarda her evin kendi boğmasını yaptığını anlatıyor. Bunun üzerine boğmanın bu kadar yaygın olduğu bir bölgede alkolizm sorunu olup olmadığını soruyorum. "Hayır" diye yanıtlıyor, "Bizim burada içki gülmek, eğlenmek içindir. Kimse çocuğunu rızıkını içkiye vermez."

olacak şekilde su katılarak içilebilir hale getiriliyor...

Sonunda ayağa kalktığımda, çarpıldığımı hemen anlıyorum zira boğmanın etkisi tam da ayağa kalkınca ortaya çıkmıyormuş. Gerçekten de ağır ve tehlikeli bir içki. Buradan Hadırlı'da bir ailenin evine konuk oluyoruz. Sert bir kahveyle ayılacağım yerde, bu evin sakinlerinin kendi üretimleri olan boğmadan devam ediyorum. Bu sırada hayatlarını anlatıyorlar:

"Burada herkes hafta sonları mangal yakıp boğma içer. Eğer bir hane mangal yakmıyorsa orda bir sorun var demektir. Eğlencemiz bütün bir hafta sonu devam eder. Bizim için mutluluk budur."

Perdeleri sımsıkı kapalı evin içine göz gezdirirken, Türkiye'nin unuttuğu ne varsa bu evde var olduğunu anlıyorum. Ortadaki sehpanın üstünde, çitalarla yapılmış oyuncak salıncak... Koltukta bağdaç kurmuş küçük çocuğun kucagındaki deftere yazdığı şiirler... Mutluluğun, insanın sevdikleriyle bir arada olması demek olduğunu bilen insanlar... Uzun zamandan beri görmediğim kadar barışçıl, huzurlu, sevgi dolu bir ortamdı bu ev ve bu mahalle. Güzel bir gün yaşamış olmanın doyumuyla ayrıldım evden; bugün boğmanın günüydü.

Biyolojiden sıfır çekmeye mahkûm çocuklardık

Ankara Seyranbağları yakınındaki Kızıltoprak Mahallesi, yarı deli yani Haydar sayesinde mi yoksa yüzünden mi tartışılır, kuşçuluğa heves edeli tamı tamına yirmi yıl oluyor. Nerden bulduysa bi' çift güvercini mahalleye getirmesiyle başladı her şey. Osaatten sonra alayımız kuşçu olduk.

Bizdeki potansiyeli gören Yorgancı Fikret, nam-ı diğer Pire Fiko başı çekti, Deli Haydar'ı da yanına kattı, Kızıltoprak Kuşçular Derneği'ni kurduverdi. Derneğin içindeki kafesler taklaci kuşlarla, çatılar ise yancı olmaya teşne "yaban" denilen paçazı güvercinlerle doluydu. Kaşla göz arasında mahallenin bi' nevi sivil toplum örgütüne dönüşüverdikardeşim. İşin içinde Deli Haydar bulununca türlü türlü çözümler kaçınılmaz oluyordu haliyle... Bi' gün bizleri topladı, anında Sadettin Teksoy ciddiyetine bürünüp.

"Ben var ya", dedi, işaret parmağını çevirerek. "Şimdi bu taklaci kuşlara var ya, bi' kablo bağlaycam, dinamom falan, elektrik üreticez bebeler!" Herkes şaşkın şaşkın bakarken devam etti: "Bi' düşünün bebeler, mahallenin alayı kuş, yemine her yere satarız, burdan taa Çin'e kadar kardeşim!"

Pire Fiko, "Çinlileri karıştırmamak" diyerekten lafa atladı. Muhtemelen, iyice uçuşmuş Haydar'ı frenlemek istiyordu. "Çinliler kim la!" dedi Deli Haydar. "Angara bebesiyiz biz o'lum, güvencen biraz kendine ya, güvencen!"

Bi' seferinde bebelerden biri, paçalı ile paçazı çiftleştirdiğine ortaya yar paçalı yavırlar çıkıverdi. Belki de o günlerde, topladığı bakırları çakıl taşlarla ağırlaştırıp Bâlâlı hurdaçılara okutarak hayatını idame ettiren bizlere yeni bir meşgale lazımdı, bilemiyorum tabii, ama bildiğim şu: Sırta sırta epeyce baktımış yarı paçalıları. Derken, kaprı giymiş gibi paytak paytak ortada dolanan yavırlardan ikisi birbirine âşık oldu; biri Kirli, biri Duman. "Siz kardeşsiniz lan, ne yapıyorsunuz!" demeye kalmadı, ufaktan yiyeşmeye başladı bunlar. Kuşlarda var ya, ahlak kitap hak getire birader. Zaten taklada da gözleri yok. O kadar bakıyoz, beşliyo, at işle. Yoo! Şimdi, paçalıyı paçalıyla çiftleştirenler aklı takla dör. Yok, karıştırdın mi, iş gücü seks olur lanetlerin. Uçurursun, iki takla atıp en yakın çatıya konar, sonrasında iş tutarlar. Yedi gün yirmi dört saat hem del!

Mehmet Ali & Akşamsefası

Kuş soyunun ıslah çabalarının tam gaz gittiği o günlerde, Ali Haydar kucagina paçalı bi' horozla mahalleye indi. Horozun bacakları, boynu uzun, belli ki dövüşçü. Ani dönüşler yapıp ters ters bakan hayvanı yanından ayırmıyor, cevize, takla besliyor. Dayanamadık, sorduk: "Abi, ne iş?"

Başını okşadığı horozu bakıp, "Kuşlardan birini aha bunla çiftleştirecem!" dediğinde, bizim gözler irileşti. "Düşünün bebeler, doğacak horozcu, hem uçacak hem de takla atacaktır!"

"Ya olmaz, tabiata aykırı," falan diymiyorsun. Adam deli divane, akına koyduğunu yapsın! "Dur, etmel!" laflarını iplemeden, horozla, dernek binasından kaptığı paçalı dişişiyi aynı kümese sokuverdi. Aklı sıra biyoloji çekecek. Bizim kuş,

horozu görünce anında pisti, nereye kaçacağını şaşırıp zavallı. Götkadar kümeste kafayı yiyecek işi seri taklaya vurunca horoz kabanırdı, belli ki kürküyor, ama serde horozluk da var tabii.

Laf uzamasın, lan biz paçalıyı bozmayn, taklaci bunlar diyo, Haydar'ın akına bak sen! Milletin gülmekten karnı yarılacak, bizimki ise burnundan soluyor. Horozu kümesten çıkardı. Hayvanın kanadını yelpaze gibi açıp koldadı. Gözlerini kısarak ofla baktı. Bir süre düşündü ve çekti gitti.

Ertesi sabah dernekte dükkü vukuatı konuşurken, Deli Haydar bi' elinde çuk, öbür elinde leğenle çıkageldi. Leğeni yere koydu. "La' ne yapacak bu deli?" derken leğenin yarısını suyla doldurdu. "La", dedi. "O'ruyo bu manyak!" Plastik. Çuvaldan horozu çıkardı. Sonra da bi' kutu çamaşır deterjanı, hadi marka da verelim, reklam olsun: Vim. Hayvan çırpmıyor.

Gövdesini suya yatırdığı horozun üzerine Vim'den serperken Pire Fiko koluna yapıştı: "Haydar, yapma gözünü seveyim, gebertecen lan hayvanı!"

Bizimkinden şafak attı: "Bırak Fiko", dedi. "Geberirse gebersin puşt! Kuşla derdeğe girecek, leş gibi kokuyo. Ulan eşiğulo eşek, bu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteory.org>

GEMİDE

Yıl 1998... Film çekmek için bir sürü şey lazım bunlardan birisi de kamera. Kamera gerekli malzemelerin içinde en pahalı olanlardan biri ve bizim de kameramız yok. Eski kameramanlardan artık kullanmadıkları, parçaları eksik üç dört adet kamera setini bir araya getirdik. Görüntü öğretmenlerimiz Mehmet Aksın ve Gökhan Atılmış bu üç ayrı setten iki tane düzgün bir set çıkardılar, filmi bunlarla çektik.

Tabii kameraların içine koymak için bir de oldukça pahalı film gerekli. Filminiz de yok haliyle. Bütün İstanbul'a haber saldık. İnsanlardan, çekimlerinden arta kalan, bürolarında, evlerinde, buzdolaplarında sakladıkları filmleri istedik. Tanidik veya tanımadık herkes yardım etti. Ellerindeki artık filmleri gönderdi.

Oyuncları olmadan olmaz. Onlar da gereken özveriyle fazlasıyla gösterdi. İçlerinden para veren bile oldu. Sinema kolektif bir iş, ekip de lazım. Çevreye haber saldık bu işte karşılıksız çalışmak için insanlar aradığımızı söyledik. Sağ olsunlar bir sürü kişi geldi. Tabii bir de para lazım ekibin doğal ihtiyaçlarını karşılamak için. Ne yazık ki bizde para da yok. Bir banka hesabı açıp çevreye haber saldık. İsteyen elden, isteyen bankaya yatırarak para yurtdışında bulundu. Hemen hemen herkes gönüllü olarak çalıştı. Mekan lazım mıydı. O da yok bizde. Bir adamdan gemisini istedik. Önce güldü, sonra verdi. İşte *Gemide* filmi böyle oldu. Herkesin eline emeğine yüreğine sağlık.

CANNES 1999 SELECTION OFFICIELLE
SEMAINE INTERNATIONALE DE LA CRITIQUE

On Board
GEMİDE

BI' YER VAR

Senin için bir masalım vardı, anlattım. Sen başını taş yerine dizime koyunca. Şakın uzun, boyun kısıyken henüz. Yanında olanların kimi masaldan ders çıkardı, kimi sözcükleriyle oyalandı. Laf olsun diye anlatılmadı oysa. Yine de olan uçan sözcüklere oldu. Akılda kaldım, yüreğe dokundum mu? Sese katkı söz tuz oldum mu? Yoksa anlatılan boşa anlatılmış olur. Ne geçer sakalsız dedenin eline, anlatmaktan başka.

Dinle şimdi. Ne konuşur ne susar bir çukur varmış. Çukılmaz bir dağın, girilmez çatığında. Yolu buraya düşen, ayrılmazmış başından. Ağzı konuşacak gibi açılmış da çukurun tek yaptığı susmakmış aslında. Öyleyken başında durup bekleyenler, öyle hikâyeler dinlediklerini söylemişler ki. Dahası vardıkları her yerde bunları anlatmaya başlamışlar herkese. Çukurun bana dediğidir, deyip başlayormış anlatmaya. Her biri birbirinden güzel, can alıcı, yürek yakıcı, bilgece hikâyeler...

Çukur çukur olalı o kadar sözü bir arada duymamış aslında. Dinle şimdi.

Bir mevsimi, bir yeri, bir kişisi olur olayın. Bir mevsim seçelim, yaz olsun. Sıcacın alna vurup beyin kaynatanından. Yer bizim meşe ağacıyla değişim arasında kalan toprak parçası. Bildin mi orayı? Kişi de işte o yerin sahibi bir taze kadını hani. Semen. Çokça zaman döndü üstünden, belki unutuldu. Belki de hiç duyulmadı.

Semen elinin işe erdiği vakitlerin birinde, çok erkeninde sabahın. Yine de güneş nasıl bir hissimla parlıyordu ki, kavuruyordu ortalık. Çukup evinden gelmiş oturmuş toprağına. Oluklara giden suyun yönünü döndürmüş. Biraz olsun ıslaklık olsun diye toprağı. Yağmur olamazmış o vakitte. Toprak yarık ki, ne yarik.

Bir zaman suyun başında beklemiş. Bakmış ki, uzaktan bölük bölük insan çıkıyor yukarılara. Tepenin başına, çatakta saklı çukura. Varıp yanına çukurun, duymak istiyorlarmış diyeceğini. Bir merak da Semen'i tutmuş. Son bölük insanın peşine takılıp yürümüş. Suyu akar, toprağı kavruk bırakmış öylece. Yanında azığı bile yokmuş.

Günler ve gecelerce ip gibi kıvrım kıvrım bükülerek, daracık yolunda yürümüşler tepenin. Bazısı daha yolun başında dönmüş, çıkılacak yol gözünde büyüdüğünden. Kimi gecenin ayazında

üşümüş, kimini güneş çarpmış, kimini rüzgâr. Azalarak da olsa varmış bir avuç insan, çukurun başına.

Semen günlerce oturmuş çukurun başında. Sonunda demiş, herkese söz söyleten sennmişin, bana da söylesözünü. Ben de bileyim ve konuşayım yeryüzünde, açılmış yaranın, kapanmış çukurların dilini. Ne kadar söz varsa dünya üzerinde, yerde ve gökte başıboş dolaşan, biri olsun gelip yerleşsin istemiş diline.

Öyle deyip susmuş. Toplamış kayaya serdiği eteğini de dönüş yolunu tutmuş sonunda, içi kırgın, Yüreği kavlak bir ağaç kadar ıssız, yürümüş. Yol bu. Nereye uzar, nereyi menzil seçer kendine? Nerede biter, neresi engebedir, bilinir mi? Semen, ki bir taş-oyunsa yerinden anlar, o kadar ezberindedir o yerler. Buna rağmen kaybolmuş. Bildiğim, deyip gözü kapalı yürüdüğü bir anda, gözünü hiç bilmediği bir düzlüğe açmış.

Olur bazen. Öyle, ortada durur gibidir de gözlerin görmediği yerler vardır. Adı sanı duyulmaz, kuş uçmaz kervan geçmez. İlaç niyetine bir yudum suyu içilmez. Uzaktan görüldüğü bu yerin harabe haline şaşırmış Semen. Yürüyüp içine girince nutku tutulmuş. Gördüğü bütün yapılar paramparçaymış çünkü. Taş, tuğla, demir tozdan yollar kapatmış. Evlerin nasılsa ayakta kalmış duvarları delik deşikmiş kurşunla. Ya insanlar? Bir ses, bir hareket yokmuş

ortalıkta. Belli ki bu yer, öylece terk edilip bırakılmış. Belli ki çok kısa bir zaman önce buralara havalar dan topar güleler yağmış. Ne taşı koymuş taş üstünde ne insan kalabilmiş taş içinde. Her biri dışarı uğrayıp çil yavrusu gibi dağılmış. Gittişler gitmesine, geride sadece parça parça taş yığını evlerini değil, havanın içinde asılı duran bir acıyı da bırakmışlar.

Bir baştan bir başa geçince yıkıntının içinden Semen, sırtından bir ürperti gibi geçmiş orada bırakılan. Bir korku gelip dayanmış boğazına. Vay, demiş, varılacak, görülecek yer burası mıydı, yeryüzünün? Benim de söz diye buraları söylemek miymiş nasılbim? Vay, demiş yine Semen, nasıl dayanılır bunca acıya?

Acı sözü doğurur. Söz acıya derman olur. Acı sözü doğurur. Söz acıya derman olur. İşte o günden sonra Semen, nehr e kapılan bir çakıl gibi döne döne yuvarlanmış. Yuvarlana yuvarlana gezmiş yeryüzünün her yerini. Gezdiği yerlerde mırıl mırıl söylemiş sözünü. Bir yer var demiş. Bir yerin bir acısı var. Duyun, görün, bilin demiş.

Çakılken un ufak olup toprağı karışmış. Bir yer var, demiş. Bir yerin acısı... Duyun, görün, bilin demiş.

Toprağın suyuyla ağaçlara yürümüş. Bir yer var demiş. Bir yerin acısı...

Ağaçlardan sözünü rüzgârlara bırakmış. Rüzgâr şehirlerin üzerinde vınlayıp durmuş. Bir yer var...

Masal bu ya, kimi duyduğuyla oyalanmış. Kimi duyduğuna hak verip her yerde anlatmış.

CAN BABA'NIN ANISINA

Can Baba ile tanışıklığımız yirmi yıl öncesine dayanır. Kendisi Ankara'nın en büyük kâğıt ardiyesinin sahibiydi. Çoğunluğu Çingenelerden oluşan yüzlerce kâğıt toplayıcısı Can Baba'nın ardiyesinde çalışırdı. Can Baba'nın ardiyesi sadece bir kâğıt deposundan ibaret değildi ama... Sokakta yaşayanlar, baliciler, çöp toplayıcılar... Yani Ankara'nın neredeyse tüm ayakta kimisinin ardiyesinde yatar kalkar, yemeğini onun deposunda yerdi. Sıyasetten aşka kadar, hayata dair ne varsa konuşulan, Kürtlerin, Çingenelerin ve diğer sâhipsizlerin türkûleri ve ezgileriyle çınlayan bu izbe depo, Can Baba Akademisi diye anılır dı. Arada atılan hesapsız kâhkâhlarla yüksek perdeden söylenen gırla küfürler eşlik eder, koca bir şehrin tükettiklerinden arta kalan atıkları toplandığı bu yer, en kıyıda itilmiş yaralı hayatların kendidliğinden dildi geldiği bir panayırâ dönerdi.

Kırk dokuz vilâyetin mahpusunda sürgün yatmış bir eski zaman delikanlısıdır Can Baba. On yıllar sonra cezaevinden çıkınca çocuklarını sofrada bile kendisiyle konuşmamalarına içerler ve arabasına atlayıp Ankara'nın yolunu tutar. Yol kenarında mola verip çıgaralığını sararken kökü dışarıya çınar bir gelincik çiçeğı görür ve kökünü sağlamlaştırmak için silahının kabzası ile toprağı vurarak gelincikğin kökünü sağlamlaştırır. İşte o zaman kendi kendine şöyle der: "Sen daha bir gelincike kıyamıyorsun, bu saatten sonra nasıl bir cana kıyacaksn?" Silahını bıraktığı gün o gündür. Sonra da Ankara'nın çöpleri olur meskeni. Kendi diyetiyle çöpler ona sabıkasını hiç sormamıştır, sormayacaktır da. Bir şirinde bu ilişkiyi şöyle anlatır.

Adımı sorma/Tinericiyim, baliciyim, hacıyım/Her an suç işlemeye müsait geçşiyim/Kendine mahcup olmuş bu memleketin zavallı insanları/Gel bir kâğıt,

gör kâğıt işçisini/Gör ki,/Altındaki mükemmelliğı tanı/ En son sınıf vatandaştı adımız/Meclise kadar çıkmışt şanımsız.

Bilimkurgu filmlerinden gerçek hayata ışınlanmış karakterlerin kurduğı çöpten insanların dünyasına uzaylı istilası başlâdığında (ki siz bunu özelleştirme diye de okuyabilirsiniz) direnşin en önlerine geçen gene Can Baba olmuştu.

Çöp hırslı diye yandı canımız/Onlar sokağı atılmış çöplerdi/Aşımızdı, ekmeğimizi, nimetimiz, yağımız/O çöp center markasındaydı mağazalarımız/ Artık çöplere de yasak koydular/ Her çöüp başına birer zabita diktiler/Acemazca saldırp çöpte bizim diyerek hak iddia ettiler/Peki şimdi kim sevecekti/O çöplerde sevilmeyen sâhipsiz köpekleri/Peki şimdi kim öpecekti/O çöpte evsiz kedileri/O çöpin başında bir güvercin umutsuzca bekler/Benden kaçmaz/Çünkü ben geleyim diyer o güvercindeki dilekler/Şimdi ben sokaklarda bir atık kâğıt işçisiyim/Haykırсам da duyulmaz sesim/ İntihar ederken özgürlüğü devrimci yargılarım/Hiç kimsesi olacaktım tanıdığım herkesin

Can baba devrimci düşünceler ile cezaevlerinde birlikte yattığı siyasi tutsaklar aracılığıyla tanışmış ve "gerici yanım" dediğı Müslümanlık ile harmanlayarak kendini münhasır bir değerler sistemi yaratmıştı. Ancak o devrimciler ile bugünün devrimcileri arasındaki açığı gördüğünde çoğu zaman öfkesine hâkim olamazdı. Ve sokak çocukları ile yaşadığı bir anıyı kaleme alırken devrimcilerle yönelik öfkesi, beklentisi, hayal kırıklığı şu kelimelerle dökülmüşü satırlara:

"Kalabalık bir zabita operasyonunda biz nakavt. Ben elleri arkadan bağlı bir vaziyette, iki kâğıtçı daha getiriyorlar yanıma. Öyle yorgunum ki anam dinim ağlamış, o da nesi tanıdık sesler, kaçşan zabıtlar ve kırılan zabıta arabalarının camları. Saldıranlar mahallenin balicileri. Onları götürdüğüm bir iki eylemde öğrendikleri sloganı atıyorlar:

'Atık kâğıt işçisi yalnız değildir, emeğe uzanan eller kırılısın.'

Angradaki memurlar onlara yaklaşıyor, çünkü bunlar sokak çocukları. Grubundaki balicilerin, tinerçilerin lideri konumundaki Mahpus'un yanına gidip, 'Yeter! diyor. Mahpus'un gözleri can çağığı gibi kıpkırmızı dikiliyor komişere. 'Olur, bence sen git de evinde uyu. Zabita senin görevini de yapar. Adamlar Jandarma mı, Polis mi? Bu

gaspa uğruyor? Biz yapsak cezası ne? Bir ömür! Bu saatten sonra seni dinlemem komişere ona göre.' Artık komişere ne düşünyorsa, gerisini geri sessizce yapıyorlar. Gelenler Mahpus, Fıreş, Fıçı, Çivi ve ben. Onların cumhuriyete, mekânlarına geliyoruz. Fıreş, 'Hadi komün yapalım bugünü kutlayalım!' der mez, Mahpus sinirle bağıyor. 'Ben her zaman diyorum, hiç kimse gayrimişru ağza devrimci tavırları al-ma-ya-cak. Haa! Mal mı alacakmış, bunun adı nedir? Çed (argoda kamulaştırma) o kadar.' Çivi alınıyor, 'Yani bid deyinice mi komünün anlamı

değer kaybediyor. Bizlerden hiç mi devrimci olmaz yani?' diye bana sorunca ikileme kalıyor. İster istemez günümüz şatrlarında bar devrimcililiğı yürek söğutanlar bir yanda, dergi devrimcililiğı yaparak kendini faydalı olduğına şartlandırılan diğer yanda, yapay ve suni katkılardan dolayı aşkam eve gittiğinde, rahat rahat huzuru bulmuş, rahavette uyuyanlar, entelektüelliklere karşı tarafa bir şeyler öğretmek yerine, rezil etmek için onları kültür mantığıyla boğanlar... Ve bu bunların bizleri tedavisi mümkün olmayan hasta insanlar olarak görüyor olmaları benim susmama neden olmuştu."

Yaradılanı sevmek Yaradan'dan ötürü; kurduyla kuşuyla insanıyla... Can Baba aynı zamanda bu felsefenin ete kemige bürünmüş halidir.

Benim yolumu bekleyenler var: Çadırkent'in çocukları. Bu halimi Kadir İnanır görse kıskanır. Hayranlarını ben beklemekte. Bunlar bayramlarda yeni elbise giymemiş utançağı, sefil doğulu çocuklar. Onları Melek abıbları idare ediyor. Melek on yasında ahrâz bir kız, en büyüğü. Öyle zeki, öyle asil ki çok adaletli. Kim dünden bir şey alması, o bilir. Ön tarafa önce onları alır. Gözlemlerinde perde hep mahzun ve biçâredir, saçları aylardır ne taranmış ne yıkanmıştır. Kime nasip olur böyle ki paylaşmak! Ve çöp diyerek bize, dünyamıza ve umutlarımızı musallat olanlara şu cevabı reva görüyorum.

Lan mıntlar!
Etrafınız, eşrafınız mafya olsa bile hiç çıkmez.
Arkanızda kralınız da olsa, bize gücünüz yetmez.
Ne Salavatu Şerif kırtırsar sizi,
ne de Tanrım affetmez.
Çok iyi bilmesiniz,
serçeler hep kalıcıdır asla göç etmez!

Ger de gittin Can Baba. Karanlıkta içinden seşenler yüreğimizin kafesindeki serçe susarsa, kim söyleyecek aydınlık günlerin türkülerini diye sorduğunda kendi kendime, seni ve sözünü beşmele edip tazeliyorum inamını. "**Serçeler hep kalıcıdır asla göç etmez!.."**

Mehmet Ali & Akşemsefasi

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Grigoriy Aleksandroviç Peçorin, Mihail Yuryeviç Lermontov'un birkaç öyküden oluşan *Zamanımız* *Bir Kahramanı* romanının trajik-kahramanı ve 19. yüzyıl Rus edebiyatında sıklıkla ele alınan "gerekiz adam" tiplemesinin canlı bir örneğidir.

Yaşamı

Peçorin, soylu ve zengin bir aileden gelen yirmili yaşlarında bir subaydır. Geçmiş ve aile si hakkındaki detaylı bilgi yoktur. Gençliğinde kendini parayla elde edilebilecek zevklere bırakır, sonra sosyeteye girer, aşk maceraları yaşar ama hepsinden sıkılır; kadınların sevgileri gururunu okşasa da kalbi hep boş kalır. Bir dönem kendini okumaya adanır, sonra öğrenmekten de bıkar. Rusya'nın bir yandan kendi içindeki siyasi çalkantılarla boğuştuğu bir yandan da Kafkasya'yı işgal ettiği bir dönemdir. Kafkasya'ya gönderildiği zaman Çeçen mermilerin altındaki canının artık sıkılmayacağını sanır ama yanılır. Bir ay içinde mermilerin vnlamasına da ölümün yakınlığına da alışıp eskisinden daha çok sıkılmaya başlar. Peçorin, sürgüne gönderildiği Kafkasya'ya giderken Taman diye bir sahil kasabasında konaklar. Burada bir kaçakçı çetesiyle karşılaşır. Onları gördüğü için, onlara getirilip öldürülmeye çalışılır, son anda kurtulur. Daha sonra kaplıcalarıyla ünlü bir kasabada karışır. Burada Prenses Meri ile tanışır, eski sevgilisi de kaplıcalara gelir. Üstelik Prenses Meri'den hoşlanan başka bir subay daha vardır. Sonunda bir düelloya karşı ve rakibini öldürür. Bunun sonucunda da tüce bir kaleye gönderilir. Bir düğünde gördüğü Çerkes güzeli Bela'ya tutulur. Çeşitli entrikalarla kıza kaçırıp kaleye getirir ve kendine teslim olması için her türlü yolu dener. Genç kadın sonunda aşkına karşılık verir ama o yine mutlu olmaz. Bela öldürülür ve Peçorin kaleden ayrılmı Çeristan'a gider. Yolculuğu gereklerden kaçmak için bir çözüm olarak görmektedir. Beş yıl kadar sonra askerlikten ayrılan Peçorin İran'a giderken yolda eski bir arkadaş olan Maksim Maksimiç ile karşılaşır. Maksim Maksimiç'in birlikte yolculuk ettiği ve Peçorin'in hikâyesi ile ilgili (isimsiz) bir yazar aracılığıyla günlükleri yayımlanır.

Nihilizm

Peçorin, bazılarına göre aslında "harika bir genç"tir ama "bazı tuhaf huyları vardır". Kıvrak zekâsı ve cesaretiyle girdiği ortamlarda hemen fark edilir. Birçok olumlu ve olumsuz özellikleri birleştiren yapısı nedeniyle topluma, hayattan gerçekleriyle ve hatta kendileriyle çelişen soylu aydınların bir **prototipi** gibidir. İçinde yaşadığı toplumla ilgili ciddi sorunları vardır, paradokslarla dolu egoist **kışkırtıcı** ve kibri onu toplumdan uzaklaştırmakta, hem kendisine hem de çevresindekilere ciddi zarar vermektedir. "Toplum bozmuş ruhumu, kâfâm hüzür bulmuyor, kalbim doymak bilmiyor." Gerekiz mevzular yüzünden saçma sapan durumlarda kalır ki bunlardan bir tanesi ölümle sonuçlanan bir düellodur. Peçorin birçok şeyin farkındadır ancak eyleme geçme gücünden de inancından da yoksundur. Çıksı yolu bulamadığı düşünceleri ve hissettikleri anlamsızlık, hem kendisine hem de etrafındakilere zarar veren bir hıncı dönüşür. Hakikatin ve değerlerin anlamlarının kaybolması onu edigen bir nihilizme sürükler, her şey sıradanlaşır, "Bir budala mıyım, yoksa bir zorba mı, bilmiyorum. Hiçbir şeyle yetinmiyorum: Hazlara alıştığım gibi hüzne de kolayca alışıyorum ve yaşamım gün geçtikçe daha boş oluyor." Peçorin'in gelecekte ne hiçbir beklentisi yoktur, dolayısıyla bazı aksiyonlara rağmen (düellolar, aşklar, entrikalar), sadece hayatta kalmaktan ibaret bir yaşam sürer. Yaşama karşı kinik denebilecek kadar kayıtsızdır; tehlike, ölüm, kadınlar, aşk, güzşayış onun duygularını harekete geçirmez. Peçorin, bencilliğini can sıkıntısı ve yoğun bir kinizmle birleştiren melankolik hassasiyetleri olan bir proto-nihilisttir.

Aşk ve Kadınlar

Peçorin'in kadınlarla ve aşka bakışı da tipki yaşam karşısındaki tutumu gibidir, kayıtsızdır. Onlar hakkında her şeyi bildiğini iddia eder ve hatta kendince kadın kalbi uzmanıdır. Kadınlardan başka dünyada hiçbir şeyi sevmeyiğini, onları için veremeyeceği hiçbir şey bulunmadığını açıkladıktan hemen sonra, "Şunu da itiraf etmeliyim, kişilikli kadınlar dan hiç hoşlanmam: Kadınlarla giden bir özellik değil bul." diye itiraf eder. Kadınlarla sürekli kur yapar, onları aşkına inandırmak için çeşitli entrikalar çevirir ama her şeyden sıkıldığı gibi onlardan da sıkılır. Prenses Meri'yi kendine aşk etmek için bütün hünerlerini gösterdikten sonra kadını yüzüstü bırakır. Çerkes kıza Bela'yı türlü türlü dalaverelele kaçırıp gönülünü kazanır, hem kızın hem de ailesinin yakınına yol açar ama umursamaksızın yoluna devam eder.

Kaynakça

- Zamanımız Bir Kahramanı*, Mihail Yuryeviç Lermontov, Çeviri: Ergin Altay, İstanbul, İletişim Yayınları, 2014
- Nihilizm*, Bülent Diken, Çev.: Aylin Onacak, Ayrıntı Yayınları, 2011
- Oblomovluk Nedir?* N.A. Dobrolybov, Çev.: Mazlum Beyhan, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 2010

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Peçorin

Karakter Adı

Kitap

Yaratıcısı

Milliyet

Yaş

Meslek

Etkilendiği kişiler

Etkilediği kişiler

Peçorin

Zamanımız Bir Kahramanı

Mihail Yuryeviç Lermontov

Rus

25-30

Subay

Lord Byron (Don Juan),

Walter Scott, Puşkin

(Yevgeni Onegin)

Peçorin sonrası yaratılan tüm

"gerekiz/lüzumsuz/aylak/

issiz" adamlar.

TİKSİNDİREN DEGAJ

Kötülüğü paçalarından akan profesyonel bir şarlatan olmaya zorluyor evren çok azımız direnmiyoruz geniş salon takımları ve bol kahkahalı ev oturmalrı özenle büyütülen çocuklar, yılbaşı kutlamaları tatil planları, kristalli vitrinler ve prestij! yirmiküsürüncüyüzyılın bayılтан kaleleri arada evlerinden çıkamayan çocuklar arada sarma sigaralar arada öğrenim kredisıyla idare edilecek bir ay arada fırsat bulan herkesin fırsat bulduğu herkese üstten üstten laf sokması arada sloganlar -eşitlik ve hürriyet- bara gidene kadar sonra viva la liberte sonra garson kıza sarkma teşebbüsleri sarkasizm insan hakları çoğulculuk ve yokluk ve yoksulluk ve lice ve silopi ve sur ve bir bardak daha bir bardak daha, mecbur!

Azcık unutsam desem de beceremem hatırlatır kendini ilk degajda eksiki majör kanalların ana haber bültenlerinde detayı az tirajlı gastelerin üst orta başlıklarında fazlası ikibinküsür doğumlu çocukları mezar taşlarında!

NIYETİM BELLİ

Sosyoloji hocam Gönül Hanım, herhalde öğrenim hayatım boyunca, en iyi anlaştığım kişi. Millet goy goy yaparken, sıramda Server Tanilli'nin kitaplarını gördü. Fransız Devrimi, neredeyse beni inşa eden vaka. Rousseau rehberim, Voltaire benzinim, gidiyorum gece gündüz.

Manastır anılarına denk geliyorum Mustafa Kemal'in yine aynı dönem. Değişik ağızlardan, hepsinin aynı noktayı işaret ettiğini fark ediyorum: Devrim! Adam kararlı, şüphesiz ve dinamik. Meyhane masasında, on yıl sonraki kabinesini açıklıyor. Garip bir adam. İnancı sağlam olduğu için inandırıyor etrafını. Sofya'da, Viyana'da öyle bir

valsler yapıyor ki, ağız açık kalıyor manitaların. Büyücü olsa yeri...

*Pişman değilim,
Mustafa Kemal'i
severim...*

Akciğer hastalığı, insanı hızlı yaşlandırır derler. Düşünsene, yaşam dediğimiz şeyin ilk maddesine aykırıdır: "Nefes!"

Hızla büyüdüğü coğrafyanın reisinin yâveri olmaya kadar varıyor iş.

O zaman liyakat önemli, "kıyak" sözlükte yok. Üç kıtada savaşıyor aynı zamanda. Manevraları, West Point Akademisi'nde ders hâlâ. Gel de hayran olma...

İlmik geçiriyor boynuna şeyhülislam ama Anadolu halkı bağırma basıyor. Allah, kitap, yanlış söylemiş olamaz. Okuma-yazma fakiri topraklar, gözleriyle gördüğüne inanıyor tabii. Adam bizden biri. Adam korkusuz. Adam niyetli.

Oruçlu insanlara sorardık bilir misin? "Niyetli misin?" diye. Kemalist kaleşör değil, sosyalizme ve halkların yarenliğine inanan ben yazdım bu yazıyı. Pişman değilim, Mustafa Kemal'i severim...

HALKIN ÇOCUĞU SÜPERMEN Beşiktaş'ta

Tam altı saatir Beşiktaş Siyah Kafe'de oturmuş çay içip ve Şarlo filmi izliyordum. Uzun masanın bir köşesinde sakince bu eylemi devamlı ettirirken film üçüncü kez bitti ve dördüncü ayın başladı. Bu esnada mekânın çok sevgili sahibi Önder abi geldi. Sessizce karşıma oturdu ve gözlerimin içine bakmaya başladı. Ben de kendisine olan saygımdan dolayı filmi izlemeyi bırakıp Önder abiye baktım. Kendisine bir çay söyledim. Birbirimize bakarak çay içiyorduk. Hiç beklemediğim bir anda "Epidim" dedi. Birden elim ayağıma birbirine dolandı. "Çok geçmiş olsun abi, var mı yapabileceğim bir şey?" dedim. Eprimiş bir ifadeyle bana bakıp, eprik bir ses tonuyla "Şampiyon olmamız lazım, aksi halde ypranıyoruz," dedi.

Başımı öne eğerek biraz düşündüm. Bu konu benim de yaralarından biriydi. Aslında hayatı kişisel olarak algılamamaya dikkat eden bir süper kahramanım. Yani diyelim ki dünya yok oluyorsa, hemen kendime pay biçmem. He ypranır mıym, tabii ki ypranırım. Acımı azaltır mı? Asla. Yine de prensip olarak meseleleri kişiselleştirmem. Ama bu sefer öyle olmadı. Beşiktaş konusunda güçlü kalamadığım için keskin ve korkutucu bakışlara ne yapmam gerektiğini sordum. "Sol bek oynayabilir misin?" dedi. Oynayamayacağımı söyledim. Hızlıca yüzü düştü.

Aklımdan düşünceler bir film şeridi gibi geçerken benzer aklımda diğer kınımlı geldi. Hemen soyunma odasına giderek üzerimi değiştirdim ve geri döndüğümde tüm gözler üzerimdeydi. Beşiktaş'ın en meşhur kahvaltıcısında bir süpermen olarak yeni bir maceraya atılmak için sabırsızlanıyordum. Ben bir süpermensem, Beşiktaş'ı şampiyon yapmalı ve kahraman olmalıydım. Yarım kalan çayımı kafaya dikip sertçe kapıya doğru yöneldim. Önder abi arkamdan, "Nereye lan süpermen?" diye

bağırdığında sadece kafamı çevirip "şampiyonluğa" dedim. Hesabı ödeyip dükkandan ayrıldım.

Dükkanın önüne çıktığımda küçük bir ayrıntı atlamış olduğumu fark ettim. Ne yapacağımı bilmiyordum. Yani Beşiktaş'ı nasıl şampiyon yapabileceğim konusunda en ufak bir fikir yoktu. Keşke çok iyi bir sol bek ya da şahane bir defans oyuncusu falan olsam diye düşündüm. Birkaç dakika daha düşündüm. Birinin bana yol göstermesi gerekiyordu. Kimin aklına güzel bir şey gelir diye düşünüp sonunda cevabı buldum. Beşiktaş'ta Emrah Serbes vardı ve kendisi *Erken Kaybedenler'in* yazarydı.

O hikâyeleri kuran, Behzat'ı yazan bunu da çözer diye düşündüm. Hemen aradım.

Emrah abi telefonu, "Nabiyon la Süpermen," diye açtı. Sözü hiç uzatmadan derdimi anlattım.

- Emrah abi hızlıca bir şey sormam lazım.

Beşiktaş'ı nasıl şampiyon yapabilirim?

-FM'de mi öğlüm nerede? FIFA mı

oyunuyorsunuz?

-Yok abi ya baya bildiğin bizim takım bu sene

şampiyon olsun istiyordum da ne yapmam lazım?

-Ne içtin lan siz? Önder yanında mı öğlüm?

-Abi bana yol göster bak. Bir şey içmedik. Siyah'ın önündeyim şu an.

-Bir kere Süpermen hiçbir koşulda Beşiktaş'ı şampiyon yapamaz Süpo.

-Neden abi?

-Çünkü gıysıyı sarı lacivert kırmızı lan! Daha ne olsun öğlüm.

Olduğum yerde kalakaldım. Telefon elimden usulca yavaş yavaş düştü. Bir taraftan Emrah abinin sözlerini dinliyorum, diğer taraftan da telefonun

camı kırılırsa boku yedik diye düşünüyordum. Hafifçe çömelik bir halde telefonu kontrol edip bir sigara yaktım.

Telefon sağlandı. Oysa ben incinmişim. Dünyayı kurtarayım diye çıktığım yolda semte bile çıkamamıştım. Tekrar kafeye girdim.

Artık boş masa da kalmamıştı. Aklımın içinde sürekli olarak Serdar Ortaç'tan duygusal parçalar çalıyordu. Öylesine kederli, öylesine ypranmış haldeydim. Önder abiye gidip duruma anlattım. "Doğru söylemiş Emrah," dedi. Bunun farkında olduğumu, ne yapabileceğimi sordum. "İyi bir Beşiktaşlı, Beşiktaşlıların mutlu olmasını sağlayandır Süpermen," dedi. Nasıl yani falan demeye kalmadan "Aslında bizim de eleman eksikizim var bugün. En azından servise yardım et lan," diye devam etti. Bir kafeye bir kendime baktım. Hemen kabul ettim tabii.

Süpermenlikten ilk böyle soğudum a dostlar. Kendime, çevreme, takıma faydası olmamaya başlayan bu illet, gitgide hayalimi kırıyor, beni olaydan uzaklaştırıyordu. Bu kadar zaman renklerin de düşünmemiştim. Anlayacağınız, ilk kez bu pelerinle böyle yabancı. Barışır mıym? Bilmiyorum. Keşke uçabilsem, en azından kafam rahatları.

UÇAN BAYRAKLAR ÖZGÜRDÜR

Anelerin ninnilerinden spikerin okuduğu habere kadar, yürekte, kitapta ve sokakta yenememiş yalını, Karaköy'ün kamburu Yüksek Kaldırım'a akşam erken iniyordu Hezarfen'in telaşıyla. Ucuз bir kırmızı şarabın serin kokusundaki merdivenlerde salım söğütü saçlarıyla güzel kadınlar ve karamayan cevahirlerini koruyan yumruk erkekler oturuyordu. Aynı sofrasında söylenen bir türkü ile güneşi içenler bir aradaydı tam da o an, bugün, bu akşam. Ve birdenbire bir kuş gibi vurulmuş gibi kanadından, sevdanın kanat sesleri geldi Mevlevihane tarafından duman duman. Ceketimin ardına gizlenen mızıkamın kalbi yerinden çıkacak gibi oldu. Ben önce korktum kir pikliklerinden başlayarak, ince ayak bileklerime kadar ve yadigar (mızıkam) uzattı cebimin kenarından notalı gözlerini ve sol basa basa bağırды: "Ben artık şarkı dinlemek değil, şarkı söylemek istiyorum." Hemen susturdum bayram çocuğu neşeme onu bir hamlede. Çünkü daha kırk iki saniye olmuştu sevdama kuşun kanadında gördüğüm. Korksun istemedim o da yüreği seveda taşıyan herkes gibi. Hemen her utandığımda yeri öpen sıkıca omuzlarımı geriye doğru attım ve yapayalnız yürüdüğüm sokaklara bıraktığım seveda türkülerinin gurbete bakanların dillerine dolandığını duydum usul usul. Bereketzade'nin berberi Ömür, müşteki bakışlarıyla kovalyorudu yekovanla akrebi, saat 18:05'i gösterirken Kuledibi'nde.

Ve karşımda bir duvar! Örumceğin ağ bağlayamayacağı kadar anısı olan heybetiyle, isim

kazılamayacak kadar delik deşik olan acısıyla, duvar gibi değil de duvara özlem duyan, bir araya muhtaçlığı kıpırdamadan bağiran örgütlü bir taş yığını gibiydi. En yaşlısından bir taş taklidi özlemle yaşanan gözbebeğim. Silinmek üzere olan bir elyazısı kurşun kalem iziyle: "Bizi esir ettiler, bizi hapse attılar: Beni duvarların içinde, seni duvarların dışındayım!" Kuşun kanadıyla bana haber yollayan sevdamin notuydu belki de bu mavi gözlü devin dilinden dökülen mısralar. Kaldırdım kafamı bir onurla yukarıya, güneşi içen sevdamin saçlarıydı gölgesinde serinlediğim! Ve başladım dönmeye Galata Kulesi'nde aşağıdan yukarıya. Ellerim taşlarda, tek tek, dura dura, koşu koşu, kan revan içinde, çıkıyorum en dibinden en tepesine bu şehrin.

Ve beni görenlerin çığlıkları geldi kulaklarımıza; kulaklarımız sağır, aklımız suskun, öfkemiz bileyli, gözlerimiz yaşlı, yer soğuk, iç sıcak, sokak karanlık, acı yetişkin, insaf korkak ve her metrede baktım onlara, akrep gibi, serçe gibi, midye gibi ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkuncu olan kardeşlerime. Cebimdeki koparılan papatya yaprakları düşmeye başladı üzerlerine ve bağırđım yine avazdan daha az bir gayretle içimden: Ve biz, duvarlara hapsolanlar, adalete üvey olanlar, biz ayağı yanan topraklara, elleri taşlara değenler ve güneşi sırtına güç edenler, kara bir çölün ortasında neden başladık güneşle yer arasında dayaklar yiyip durmaya? Demeye dilim varmsa da bu sefer avaz avaz bağırđım "Kabahatin çoğu sende

canım kardeşim," diye. Herkes gitti kilitlerle bezenmiş evlerine ve kimse kalmadı Galata Kuledibi'nde. Bir tek yakınlardaki bir tiyatronun avlusı konuşuyordu hep bir ağızdan yaşadım diyebilmek için.

Ve şimdi ayak basparmağımın ucunda kulenin en tepesindeyim, bakıyorum sevdama aradığım bu yoksul, bu adaletsiz şehrin sokaklarına. Sanki kulenin en tepesindeymiş tıpası kötülüğün. Bir zıplasma tertemiz olacaktı gibi yeri göğün. Kuşun kanadından bir umut getiren sevdama göz görmez olmuş. Gölgeler gölgelenmiş, renkler silinmiş,

Sonunda dilim tekrar yorguncu düştü, bağırđım gidenleri geri çağırđım, baktı yalnız uzaklaşan atların parlıdayan nallarına. Ve ben şarkı söyleyip şapkamı çıkardım, tel tel saçlarım havalandı meltemle ve sallandım bir bayrak gibi en tepesinde bu şehrin! Aşkın

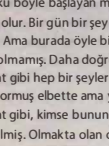
bayrağı gibiydim tam da bu an, bugün, bu akşam. Direklere, halatlarla, zincirlerle bağlanan bayraklar özgürlükten bahsedemez, onların gölgesinde özgürlükle sevişemez. Uçan bayraklar özgürdür dünyada ve belki bir bayrak ile bir kurşun buluşmak isterdi havada. Herkesten uzak bir bağozın üstünde, buluşmak. Karşılaşmak, karşısına almadan, kol kola, özgür bir türkünün nakaratı gibi karşılaşmak, durmak, sırtını vererek durmak, güvenmek en tanımadığına en bilmediğinden anında.

Ve içimde bir ses, "Ağlama, kara suyun arkasında el bağlama, ağlama!"

SÖZLERİN DOĞASI

Masal bu ya, çok eskilere gideceğiz, dedi. Bana bunu bir kuş anlatmıştı. Niye şaşırдын, kuşlar masal anlatamaz mı? Anlatır, hem de öyle bir anlatır, öyle bir güzel anlatır ki.

Çok eskiden, uzak mı uzak, dağların, çöllerin, denizlerin ve göllerin gerisinde, kimin gittiği, kimin döndüğü belli olmayan bir yerde, kendi halinde bir köy varmış. Artık köy mü desem, kasaba mı, fazla büyük değilmiş ama öyle küçükçük bir yerde anlaşılmasın sözlerimden. Epceye kalabalıkmış, her türlü iş güc varmış. Türlü insanlar ve hayvanlar, türlü yaşamlar ve ölümler, türlü meyveler ve sebzeler ve türlü alışveriş elbette.

Yeni bir
yav
büyü
gölge
görmez

Şimdi denderim bir gün bir şey olur
günleri benim bekleyecek sin.
Çünkü böyle başlayan masalarda
öyle olur. Bir gün bir şey olur.
Ama burada öyle bir şey olmaması.
Daha doğrusu, hayat gibi hep bir şeyler oluyormuş
elbette ama yine hayat gibi, kimse bunun farkında
değilmiş. Olmakta olan o pek çok
şey arasından öyle bir şey varmış
ki işte bizim masanın kanat açış üstünde
dolaşacağı şey o. Aç bakalım şimdi kanatları,
yaklaş ve işte buraya bak. Ne diyoruduk, pek çok
şey oluyormuş, insanlar gidiyormuş, geliyormuş,
çalışıyormuş, evleniyormuş, çocuklar doğuyormuş,
kazalar oluyormuş, insanlar ölüyormuş, bildiğin
hayat. Kanatların hırsızı bira daha inelim. İnsanlar
görüyoruz, duyuyoruz, birbirine söylüyoruz,
masallar, yazılar, haberler, şarkılar, türküler, resimler.
Gördün mü, duyduğun mu, gittin mi, gezdin mi.

Yavaş ve çok yavaş oluyormuş her şey. Yeni bir kız olup uçsak, de ki, milyon defa gidip dönsük, yok yine de fark etmezmişiz. Ama biz çok değişik ki bilelim. Oysa çok olupunca neler görürüz bilince ki...
Ağaçların savruluşlarındandır rüzgârların ne yünden estirdiğini anlamaz mı kuşlar? Yeni bir ormanın yavaş yavaş büyüdüğüne göklerden görmez mi kuşlar? Denizler yavaş yavaş çekilse, tuzlari iz bırakmaz mı? Bir mil bilemiş çekilse, uzun uzayan beyaz bir çizgi çekilmez mi okyanusun kenarına. Var git sen düşün artık, küçük ama küçükün bir şeyin bile, ta tepelerden nasıl büyük bir şaret bıraktığını. İşte bu insanların yaşadığı topraklarda da bunlar oluyormuş ama kuşlardan başka kimsenin haberi yokmuş. Ne demiştik? Yavaş çok yavaş oluyormuş her şey.

Kuşlar bu diyarın üstünden gece geçe, vavaş vavaş farkına varırmış ki oraların sesleri değişiyor. Nasıl oluyor diyecesek, bunu ben de sordum. Kuşların anlatması bu, meğer sözlerin doğası değişmiş. Anlatmaları şu ki, ahenkli havada dolaşan şarkılar, ninnilere eşlik eden dilin sesleri bir olup gökyüzüne aynı güzelim türküyü söylüyorlar, birden bir şangırtı kopar, gırtlık yükselmeye notalar, ninni duyulmaz olmas, arti ne ninni, ne türkü, ne şarkı, bir kuru gürlütlü, kuşlar şaşkın tabii, geçip gitmişler her. İnsanın olduğu yerde kavgaya gürlütlü her olur ama bu kez farkları demişler. Onlar kuş tabii, ne yapacaklar, herkes neyse ne. Kaç kez uçmuşları o diyarlar üstünden bilince, bu kez de içlerinden biri fark etmiş ki her geçtiklerinde diyorlari azalıyor. Biraz kanat çırpıp alçalıyorlar ki, doğru, bu kez de sa sesler azalmış. Sözlerin doğası bozulduğundan olsa gerek diyor biri, bunlar aralarındaki sözləri, yani konuşmayı bırakmış.

Ne türküler eski nesnesinde ve
hüzününde, ne oyunlar sevinçli ve
umutlu. Yıllar yıllar geçiyor, kuşlar
nesiller boyu uçuşuyor ve aynı göllerin, dağların,
denizlerin üstünden. Sözlerin dogasını kaybetmiş
bu diyarın üstünden geçmeyi sürdürüyorlar.
Sonra neler oluyor diyecesek, şu ki, şu söz kendi
içine çekilmiş son geçtiklerinde. Ne şarkı var
ne türkü, ne konuşma var, ne bir soluk. Sadece
sessizlik. Şimdi sen benim yüzüme hiç böyle şey
olur mu diye bakıyorsun ya, işte ben de aynı böyle
baktmı çıksa. İnsan hiç konuşmadın durabilir mi
şu etmeden durabilir mi, duramaz dedim. Evet,
dedi, doğru, onlar da bir şeylerden söz esiyorlar
elbette. Günlük hayat devam ediyor, Ama sözün
dogasından uzak. Bir şarkı yok havada dolanlar, bir
boşluk, büyük bir boşluk var, edilmemiş sözlerin
boşluğu, yasaklanmış, duyulmamış, yerlerine
yanalar geçmiş sözler.

Sonra neler olmuş diyeyeksin. Bunu ben de sordum masalı anlatan kuşa, sordum ama kaybedecek bir an' bile olmadığından sorumu duymadzan geldi. Sen hiç kuşların doğalarına aykırı gelip bir yerde oyalandıklarını gördün mü? Durmazlar, öldürsen durmazlar, öldürdüğünle kalırsın. Gidecek yolu varmış. Güzel bir hissiyatla kanatlandı yarımandan.

**7 SORU
CEVAP**
**Gökcan
Sanlıman**

Kendi yazdığı şarkıları, kendine has yorumu ve bugüne kadar yayınladığı şarkılarıyla özel bir dinleyici kitlesi edinen Gökcan Sanlıman'a sizler için sorduk.

Önce neler yazmış bakalım

"uçurumda açan menekşe
en sevdiği çiçekse
kuru bir yaprağın bence
pek şansı yoktur bu nehirde"

***Hangi dönemde yaşamak isterdiniz, neden?**
60'lı yıllarda yaşayıp, rock'n roll'un doğuşuna birebir tanıklık etmek isterdim.

***Mesleğinizi seçme sebebiniz?**
Kendimi daha doğru ifade edebilmek.

***En son ne zaman aşık oldunuz?**
Geçen yıl.

***En büyük başarınız olarak gördüğünüz olay?**
Yeni albümüm "Yaşım tutmuyor Mutluluğa", çünkü kendimi hem söz yazarı, hem de besteci olarak çok geliştirdiğim bir albüm oldu.

***En kötü sarhoşluk anınız?**
Hatırlamıyorum...

***Başkalarında var olduğunu görüp kendinizde eksikliğini hissettiğiniz “şey” nedir?**
Bazen fazla karamsar olabiliyorum.

***Bağ kurduğunuz, yakınlık hissettiğiniz bir roman karakteri var mı?**
Evet, var. Yusuf Atılgan'ın "Aylak Adam"ı.

FIRAT

Fotoğrafın
öyküsü

2015 yılının ekim ortası. Özyönetim üzerine kısa bir videoröportaj hazırlamak için Cizre'deyim. İki-üç gün içinde çekimi tamamlayıp döneceğim. Üçüncü gün bittiğinde bir gün daha kalmalıyım dedim. Dördüncü gün bittiğinde yarın dönerim dedim. Yedinci gün, ilk kez uzun metraj bir belgesel sinema filmi yapmaya karar verdim.

Firat'la Cizre'ye ilk gidişimde tanıştım. Firat, meslek lisesi son sınıf öğrencisi. Tanıştığımızda on yedi yaşındaydı, artık on sekizinci Anasınıflı çocuklarına Kürtçe eğitim verilen bir okulda çekim yapmam gerekiyordu. Cudi Mahallesi Halk Meclisi evinde gönüllü olarak çalışan Mahmut Duymak koluma girip sokakta gördüğü ilk gence, "Bu gazeteciyi Berivan Okul'na götür" dedi. O anda Firat'ın Mahmut'un oğlu olduğunu anlamamıştım. Cizre'de bir katliam olacağını ve Mahmut Duymak'ın birinci bodrumda öleceğini de biliyordum.

Okuldan sonra sadece kadınların kolektif olarak çalıştıkları bir dikimevine gittik. Sonra 4 Eylül 2015'te ilan edilen ve dokuz gün süren sokağa çıkma yasağı sürecinde yaşamını yitiren yirmi bir kişinin defnedildiği mezarlığa gittik. O günden bu yana da Cizre'de nereye gittiysem Firat'la birlikte gittim. Mezarlıkta abilerinin mezarını sulayan çocukları çekerken Fırat'ı sırtına dokunup ölünün mezarı başında ağlayan bir babayı gösterdi (O gün bu gündür, Firat ne zaman sırtına dokunsa gösterdiği yöne bakarım, ne derse onu yaparım). Artık o yönetmen, ben kameramandım. Ertesi gün de, sonraki tüm gidişlerimde de beraberdim. Hem

rehberim ve tercümanım hem de yol arkadaşımı. Ama henüz kader arkadaşla olacağımızı bilmiyordum.

1 Kasım seçimlerinde de Cizre'deydim. Başvurduğum burs, Cizre belgeseli yapma fikrimi onaylamıştı. İki haf tanın bir Cizre'deydim artık. Çok heyecanlıydım. İlk uzun belgeselim yapıyordum. Ama röportaj yaptığım herkesin bodrumlarda yardım beklerken yakılarak öldürüleceğini bilmiyordum.

On yedi yaşındaki Firat'ın bana fikir vermesi çok hoşuma gidiyordu. Ben de ona bildiklerimi anlatıyordum. Kameradan, kurgudan, filmin temalarının bahsediyordum. Sürekli şöyle şeyler konuşuyorduk: "Cumartesi Anneleri'ndeki röportajı taziye evindeki çekime bağlarız. Barikatlardan aşkâmki mitinge geçeriz onu da havai fişeklere bağladık mı bitti gitti işte." "Bitti gitti işte." "Firat'ın en sık kullandığı ikinci cümle. Birincisi, ana dilinde konuşmadığı için her sözüne başlarken kullandığı "Nasıl söyleyeyim abi." Biz bunları konuşurken Firat'ın filmindeki karakterlerden biri olacağını ve röportajında "Beş kilo yanımsı kemik parçası verdiler, bu benim baban dediler" diyeceğini de biliyordum.

Bir gün Firat'a, benim de videoaktifim eğitimiyile katıldığım Dokuz8 Haber Ağının "Yurttaş Gazetecilik Programı"na katılmasını önerdim.

Ayrı şehirlerde
aynı kaderi
bekliyorduk.

"Tamam," dedi. Hemen Nalin'i aradık. Nalin bir hafta sonra Firat'ın eğitime seçildiğini söyledi. Bu eğitime seçilmenin onu ölümden döndüreceğini henüz bilmiyordum.

Firat'la kader arkadaşlığımız burada başlıyor. 14 Aralık 2015 günü, sokağa çıkma yasağı ilan edildiği gün, ben İstanbul dışında olduğum için Cizre'ye gidemedim. Firat da eğitim o gün başladığı için Cizre'de kalamadı.

Hatta 14 Aralık sabahı Şırnak Havaalanı'na gidenken beni aramış, "Abi yasakta burada mı kalsam acaba," diye sormuştu. "Yok," dedim, "Cizre'de yasak bir daha ilan edilir ama bu eğitim bir daha olmaz." Ama bunu derken Cizre'nin yerle bir olacağını ve üçüyle yakın kişinin öldürüleceğini bilmiyordum.

Beş gün süren yurttaş gazeteciliği eğitimi Taksim'de bir oteldeydi. Komşu sayılırık. Akşamları buluşup geziyorduk. Cizre sokaklarından sonra bu kez ben ona Beyoğlu sokaklarından rehberlik yapıyordum. Eğitimin bittiği akşam Firat bizde kaldı. Ertesi sabah erkenden Mardin'e gittik. Sokağa çıkma yasağının henüz beşinci günündü. Ne kadar saf olduğumuzu ve yasağın tam yetmiş dokuz gün süreceğini bilmiyordum.

Artık ikimizin yüreği de aynı şey için çarpıyordu. Firat'ın annesi, babası ve kardeşleri on yarındaki Bedirhan ile ikisi yarındaki Aram Tekoşen içinde kalmıştı. O günlerde, Aram'ın bir gün sokakta oynarken kendinden büyük çocuklara kafı tutup "Babam sizi döver," diyeceğini ve çocukların da "Senin baban öldü," diye cevap vereceklerini bilmiyordum.

Mardin'den Midyat'a, Midyat'tan İdil'e geçtik. İki gün İdil'de, on gün Cizre'nin Cimbiri Köyü'nde, dört gün Şırnak'ta kaldık. Her sabah yasak bugün kalkar diye uyanıyor, her gece yasak bugün de kalkmadı diye uyuyorduk. On yedi gün birlikte bekledik. Beklemenin ne kadar zor olduğunu birlikte öğrendik. İş niyetine her gün iki paket sigara içiyorduk. Ben tükenmişim, İstanbul'a döndüm. Ama Firat'ın tükenme şans yoktu. Şırnak'ta, teyzesinin yanında kaldı. Artık ayrı şehirlerde aynı kaderi bekliyorduk. İki ay boyunca Firat her aradığında yüreği ağzıma geliyordu. Ama yine de son arayışının Habur'da kurulan Adli Tıp Morgu'ndan olacağını ve "DNA örneği babamla uyumsuz" diyeceğini bilmiyordum.

Firat, 13 Mart 2015 Pazar sabahı saat dokuzda beni arayıp şöyle dedi: "Abi ilk haberim yayınlanmış bi baksana." Bu fotoğraf, Firat'ın yazdığı ilk haberin fotoğrafı, DiHA'da yayınlandı. Cizre'de ikinci bodrumda öldürülen on altı yaşındaki Yasemin Çıkmaz'ın annesinin, kızının gıysilerini bodrumdan çıkartıp evine getirdiği anın fotoğrafı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ÇÖPLERDEN SEMT ANALİZİ:

Beylikdüzü: İstanbulluların kente dair sohbetlerinde, "Siz metrobüste kek dağıtıyorlar mı? Kolonya da tutuyorlar mı?" esprilerine konu olan, gidenini bezdiren, gitmeyenini merak ettiren, çemberin hem içinde hem de dışında bir yer. Şehir içi seyahatlerde yolculuk anıları biriktirmek herkese nasip olmaz. Beylikdüzü'nde yaşayanlar hariç. Bir uzun yol anısı edinme ihtimalinin peşinde, akıllımı kaptığım gibi Beylikdüzü'ne doğru yola çıktım. Doğma büyüme İstanbullu olmamın özgüveni, hızlı ama yorucu metrobüs yolculuğu ile gittigide kırılmaya başlamıştı ki kendime oturacak yer buldum ve rahat bir nefes aldım. Beylikdüzü'ne ulaştığımda beni, neredeyse her aydınlatma direğinde, her merdiven basamağında bulunan "Günlük Kiralık Daire" etiketleri karşıladı. Etiketler adeta "Geri dönebilecek misin? Bir gece kalsan iyidir," dercesine göz kırpyordu.

İnceleme yapacağım semt merkezine doğru ilerledim. Ağaçları, parkları, bahçeleri bol olan ilçe merkezi, nizami yapılmış siterden oluşuyor, binaları orta yaşlı ve sakin görünüyordu. Aynı şehrin sınırları içinde, birbirine çok yakın semtlerde dahi gündelik yaşam alışkanlıklarının ne kadar farklı olduğunu çöpler analiz ederek fark edebiliyorum. Bu bağlamda Beylikdüzü halkının gıda tüketim alışkanlıkları, benzer sınıfta insanların yaşadığı bölgelere göre oldukça farklı olduğunu söylemek mümkün.

Monotonlaşan hayata tiramisu ile direnmek

Semt sakinlerinin meyesever olduğu kesin, yerli mısır ve elma en çok tüketilen meyvelerden. Karışık meyve suyu içecek seçiminde başı çekiyor. Sıkça tüketilen hazır konserve yemekler ve ton balığı uzuvluk marketlerinden alınıyor. Makarna ve tavuk evde en çok pişen yemek olabiliriz. Beylikdüzü sofralarında kaya tuzlu ve pil pil biber sıkıyla kendine yer buluyor. Hormonlu gıdalar endüstriyel üretim gibi koşullar yemeklerin tadını kaçırıyor gibi görünüyor. Gıda ürünleri toplarken en sık karşılaşılmış atıklar tatlı ambalajlarıydı. Geleneksel şerbetli tatlılar yerine Batı'nın meyve kültürünü yansıtan hafif ve sütlü tatlılar tüketiliyor. Beylikdüzü sakinleri monotonluğu muhtemel bir hayat yaşıyor ve genellikle meyve sonralarında tüketildiğini düşündüğümüz tatlılar ile rutinlerini bozup hayatlarını tat katıyorlar. Tiramisu ve profiterol tatlı tercihinde başı çekiyor. Evde tüketilen öğünler için vakitleri olmasa gerek ki kolay pişirilebilen hazır gıdalar tercih ediliyor. Şekerli ve şaşırtıcı ürünlerin yüksek oranda tüketimi, hangi ilçaların neden kullandığını

Üç çocuk söylemi sevimli değil daha fazla inşaatı teşvik ediyor.

konusunda da fikir verebilecek nitelikte. Abur cubur diye tabir edilen şekerleme, çips gibi ürünlerin markaları yetişkinlerin çocuklarına önem verdiğini gösteriyor. Tatlı markalarına göre daha pahalı olan abur cuburlar tüketiliyor. Beylikdüzü'nde yeni nesil "kaliteli" abur cubur ile büyüyor.

Alkolde tercih birliği

Beylikdüzü'nün alkol tüketiminde net bir tavır var. Yüksek alkolü kulu buralarda evde tüketiliyor. Sigara tercihi ekonomik yapıya uygun biçimde şekilleniyor. Semtin sanayi bölgesine yakın bölgesi tütün sarıyor. Ortalama semtine yakın bölgeye doğru ilerledikçe semtlerde fiyatları 8-9 lira civarı olan sigaralar tercih ediliyor.

Ne grip ne de nezle, kronik hastalıkların semti

İstanbul gibi kalabalık bir metropol, bu mevsimde grip salgınlarıyla uğraşırken, Beylikdüzü yüksek rakımlı bir yer olmasına rağmen grip salgınlarıyla değil kronik hastalıklarla uğraşıyor. Bu hastalıklar şeker, reflü, vitamin eksikliği ve psikolojik rahatsızlıklar. Tatlı ve abur cubur tüketimi had safhada olduğundan şeker ve mide hastalıklarında kullanılan ilaçlara şaşırmadım. Son zamanlarda çokça reklam yapılan ve hayatlarımızda var olması mecburi bir durummuş gibi sunulan vitamin hapları Beylikdüzü'nde de popüler. İştah açıcı özelliğini dikkate alarak olursak, insanların hazır gıdaya yönelimini tetikleyebilir.

Çocuk olmayan evin kontenjanı köpekler

Beylikdüzü'ndeki yaşam hakkında ayrı bir parantez açılması gereken husus ise evcil hayvanlar. Yeşil

alanları, parkları ve bahçeleri hayvan beslemek için ideal bir alan yaratıyor. Bir de üzerine yalnızlık eklenince evler hayvanlara yuva oluyor. Evde köpek beslemek daha çok tercih ediliyor. Köpek sahiplerinin mama tercih piyasada ortalama yüz lira gibi bir bedelle satılan mamalar. Çocuk sahibi olanlar pahalı abur cubur, köpek sahipleri de pahalı mama tercih ediyor. Bu bağlamda sahiplenmiş oldukları hayvanlara da aynı özeni gösterdiklerini söyleyebiliriz.

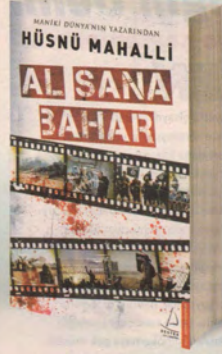
Yeni evlere modern yaşam sunuluyor

Beylikdüzü İstanbul'un en fazla şantiyesine de ev sahipliği yapıyor. "İnşaat ya Resulallah" rüyası gerçek olmuş. Her yerde uygun kredi koşullarıyla güvenilirli site ilanları mevcut. Sanki, üç çocuk söylemi sevimli değil daha fazla inşaatı teşvik ediyor. Sanırım yeni evli çiftlerin ekonomik imkânları da göz önüne alınınca Beylikdüzü'nde yaşamak oldukça makul geliyor. Sement çöpleri ev tekstili atıklarından geçilmiyor. Yatak süsleri, elyaf atıklar, kumaş parçaları, perde ve yastık kılıfları yeni çiftlerin kararsız ve heyecanlı hallerine işaret ediyor. Bu atıkların diğer bir anlamı da evlerin birer statü aracı olarak misafirine sunuluyor olması olabilir. Beylikdüzü'nün muntazam binalarında ortalama üstü bir imajla yaşamayı tercih edenler "Aslan yattığı yerden belli olur" önermesine uygun olarak yaşamaya çağa gösteriyor. Sadece çöplerde değil perdeler üzerinden dekorasyon trendlerini takip

"O, Nâzım Hikmet'in annesi, Yahya Kemal'in sevgilisi, Osmanlı'nın ilk kadın nü ressamıydı..."

Osman Balcigil
ELA GÖZLÜ PARS CELİLE

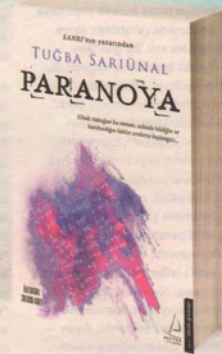
Bahar'ın 5. yılında Mahalli "Al sana bahar!" diyor.
5 yılda Suriye, Irak, Libya, Tunus, Mısır, Lübnan,
Yemen ve tüm bölgede olup biten
her şeyin öyküsü...

Hüsnü Mahalli
AL SANA BAHAR

Aşk ve yüzleşme... Erkek egemen dünyaya
karşı, bilinçli kadınların tercihlerini korkusuzca
yaşayışlarının öyküsü...

Namık Kuyumcu
HER VEDA ELVEDA DEĞİLDİR

Bu roman, aslında bildiğin ve
kanıksadığın bütün sonların başlangıcı...

Tuğba Sarıoğlu
PARANOYA

Deliliğin Delili Yoktur

Şairler ve şeytanlar

EVREN

Dostoyevski hayatta olsaydı ve Bahçelievler'de yaşayan Evren'le karşılaşsaydı, yapıtlarının arasına eşsiz bir eser daha kazandırmısa kaçınılmazdı. Çam yeşili gözleri, çenesine düşen kahverengi saçları, bembeyaz teni ve uzun, salaş paltosuyla Evren, izbe bir evde yaşayan kimsesizden daha çok Rus coğrafyasında memuriyet hayatını sürdüren bir Dostoyevski karakterine benzliyordu. Sadece görünüşü değil, iç dünyası da romanlara layıkty Evren'in. Karşılaştığımızda bana söylediği ilk söz: "Ya şairler ya şeytanlar, hangisi olduğuna karar vereceksin," oldu. Uzun zamandır kimseyle konuşmadığı için kısılan, şiir okumaya pek müsait o tok ve boğuk ses tonuyla söylediği her şey, bize çok uzaklardan sesleniyormuş gibi çağlar içinde yankılanıyor, derin ve etkili bir anlama bürünerek oturduğumuz bahçenin taş duvarlarında yerini buluyordu.

Evren'in yaşadığı bahçe katına geçmeden önce mahallenin çiçekçisi Gülbahar abla ile konuştuk. Gülbahar abla merhemtle karışık bir hüzün içinde bize Evren'in hikâyesini anlattı:

"Evren'in anne-babası yok, kimsesizler yurdunda büyüdü. Yurttan çıktıkten sonra burada yaşamaya başladı. Beş altı yıl postanede çalıştıktan sonra biraz para biriktirip kenara attı. Bir gün 'Ben Evren'in abisiyim,' diyerek bir adam çıkageldi. Bu adam birkaç kez daha gelip gittikten sonra Evren bize gelip 'Abim bankadan benim paramı çekti,' dedi. Biz adamı mahalleden kovaladık. Evren abisini mahkemeye verdi ama bir işe yaradı, o paranın üstüne bir bardak soğuk su içti. Sonra Evren işte böyle kötülümeye başladı. Çocuğun hiçbir şeyi yoktu ki. Çok güzel, çok efendi çocuktu; akıllıydı, koskoca postanede çalışıyordu. Evren bizim prensimizdi, abisi parasını aldıkları sonra delirdi. Buralarda dolayıyordu, kendi etrafında dönüyordu. Başka başka laflar konuşmaya başladı. 'Şus oğlum öyle konuşma,' diyorlardı. Sonra biz anladık ki Evren aklını oynattı. Kaç senedir yine iyiydi, bizzimle muhabbet ediyordu, dışarı çıkıyordu, şimdiki farelerin içinde yaşıyor, o evden dışarı çıkmıyor."

Uzun, salaş paltolu Dostoyevski karakterine, postane çalışma hayatı ile Rus edebiyatının klasik memuriyet dokusu eklenince ve karakterin hikâyesi, geçmişten gelen bir aile ferdile devleşince durdum, soluklandım ve içimden 'Ah güzel İstanbul, içinden ne Rus edebiyatları geçiyor,' dedim. Gülbahar abla, "Çıkıp konuşur mu bilmiyorum, dikkatli olun size

saldırmasın," dedikten sonra bizi Evren'in yaşadığı bahçe katına uğurladı. (Genellikle insanlar delillerin, her an herkes tırnak çıkarmaya hazır saldırgan varlıklar olduklarını düşünürlər; oysa ki deliler, sadece kendilerini tehlikeye hissettiklerinde tırnaklarını gösteren kedilere benzerler.)

Evren'in evinin önünde durup ona seslendim. Dışarı çıktı, "Ya şairler ya şeytanlar," diyerek yanıma geldi. Ardından birkaç dakika sessiz kaldı. Sonra tekrarıçeri girip 1966 basımı, *Atatürk ve Anıları*yla kitabıyla geri döndü, "Ben çok okudum, gözlerim bozuldu," diyerek kitabı okumam için bana uzattı. Yüksek sesle kitaptan bir bölüm okudum ve Evren'e "Hayat nasıl gidiyor?" diye sordum. Bahçede oynayan kedisini işaret ederek "Yalnızız," dedi. "İkimiz de yalnızız." Evren'in suskunluktan kısılan ses tonuyla "Yalnızız," demesi yalnızlığının ne denli gerçek olduğunun kanıtıydı. "Deliliğin delili olmasa da yalnızlığın delili olabiliyor demek," diye düşündüm.

Evren, "Uzun zamandır burada kaldığını, geçmişte sokak çalgıcılığıyla uğraştığını ama artık pek bir şeyle ilgilenmediğini daha sonra işe tedavilerin başladığını" söyledi. "Ne üzerine tedavi görüyorsun?" diye sorduğumda ise "Rekabet," diye cevap verdi. "Rekabet üzerine tedavi görüyorum." Rekabet meselesinden yola çıkarak konuyu abisine getirmek için "Kardeşin var mı?" diye sordum. Gerildi,

omuzlarını dikleştirdi ve "Yok," diyerek kafasını çevirdi. Evren bir süre sessiz kaldı, sonra gözlerini kocaman açarak şunları söyledi:

"Cinleri zor kovdum, ya şairler ya şeytanlar... beş altı yıl önce cinler hep buradaydı, Beyoğlu gibi olacaktı burası. Bildiğim şey, ölüler yaşıyor. Küçükken merdivenden düştüm. Ölüler artık ne demek istiyorsa ben de bilmiyorum. Üstat Necip Fazıl Kısakürek 'Ölüler yaşıyor,' diyor. Ne demek istiyorsa. Çok okuman lazım senin. Dak daak daak... Artık

okuyamıyorum, gözlerim bozuldu. Kitap getir bakalım. Moruklardan hayatı öğreniyoruz işte. Maksim Gorki'nin 'Çocukluğum'u okuyabilirim. Benim çocukluğum kötüydü ya. Gelibolu. İş hoşuma gitmedi. Çalışmak hoşuma gitmedi. Onun röntgenli gözleri, o devin cüceliği... Ölüm ondan korktu. Biraz kitap oku. Çok konuşuyorsun."

Evren'e cevaplamak istemediği sorular sormaya devam ettim. Kendini anlatmak için yapıp tutuşan varoluş gösterişçilerinden değildi. Gözlerini devirdi, boynunu büküdü, "Ne kadın kitap okumuyordu," dedi. Roman ağzıyla konuşmasına hiç şaşırılmıştım, asıl şaşırıldığım Evren'in tozu sarı bir sayfa yerine sokakta karşına çıkmış olmasıydı. Kitap okumaya devam ettim.

Deliliğin delili olmasa da yalnızlığın delili olabiliyor.

Sosyal Demokrat Kağan Hikâyeleri: 6 Biraz Gevşet, Çok Değil

Carlatan görüşün açıldığını haykırdığında hiç kimse öne çıkmadı. Ahali birbirine baktı, Kağan Yasalarbaşı'na. Yasalarbaşı'nın kırış kırış yüzünde de şaşkınlık vardı. Kimsenin kimseden şikâyetçi olmamasının, kimsenin kimsenin Kağan'dan, ahali adına işleri yürütenlerden, hatta kendisinden hesap sormamasının iyi mi kötü mü olduğunu düşünüyör gibiydi. Kağan'ın yüzünde okunacak ifade yoktu, dudağında yarım bir gülümseme gözlerini ahalinin üzerinde gezdiriyör şimdi.

Carlatan bizontuya vermedi, bir kere daha haykırdı. "Görüş başladı. Başladı görüş. Dıyeceği olan öne çıksın. Konuşşun korkmadan!"

Ahalide bir kıpırdanma oldu. Yine de ortaya çıkan olmadı.

Carlatan umudunu kaybetmemiştir. "Dıyeceği olan öne çıksın korkmadan. Burnunun üstündeki sinekle derdin varsa, bilgeler bilgisi kağanımız ne sineği ne burnunu incitmeden kovalar. İneğin süt vermiyorsa doğ kebabinin tarifini verir. Yerdeki gökteki tanrılarla derdin varsa, ona ne der bilmem..."

Ahali gülmüşü.

Gerilerde bir hareketlenme oldu sonra. İnsanlar bir adım yana çekilerek arkalarından birine yol verdiler. En ön sırada aralıktan bir delikanlı gözüktü. Bıyıkları yeri terlemişti. Üstü başı temiz paktı. Kılıcını beline asmamıştı, gösterişli kının içinde sol elinde tutuyordu. İki adım öne çıkıp ahalden ayrıldı. Dizini yere vurdu. Gözlerini önünden ayırmadı.

"Sözsenedir. Derdin, davan nedir?" dedi Carlatan. Delikanlı Carlatan'ın sözleriyle cesaret kazanmış gibi bindi. Kağan'ın yüzüne baktı. "Derdim kendimle dir yüce Kağan," dedi. "Yüceyi kaldırı" dedi Kağan. "Açıkla duyulım derdini." "Derdim kılıcı tutan bu elimdir Kağan," dedi delikanlı. Sağ elini ileriye uzattı. "Nedir?" dedi Kağan.

"Kılıcı tutarken titriyör," dedi delikanlı. "Çorbamı içerken titremiyör, sevdiçimeyi okşarken titremiyör, ananın çorabını giydirirken titremiyör. Gelgelelim, kınından çıkıpır keçe adama çalmaya niyetlensem bile titriyör. Kendime kızıyorum, elime kızıyorum, çare bulamadım."

Ahali, Kağan gülümseme de, kahkahaları koyuversek der gibi bekliyordu. Kağan gülmedi.

"Ağır mı çok kılıcın?" dedi.

Delikanlı kılıcı kınından sıyrdı. Bileğini çevirerek gösterdi. Otağın tepesindeki delikten girmeyi başaran güneşin ışıkları namlunun parlaklığında yansdı. Kılıç ortaya çıkınca çevredeki yasavullar tedirgin olup kıpırdandılar, Kağan eliyle onları durdurdu. Delikanlı yasavullara aldırış etmeden konuştu.

"Hayır," dedi. "Halis muhlis Kaman Baba kılıcı. Çifte su verilmiş, dengesi, ağırlığı, keskinliği eşsiz."

"Kılıç ustan kim?" dedi Kağan.

"Yok," dedi delikanlı. "Kendi kendime uğraşıyorum."

"Pek ala," dedi Kağan. "Göster bakalım nasıl titriyör ellerin."

Delikanlı kılıcın sivri ucunu Kağan'a doğru tuttu. Kolu kıvrıktı. Avucu kabzanın çevresinde kilitlenmişti sanki. Kılıcın enikunu titrediği uzaktan bile görülmüyordu. Kağan ses etmedi, bekledi. Süre uzadıkça titreme arttı. "Savur," dedi Kağan.

Delikanlı öne, yane, arkaya adımlar atarak kılıcı düşünde gördüğü yağılara salları gibi sallamaya başladı. Hareketleri yumuşak, uyumluydu. Namludan yansımalar peş peşe geliyordu. Ahali keyiflendi.

"Dur ve bana göster yeniden" dedi Kağan.

Delikanlı ilk duruşunu gösterdi. Kılıç yine titriyordu. Daha çok şimdi.

"Yeter," dedi Kağan. "Sok kınına."

Delikanlı Kağan'ın dediğini yaptı. Çok yorulmuş benzemiyordu ama yine de alnında terler belirmişti. Merakla Kağan'a baktı. Ahali sessizleşti birden. Kağan ağır ağır konuştu.

"Bir ustan olsa, ilk söyleyeceği şu olurdu," dedi.

"Pusat, kılıç olsun, kama olsun, yay olsun, çok sıkılırsa titir. Sağlam kavra kılıcını ama bırak soluk alsın elinin altında. Çok sıkarsan yağdan önce pusatını öldürürsün. Olmeden önce her canlı titir."

Yasavulların elleri bellerine gitti kendiliğinden sanki. Kabzaları tuttular ama çekmediler kılıçlarını. Kimi gülümsemedi kendikendine, kimi gevşetti elini biraz. Yasalarbaşı Kağan'a eğildi. Alçak sesle konuştu. "Düşüncelere de uygulayabilir miyiz bu görüşü?"

"Bilmem," dedi Kağan.

GERİ GELECEĞİM

Huzurlu bir uyku çekmek istiyordu.

Uzun uğraşlardan sonra nihayet Cihangir'de bir bodrum katı bulabilmişti. Girişteki odaya yerleşti. Ev rutubetten ve pislikten kırılsa da, ev sahibi Zeynep'in köpeği her yere işese de, yine de mutluydu. Odanın kapısı için bir anahtar yaptırdı ve derhal sevimye başladı. Ölüme geleni eve atıyordu.

O gece konserde tanıştığı adamı eve getirdikten sonra yataga girdiler. Huzurlu bir uyku çekmek istiyordu. Sabaha karşı boğazındaki kuruluk yüzünden uyandığında yatağının boş olduğunu gördü. Kalkıp evin rutubetli duvarlarını yoklaya yoklaya ortalığa bakındı ama evde kimse yoktu. Sandalyenin üzerine koyduğu çantasının açık olduğunu görünce soyulduğunu kabul edip yatagina oturdu.

Kafasını kaldırdığında alelacele karalandığı belli olan bir yazının kapıya tutturulmuş olduğunu fark etti. Kâğıdın üzerinde "Geri geleceğim," yazıyordu. Kâğıdı alıp bir ölünün fotoğrafına bakarcasına uzun uzun inceledi. "Yalan söylüyor," dedi "geri gelmeyecek"

Kendi kendine mırıldandı sonra. "Tipki, diğer gidenler gibi," dedi.

FEMİNİST KAPANIŞ

Erkek diliyle, erkek aklıyla yazılmış hikâyeler dolup taşıyor kitaplıklardan.

Nisan sayımı bana umut veren sayılarımızdan biri oldu. Çünkü sadece bir yazıdan alıntılayıp size sunacağım bu ay. Ancak sonrasında da paylaşıma istediğim bazı şeyler var.

İlk sayılardan beri cinsiyetçi küfür girmemişti feminist kapanışa. Maalesef bu sayıda oldukça yaygın olarak kullanılan, hatta zaman zaman "noktalama işareti" gibi de denilen bir küfür vardı. Bunun gibi cinsiyetçi küfürlerin kadın cinselliğini aşağıladığını, tecavüz kültürünü dilde yansıttığını söylemek yanlış olmaz. Her gün kadınların öldürüldüğü, taciz edildiği, tecavüze uğradığı dünyamızda bu küfürlerin ve bunları tekrar tekrar kullanarak hayatın içine sokmanızın etkilerini görmek için kör olmak gerekiyor. Bunun yanında zaten yazı boyunca kadın bedeni bir nesne halinde sunuluyor. Kadını tektipleştiren güzelliği ölçülerinin bir sembolü olan güzelliği yarımşa üzerinden anlatılan hikâyeye ile cinsiyetçi tarafsız destekleniyor. Yani bir kadının saçları Firtına Deresi gibi dökülüyorsa gerisi tefferruat mıdır? Güzeli bir kadın çay demlemeyi bilmesinde de olur da diğer "güzeli olmayan" kadınlar demlemeli midir? Artık bu tip düşünceler kalplarını bir kenara bırakıp, eril düşünce kafasından çıkıp eşitlikçi, adil bir pencereden bakmak gerekiyor dünyaya.

Medya çocuklara sadece annelerin çocukları gibi davranılmasından rahatsızım. Reklamlarda, televizyon programlarında, haberlerde hep anneleri vardır çocukların ama babaları yoktur. Bir kadın öldürüldüğünde çocuklarından bahsedilir hep, bir erkek öldürüldüğünde ise sadece isimle anılır. Artvin'de HES'e karşı çıkan kadın Ayşe Ana'dır, hiç olmadı Hafize Teyze. Erkekler ise isimleri ve soy isimleriyle anılır haber metinlerinde. Örneğin bir yazımaş diyor ki "Anneler çocuklarının hep tok olmasını, hiç üzümemesini ister." Annelerin çocuklarının üzerine titrediklerini, onların yemelerini hazırlayıp onları üsütmeyecek kıyafetlerini üsülediklerini bilizir. Babaları ise çocuklarından ayrı bir karaktere sahip olabiller annelerin aksine. İşleri, hobileri, sosyal hayatları yani her şeyleri olukları. Anneler ise anned ve hayatları o çocukları olduğu için anlamlıdır. Bu mantığı her gün başka bir mecra pompalıyor hayatlarımıza. Ne kadar cinsiyet rollerini aşım, çocuğuma bunları öğretmiyorum desem de çocuk her seferinde gömlekteki leke

kadının ilgilendiği reklamları izlediği için gömleği lekelenildiğinde anneye kosuyor, annenin görevi biliyor bunu. Reklamcılar, haberciler ve televizyon programcılar bunlara bile bile devam ediyor gibi geliyor bir yerden sonra. Tıpkı eski eşine tecavüz ettiği rol için itiraz etmeyen ama başka bir rolde sevgilisiyle öpüşmesi gerektiğinde "Türk alle yapısına uygun olmaz" diye reddeden oyuncuları gibi. Sosyal medyada tepkigören bir reklam kaldırıldıktan birkaç ay sonra aynı minvalde başka bir reklamın tekrar çıkması bunun göz göre göre yapıldığını gösteriyor. Belki dikekt çekmek için belki "halk bunu istiyor" diye.

Aynı anlayışı öykülerde, romanlarda da görüyoruz. Erkek diliyle, erkek aklıyla yazılmış hikâyeler dolup taşıyor kitaplıklardan. Hatta bir kadının elinden çıkmış erkek yazıları geçiyor önümüzden. Erkek aklı dedim diye hemen itiraz edilmesin ayrımcılık yapıyorum diye. Söz ettiğim şey kadının ikincilleştirildiği, söz söylemesine, bir karakter sahibi olmasına izin verilmeyen, onu edilgen kişi olarak resmeden anlatılar. Şiddetli sevgi göstergesine sayan, tacizci ile empati kuran, kadının ancak bir erkekle ya da bir çocukla var olabildiği bu kitapları okumaktan sıkılmadınız mı siz de? Kadın, erkeğin büyük aşkı, cefakâr annesi, onun yalarlarını saran, ailesi için, ilişkisi için özveride bulunan sığınacak bir liman. Kadın, mağdur ve kurban. Hiç olmadı femme fatale (ki bu tarz karakterler güçlü olarak yansıtılsa da bu güç çoğunlukla yine erkek üzerinden sağlanır). Bu rahatsızlığı görüp, amacından saparak kadını kadına anlatan ve mükemmel bir açıklama (5Harfilere bu muazzam terim için teşekkür etmeyi borç bilirim) örneği olarak karışımıza çıkan erkek yazarlar var bir de. "Hey kadınlar! Kendinizi benden dinleyin. Ne de olsa biz bunu daha iyi yapıyoruz."

Siz de okuduğunuz kitaplara, izlediğiniz filmlere, televizyon programlarına dikkat kesilin. Hatta bunlara Bechdel testini uygulayın. Üç aşamalı (isterseniz biraz artabilir tabii) bu testi uygulamak çok kolay ve izlediğiniz/okuduğunuz şeye -kurgu olsun olmasın- başka bir gözle bakmanızı

Gerisi sende

Öyküyü tamamla -@bavuldergi Etiketle -Paylaş

Güneş nihayet döndü. Turuncu bir uşurtma gibi usulca binaların çatısına doğru algalımaya başladı. Ama hâlâ parlaktı. Hâlâ parlıklar oluşturarak delikanlının siyah saçlarında gezinmeyi sürdürüyordu. Delikanlı, lisenin arka bahçesini çevreleyen duvara oturmıştu. Bağını kaldırıp, okulun beton ve camdan oluşan kantin binasına baktı. Bakışları, üçüncü kattaki bir pencereye kilitlendi.

Yazan: Ahmet Ümit ve

Seçilen öykü gelecek ay dergimizde yayınlanacaktır.

İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektaş
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kayar
Görsel Yönetim: Doğukan Alyaz Editörler: Emrah Serbes, Barış Ince, Esra Tannırlı, Zihni Başaray, Duygu Temel, Can Binalı Aydın Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sansöz: Gizem Çitak İletişim: iletisim@bavuldergi.com
reklam@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
Baskı: Uniprint CTP Service APA UNIPRINT Basım San. ve Tic. A.Ş. Tel: 90212 798 28 40 / Faks: 90212 798 20 63
Adres: Hadımköy Mahallesi 434 Sokak No:6 34555 Arnavutköy İstanbul / TÜRKİYE Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
E-posta: iletisim@bavuldergi.com - iletisim@bavuldergi.com

Her ay 813 Aylık yaygın süreli yayındır.

f/bavuldergi t/bavuldergi i/bavuldergi

Milletler de, çocuklar gibi avutulmak istiyorlar... Hem de Dev masallarıyla.

Kemal Tahir

**Yüzüm öfkeden karaya çalıyorsa,
Denize bile iştahsız bakıyorsam,
Hep bu boyu devrilesi bozuk düzen,
Bu darağacı suratlı toplum.**

Oktay Rifat

**Döndüm daldan düşen kuru yaprağa
Seher yeli dağıt beni kır beni
Götür tozlarımı burdan uzağa
Yarin çıplak ayağına sür beni
Sabahattin Ali**

BAVUL

Anlık İleti

Önder: Günaydın felaket arkadaşlarım.

Can Binalı: Gine'ye ve Gineliye yakışır diye inanıyorum.

Yeşim: Moda çimlerden bildiriyorım: Koşan insanlar, yürüyen köpekler ve hiçbir şey yapmayan kediler var.

Zihni: Arkadaşlar acil soruyorum, yüreğinde kız kulesi gibi grev çivisi olan var mı?

Esra: Fark ettiyeniz bugün cuma.

Servet: Arkadaşlar ben bu dergiyi başlamadan önce Leonardo Di Caprio'ya benziyordum. Beni yolda gölenler Brad Pitt diye çeviriyordu, Türkçe konuştuğumu görünce şaşıyorlardı.

Zihni: Kaplamı olan var mı?

Onur: Ya arkadaşlar ben filtre kahve içeren sanki arkadaşan bir gitar konçertosu geliyor. Size de oluyor mu, yoksa ben mi fazla entelektüelim?

Can Binalı: Fazla olanağı olan var mı?

Zihni: Lütfen biraz daha sempatik yerlerden bahseder misiniz?

Kemal: Efe polis çevirmesine yakalansa şifreli konuşuyor diye cezaevine alınır.

Efe: Tecrübe ile sabit... Sizin için tutuklandık. Gökyüzüne doymayın, tutuklanmaktan korkmayın.

Esra: Neyse ya güldük eğlendik, şiddet çok kötü bir şey.

Zihni: Gizem acil bir şey sormam lazım, sence Nizetsche mi bana daha yakın yoksa Kant mı? Çok acil cevap lütfen.

Gizem: Önemli olan katılmaktı Zihni.

Can Binalı: Yaşam koçum olmasının küçük burjuvalıkla ne alakası var ya?

Pınar: Eskiden minibüsten inerken "İnecek var," diyemez, önceki veya sonraki durakta başkalarıyla inerdim.

Umut: Ekseriyetle aklıma Malabadi Köprüsü şarkısı geliyor.

Efe: Ofisboyuk yaptığım şirketten iş teklifi aldım.

Zihni: Hastayım ve aranızdan kimse bana çorba yapmadı. "Vefa" sadece Tuzla'da bir mahalle adımıysa.

Hande: Çocukluğu metropolde geçenler bilmez bunu. Adı kuzine. Yatay altında fırın olan soba. Bana prenses diyenler utansın!

Onur: Rüyamda eski sevgilimi gördüm. "Ulan benim ömrümü yedin bitirdin, şimdi dergiye öldün" diyordu.

BAVUL

Aşıklarla başa çıkacak gücün yoksa eğer,
aşka öyleyse ne diye hayret ediyorsun,
etme.